

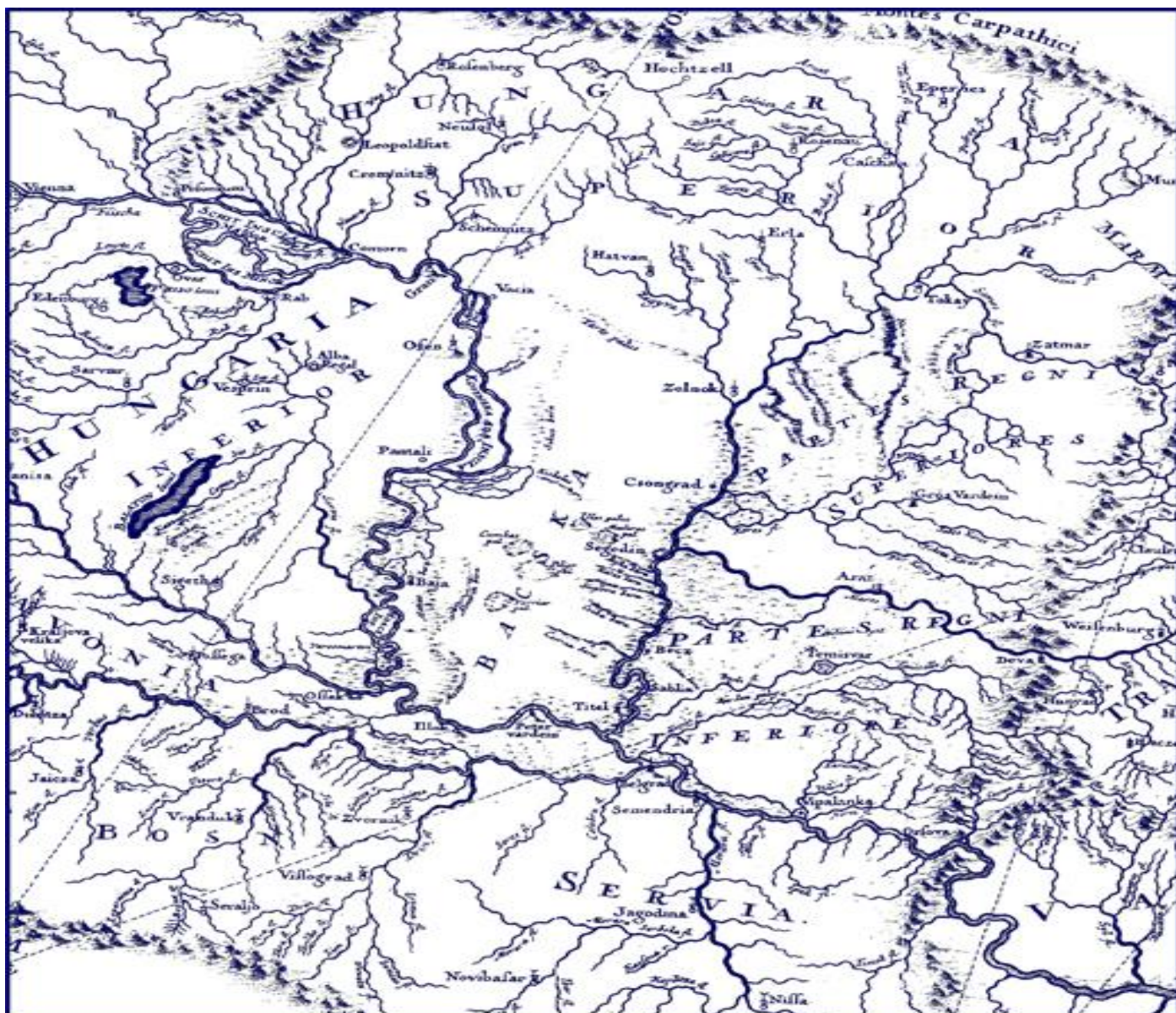
57 éves a

Hidrológiai Tájékoztató

Kiadja:

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG

2018

HIDROLÓGIAI TÁJÉKOZTATÓ

A HIDROLÓGIAI TÁJÉKOZTATÓ SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA

Elnök:

DR. VITÁLIS GYÖRGY

A 2018. évi számot szerkesztette:

DR. SZLÁVIK LAJOS

A szerkesztő bizottság tagjai:

BÓDÁS SÁNDOR

DR. DOBOS IRMA

DÉNES MÁRIA MAGDOLNA

FEJÉR LÁSZLÓ

GAMPEL TAMÁS

HAMZA ISTVÁN

HREHUSS GYÖRGY

DR. JUHÁSZ ENDRE

PAPP FERENC

RADVÁNYI RUDOLF

DR. SZLÁVIK LAJOS

A fedőlapot Asztalos Zsolt grafikus tervezte

A fedőlapon Luigi Ferdinando Marsigli 1741-ben Hágában kiadott, eredetiben
1:92000 ma. „La Hongrie et le Danube” című térképrészlete látható.

Kiadja:

a Magyar Hidrológiai Társaság
2018

TARTALOM

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG CENTENÁRIUMA (1917-2017)	7
<i>Dr. Szlávik Lajos</i> : 100 éve alakult a Magyar Hidrológiai Társaság	7
Beszámoló a Társaság megalakulásának 100 éves évfordulójáról megemlékező Centenáriumi Év megvalósult eseményeiről, akcióiról	15
Beszámoló a Társaság Centenáriumi emléküléséről (2017. február 7.)	17
<i>Dr. Áder János</i> köztársasági elnök írásos köszöntője	19
<i>Dr. Szlávik Lajos</i> elnöki megnyitója az MHT Centenáriumi emlékülésén (2017. február 7.)	21
Az MMK Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának Elnöksége a 100 éves Magyar Hidrológiai Társaságnak a Tagozat Signum Aquae kitüntetését adományozta	23
Külföldi Tiszteleti tag címek adományozása	24
A Magyar Hidrológiai Társaság centenáriumi emléklapja	25
<i>Fejér László</i> : Márványtábla emlékeztet Bogdánfy Ödönre	30
<i>Dr. Vitális György</i> : Visszaemlékezés Dr. Vitális Sándorra	32
Dr. Vitális Sándor emléktábla avatás Salgótarjánban	34
Közzadakozás Bogdánfy Ödön és Vitális Sándor emléktáblák elhelyezésére	35
<i>Gampel Tamás</i> : Hidrológiai Emlékpark avatása Kaposváron	36
Centenáriumi emlékbélyegző	38
<i>Abóthné Germán Erzsébet</i> : Beszámoló a 2017. évi Fotóposzter pályázatról és a Centenáriumi témakörrel	39
A „100 éves múltunk” Centenáriumi novellapályázat eredménye	40
<i>Nádor István</i> : Száz éve szerda volt	40

EMLÉKEZÉSEK

75 éve adták át a Békésszentandrási Vízlépcsőt	44
<i>Csath Béla</i> : 50 éves a „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba”	47

BESZÁMOLÓK, EGYESÜLETI ESEMÉNYEK

A Magyar Hidrológiai Társaság 2017. május 25-i évi rendes közgyűlése	50
Az MHT 2017. évi elnökségi üléseinek beszámolóí	50

Beszámolók a Hydrologia Hungarica Alapítvány Kuratóriumának és Felügyelő Bizottságának együttes üléseiről	54
Beszámolók az MHT 2017. évi nagyrendezvényeiről	55
Az MHT 2017. évi kitüntetettjei	57
A Vitális Sándor Szakirodalmi Nívódíj 2017. évi díjazottjai	62
A Lászlóffy Woldemár diplomamunka pályázat 2016. évi díjazottjai	63
A Mosonyi Emil különdíj 2016. évi díjazottja	63
A Sajó Elemér pályázat 2016. évi díjazottjai	63
A Magyar Hidrológiai Társaság elhunyt tagjai (Összeállítás a 2016. évi MHT közgyűlés számára).....	64

EGYESÜLETI ESEMÉNYEK

50 éve alakult meg a Fertő-táj Bizottság	67
Vízügyi Emléknep 2017. október 25.	67

DIPLOMAMUNKA PÁLYÁZATOK

BSc kategória

<i>Füstös Vivien</i> : A Duna százhalmobattai szakaszának hajózási szempontú modellvizsgálata	68
<i>Balogh Ádám Olivér</i> : Ammónium ion eltávolítása a tiszalpäri vízműtelepen	70

MSc kategória

<i>Lisovszki Evelin</i> : The potential of floodrisk reduction through changing the landuse in mid-sized catchments in the Myjava region of Slovakia Széles Borbála: Petzenkirchen vízgyűjtőjének csapadék-lefolyás modellezése	72
---	----

Sajó Elemér pályázat

<i>Kovács Dávid – Szűcs Ákos Iván</i> : A 14-16 éves korosztály attitűdvizsgálata környezettudatos vízgazdálkodás témakörben	74
<i>Benkő Cintia</i> : Mosószeresek vízlágyító hatásának vizsgálata komplexometriás titrálással	75

ÉVFORDULÓK

<i>Fejér László</i> : A hazai vízgazdálkodás évfordulói 2019-ben	78
--	----

KÖNYVISMERTETÉS

<i>Csath Béla</i> ismerteti Harmat Péter „Hódmezővásárhely díszkútjai” c. munkáját	89
--	----

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG CENTENÁRIUMA

1917-2017

100 éve alakult a Magyar Hidrológiai Társaság

DR. SZLÁVIK LAJOS

az MHT elnöke

(Előadásként elhangzott a MHT 2016. május 24-i közgyűlésén.)

1. Bevezetés

Közeledik a Magyar Hidrológiai Társaság megalakulásának 100. évfordulója. Társaságunk a hidrológia és rokontudományai, azaz a vízzel foglalkozó tudományok és szakterületek művelésére alakult társadalmi, tudományos és szakmai egyesület. Tagjaink sorában nem csak mérnökök, hanem a vízzel foglalkozó számos tudományág, szakterület képviselői (természettudományos tanárok, geográfusok, kémikusok, orvosok, biológusok, ökológusok, történészek, közgazdászok, jogászok) is helyet kértek és kaptak, ami az elmúlt évszázadban jól tett egyrészt a mérnöki gondolkodás kiterjesztésének, másrészt viszont fontos szerepet játszott a mérnökök szemléletének alakításában.

Valószínűleg az egyik legrégebb ilyen profilú egyesület vagyunk Európában, sőt világszerte is. Ezt nagyon nehéz megítélni, de ennél a megállapításnál Szöllösi Nagy Andrásra hivatkozom, aki az UNESCO vezető tisztségében eltöltött több mint negyedszázados munkája során rálátással bírt az ilyen egyesületek tevékenységére.

A következőkben társaságunk történetének és tevékenységének rövid áttekintésével szeretném érzékelteni az a sokrétű munkát, amelyet folytattunk és folytatunk, felvázolni jelenlegi célkitűzéseinket.

A közelgő jubileum alkalmából 2016. májusa-2017. júliusa között centenáriumi évet tervezünk, amelynek ünnepélyes megnyitóját jelenti a mai közgyűlés első része. Centenáriumi megemlékezéseink jelmondatául ezt választottuk: „100 éve a magyar vízgazdálkodásért”, hiszen munkánk, tevékenységünk mindenkor szorosan összefonódott, szerves része volt hazánk vízgazdálkodás-fejlődésének.

2. A kezdetekről, a gyökerekről

Néhány szót a kezdetekről, a gyökerekről.

1847. augusztus 21-én Sopronban, a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók nyolcadik nagygyűlésén dr. Zipser Keresztély András besztercebányai természetszakos tanár kezdeményezte egy „földismeit” egyesület alapítását. Indítványát a jelenlévők nagy tetszéssel és lelkesedéssel fogadták. 1848. január 3-án a Nógrád megyei Videfalván, a Kubinyiak birtokán lerakták a Magyarhoni Földtani Társulat, az első magyar természettudományi egyesület alapjait, megfogalmazták célkitűzéseit, programját. Első elnöke (egészen 1865-ig) Kubinyi Ágoston, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója volt. A forradalom és a szabadságharc következtében a Társulat tevékenységének kibontakozása elhúzódott. Első közgyűlésére 1850. július 6-án került sor. A Társulatnak 1851-ben mintegy 80 tagja volt.

Jogelőd szervezeteinknek volt egy másik vonala is. 1866-ban alakult meg a Magyar Mérnök Egyesület 627 taggal, 1872-ben felvette a Magyar Mérnök- és Építész Egylet nevet. Első elnöke Hollán Ernő, alelnöke Ybl Miklós volt. Hét szakosztályának egyike a Vízépítési volt.

Az MFT működésének első hatvan évében, az 1910-es évekig óriási fejlődésen ment át a hidrológia tudománya és alkalmazásának gyakorlat, hidrológiai, hidraulikai és vízépítési kísérletek, kutatások folytak, létrejött az önálló vizes szakirodalom. Érett a helyzet arra, hogy a vízzel foglalkozók szervezettebb együttműködésének kerekeit megteremtsek.

3. A Hidrológiai Szakosztály megalakítása és tevékenysége 1949-ig

Nem ismerjük azokat a közvetlen kiváltó okokat, amelyek miatt elődeink meg kívánták alakítani a MFT Hidrológiai Szakosztályát, ezek az indítékok a fellelhető dokumentumokban nem találhatók meg. Csak arra tudunk gondolni, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egylet vízépítészeti szakosztálya talán túlzottan a gyakorlati (építő)mérnöki feladatokra, témákra koncentrált és a hidrogeológia, a felszín alatti víz kutatás, a vízellátási kérdések kevésbé foglalkoztatták a gyakorló mérnököket, már csak azért is, mert a mérnökegylet tagsága zömmel az építőmesterekből, technikusokból és mérnökökből toborzódott.

Egy önálló hidrológiai társaság megalakításának gondolata – ma azt mondanánk – „kívülről” jött. Marenzi Ferenc Károly őrgrof, 56 éves korában nyugalomba vonult császári és királyi tábormok hírlapokban megjelent cikkeiben javasolta a hidrológiai társaság felállítását. Schafarzik Ferenc ajánlásával belépett a Magyarhoni Földtani Társulatba. Szontagh Tamás, a M. Kir. Földtani Intézet aligazgatója, a MFT elnöke támogatta a javaslatot. A háború kellős közepén lévő országban azonban a helyzet nem volt alkalmas egy újabb tudományos társaság létrehozására, ezért felajánlotta, hogy a hidrológusok kapjanak egy szakosztályt a Társulatban. Ez bátorította Marenzit és jó barátját, báró Eötvös Lórándot a Magyarhoni Földtani Társulat választmányánál 1916. november 8-án kezdeményezték egy hidrológiai szakosztály megalakítását. A választmány 1917. január 31-én – meglehetősen élénk vita során – megtárgyalta a javaslatot. A vitát id. Lóczy Lajos tiszteleti tag döntötte el felszólalásával, melynek hatására egyhangúlag elhatározták a Hidrológiai Szakosztály létrehozását. A február 7-i közgyűlés döntött a szakosztály megalapításáról.

1917-től 1944-ig színvonalas tudományos és szakmai munka folyt. A szakosztály tagjai ott voltak a kor minden jelentősebb vízügyi feladatának megoldásánál. A Hidrológiai Szakosztály megerősödött.

Jellemző, hogy a Szakosztály vezetői, vagy csak egyszerű tagjai gyakran a Magyarhoni Földtani Társulat elnökei, vagy elnökhelyettesei voltak, ami mutatja a Szakosztály Társulaton belüli súlyát, jelentőségét. Ez később, az 1940-es években indokolja is a szétválást (1949), hiszen a Szakosztály taglétszáma meghaladta a többi szakosztály együttes létszámát.

4. Az MHT megalakítása és első évtizedei

Amikor a Szálasi-kormány 1945. február 27-én fel számolta, betiltotta a Magyar Mérnök és Építész Egyletet, s a Magyar Mérnöki Kamara is ellehetetlenült, akkor – a háború után – ezek már nem is alakulhattak újra (egészen 1989-ig). Ezután 40 évig a szervezet legalisan nem létezett, ámbátor 1948-ban megalakult a MTESZ (Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége), amely lehetőséget adott az egyesületi munkára. A mérnöki érdek-képviselői szervezet híján sok építőmérnök kereste a Hidrológiai Szakosztály szakmai közösséget, amit később pedig az 1949-ben jogilag is megalakult önálló MHT-ban találta meg. Az már más kérdés, hogy az akkori politika, a „népi demokrácia” minden társadalmi szervezetet szoroson ellenőrizni kívánt, így a sokféle természet- és műszaki tudományos egyesülés, társaság csakhamar a központilag megalakított MTESZ tagszervezetévé vált, s feladni kényszerült gazdasági és tudománypolitikai önállóságát.

Az ötvenes években az ötéves tervekkel megindult szocialista tervgazdálkodás – minden voluntarizmusa ellenére – a hazai vízügyek terén jelentős előrelépést jelentett. A gazdálkodás fogalmába ugyanis beletartozik a készletek számbavétele, ami esetünkben a felszíni és felszín alatti vízkészletek feltárását, folyamatos mennyiségi (és később minőségi) értékelését, azaz egy addig nem kellőképpen kezelt hatalmas, és sok tekintetben új feladatot jelentett. Ennek módszertanát kidolgozni és azt a gyakorlatban végrehajtani komoly tudományos erőfeszítést jelentett, amiben a MHT szakembereinek fontos szerepe volt. Ugyancsak nagy lökést adott az ipari-mezőgazdasági fejlesztéseket lehetővé tevő vízepítési nagylétesítmények tervezése és kivitelezése a hidraulika, a vízepítési technológia tudományos művelésének...

Az 1960-as évtized második felétől egyre inkább központi, mondhatni országos témává vált a Balaton vízminőségének kérdése, ami a már korábban is magas színvonalon művelt hidrobiológiai kutatásoknak adott további lendületet. Azt azért meg kell jegyezni, hogy a Társaság első Balatoni ankétjára már 1950-ben sor került Hévízen...

Az 50-es években felduzzadt tagság hamar szakosodni kezdett, sorra alakultak meg a szakosztályok (elsőként 1949-ben a Limnológiai Szakosztály) és a területi szervezetek (elsőként a szegedi). Ez utóbbi lehetőséget nyújtott arra, hogy a térségi vízgazdálkodási kérdéseket helyben lehessen megtárgyalni, s közös álláspontot kialakítani...

Ugyanakkor a sokféle véleményt felszínre hozó nagyrendezvények új szintet vittek a Társaság munkájába.

A rendszerváltozás és a bős-nagymaros szindróma megrendítették a Társaságot, nagymértékben csökkent a taglétszám, a működés hatékonysága. Nagy segítséget jelentett, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök kétszer is kiállt az MHT-ban tömörült vizes társadalom mellett.

Meggyőződésünk, hogy a Társaság a '90-es évek elejétől jól építkezett, fejlődött, tevékenysége kiteljesedett. A továbbiakban röviden ezt szeretném bemutatni.

5. A Társaság szervezete

A Társaság jelenlegi szervezete működésünk, tevékenységünk 100 éve alatt fokozatosan, szerves fejlődés során alakult ki, az elmúlt öt évben nem változott.

Az MHT szervezetileg lefedi egyrészt a vízzel foglalkozó szakterületeket (17 szakmai szakosztállyal), másrészt az ország területét (20 területi és 2 üzemi szervezettel). Ez a szervezeti struktúra alkalmas a Társaság feladatainak teljesítéséhez, célkitűzéseinek eléréséhez. Kiemelt feladatnak tekintjük a 39 működési egység harmonikus, összehangolt működését, tevékenységét.

A Társaság jelenlegi szakosztályai:

1. Árvízvédelmi és belvízvédelmi szakosztály
2. Balneotechnikai szakosztály
3. Csatornázási és szennyvíztisztítási szakosztály
4. Hidraulikai és műszaki hidrológiai szakosztály
5. Hidrogeológiai szakosztály
6. Ipari környezet- és vízgazdálkodási szakosztály
7. Jogi és közgazdasági szakosztály
8. Kommunikációs és pr. Szakosztály
9. Környezetvédelmi szakosztály
10. Limnológiai szakosztály
11. Mezőgazdasági vízgazdálkodási szakosztály
12. Vízellátási szakosztály
13. Vízépítési szakosztály
14. Vizes élőhely-védelmi szakosztály
15. Vízgazdálkodási szakosztály
16. Vízmikrobiológiai szakosztály
17. Vízminőségi és víztechnológiai szakosztály

A Társaság jelenlegi területi szervezetei és üzemi csoportjai:

1. Bács-Kiskun megyei területi szervezet
2. Baranya megyei területi szervezet
3. Békés megyei területi szervezet
4. Borsodi területi szervezet
5. Dunaújvárosi területi szervezet
6. Győri területi szervezet
7. Hajdú-Bihar megyei területi szervezet
8. Heves megyei területi szervezet
9. Komárom-Esztergom megyei területi szervezet
10. Közép-Duna völgyi területi szervezet
11. Közép-dunántúli területi szervezet

12. Mosonmagyaróvári területi szervezet
13. Nyugat-dunántúli területi szervezet
14. Somogy megyei területi szervezet
15. Soproni területi szervezet
16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei területi szervezet
17. Szegedi területi szervezet
18. Szolnoki területi szervezet
19. Tolna megyei területi szervezet
20. Veszprém megyei területi szervezet
21. DRV Zrt. Üzemi szervezete (Siófok)
22. DMRV Zrt. Üzemi szervezete (Vác)

A Társaság működését **8 állandó szakmai bizottság, 2 szerkesztőbizottság és 3 pályázati bíráló bizottság** segíti, részben a vonatkozó törvényekben lefektetett előírásoknak, részben pedig az Alapszabályban rögzítetteknek megfelelően:

1. Felügyelő bizottság
2. Fegyelmi és etikai bizottság
3. Tudományos bizottság
4. Nemzetközi kapcsolatok bizottsága
5. Vízügyi történeti bizottság
6. Kitüntetések bizottsága
7. Oktatási bizottság
8. Ifjúsági bizottság
9. Hidrológiai Közlöny szerkesztőbizottsága
10. Hidrológiai Tájékoztató szerkesztőbizottsága
11. Vitális Sándor szakirodalmi nivódj bíráló bizottsága
12. Lászlóffy Woldemár diplomamunka pályázat bíráló bizottsága
13. Sajó Elemér pályázat bíráló bizottsága

6. A Társaság vezetői

A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai szakosztályában 1917-1949. között 8 ciklusban dolgozott új vezetőség.

Az elnökök és titkárok a következők voltak:

Elnökök		Titkárok	
Kovács S. Aladár	1917-1919	Bogdánfy Ödön	1917-1919
Schafarzik Ferenc	1920-1922	Weszelszky Gyula	1920-1922
Farkass Kálmán	1922-1929	Papp Ferenc	1922-1929
Weszelszky Gyula	1929-1934	Papp Ferenc	1929-1934
Weszelszky Gyula	1934-1939	Takáts Tibor	1934-1939
Horusitzky Henrik	1940-1941	Takáts Tibor	1940-1941
Vendl Aladár	1941-1944	Kőrössy László	1941-1944
Vitális Sándor	1944-1949	Rehák Ilona	1944-1949

A Magyar Hidrológia Társaság elnökei és főtitkárai 1949-től napjainkig:

Elnökök		Főtitkárok	
Vitális Sándor	1949-1951	Papp István (titkár)	1949-1950
Mosonyi Emil	1951-1956	Kovács György	1950-1952
Papp Ferenc	1956-1961	Bözsöny Dénes	1952-1964
Vitális Sándor	1961-1976	Elek Zoltán	1964-1971
Illés György	1976-1985	Berczik Árpád	1971-1977
Bencsik Béla	1985-1990	Szalai György	1977-1990
Juhász József	1990-1996	Raum László	1990-1996
Starosolszky Ödön	1996-2003	Szöllősi Zoltán	1996-2003
Ijjas István	2003-2011	Fehér Ferenc	2003-2007
Szlávik Lajos	2011-	Szlávik Lajos	2007-2011
		Kling Zoltán	2011-2013
		Gampel Tamás	2014-

7. A Társaság működési dokumentumai

A Társaság dokumentumai (alapszabálya, ügyrendje, szabályzatai) biztosítják az MHT szabályszerű működését.

8. A Társaság közgyűlései

1949-1992. között 29 rendes, tisztújító, illetve rendkívüli közgyűlésre került sor. Az elmúlt 24 évben évente

tartunk közgyűlést, esetenként pedig rendkívülit is (abban az esetben, ha az Alapszabály változtatása végett erre szükség van). 17 évvel ezelőtt áttértünk a négyéves választási ciklusokra. A működési egységek jelenlegi vezetőségei 2014 második félévében, a jelenlegi 25 tagú elnökség a 2015. májusi közgyűlésen kapott 4 éves mandátumot.

9. A Társaság tagsága

Egyéni tagok

A taglétszám alakulása:

1917. június 6.	44 alapító tag
1945.	375 tag
1948 végén	400 tag
1954.	>1000
1960.	1300
1966	>2000
1976	>5000
1990	3800
2006	2331
2016	2953

Egyéni tagságunk az elmúlt években örvendetesen növekedett. 2006-2016. között egyéni tagjaink száma 26%-kal nőtt, az elmúlt években 3.000 körül ingadozik (annak ellenére, hogy sajnos az utóbbi években sajnos évi 150-200 fő tagsági viszonyát kényszerülünk törölni (három éves tagdíjmaradásuk miatt).

Míg a rendes tagok aránya az összes egyéni tag 60%-ában stabilizálódott, addig ifjúsági tagjaink száma megduplázódott, arányuk jelenleg 8-10% körüli. Nyugdíjas tagjaink szerencsére szép számban érik meg a 70 éves kort, így tagdíjmentessé válnak. A társasági terminológia szerint ők a „senior” tagjaink, jelenleg 520-an vannak; ők teszik ki a tagság 18%-át.

Minden év decemberében megrendezzük tagtársaink köszöntését, amikor a 70-75-80-85-90-95 éve született tagtársainkat köszöntjük, ebéden látjuk vendégül. A rendezvényre 50-60 tagtársunk tud eljönni. Jelenlegi szenior tagjaink között 29-en 90 év feletti, akik a Társaságban sok évtizeden át kiemelkedő munkát végeztek.

Előirányoztuk szervezettségünk további erősítését, de a taglétszám növelését nem tekintjük öncélnak – tartalmas, vonzó programokkal, rendezvényekkel, tagjainknak nyújtott szolgáltatások bővítésével szeretnénk elérni a létszám gyarapodását. Az a célunk, hogy a tagság egyre nagyobb hányada találja meg a szakmai érdeklődésének megfelelő programokat a Társaság keretei között. Ifjúsági korú tagjaink létszámának növelése, a tagságon belül e korosztály arányának további javítása kiemelt célunk.

Jogi tagság

A jogi taglétszám alakulása:

1992.	203
2006.	172
2013.	131
2014.	121
2015.	128
2016.	133

2010. évet követő két évben még enyhén emelkedett jogi tagjaink száma, de 2012 után a vízügyi szervezetet érintő átszervezések és az új vízi közmű törvény által elinduló integráció erős csökkenést indított el. Nehéz hely-

zetbe jutottak a vízgazdálkodási társulatok és a vízi közmű szolgáltatók, amelyek a jogi tagjaink jelentős csoportját képviselték.

A csökkenő tendencia egyik legfontosabb kiváltó oka az elmúlt években a vízügyi szervezetet érintő átszervezések és az új vízi közmű törvény elfogadása volt. Nehéz anyagi helyzetbe jutottak a vízgazdálkodási társulatok. A vízi közmű szolgáltatóknál felgyorsult integráció csökkentette a jogi tagok számát. Az integráció után megmaradó jogi tagok a beolvasztott kisebb vízművállalatok tagdíját nem vállalták át automatikusan. A felügyelőségek többsége megszüntette tagsági jogviszonyát. A bemutatott adatoknál jobban csökkent a tagsági viszonyt megszüntetők száma, de számos új belépő jogi taggal sikerült a csökkenést ellensúlyozni.

Az MHT eredményes működésének záloga, hogy a különböző életkorú, szakmai végzettségű és irányultságú egyéni tagjai a programok között megtalálják az őket érdeklő rendezvényeket, az információcsere, a tájékozódás lehetőségét. Fontos továbbá, hogy a jogi tagok is szakmai információkhoz juthassanak, képviselőiknek tartalmas társasági rendezvényeken való részvételre nyíljon lehetőségük. A Társaság célja, hogy a jövőben is kiegyensúlyozott, sokrétű, színes szervezeti életet biztosítson tagjai számára, és sajátos eszközeivel erősítse a vízgazdálkodással foglalkozók szakmai összetartozását. Elkötelezett törekvésünk annak elérése, hogy az MHT tagjának lenni érdemes legyen és rangot jelentsen. Ennek érdekében folyamatosan keressük azokat a működési, rendezvényi és kapcsolati formákat, amelyek igazodnak az információs forradalom közrendszeréhez, a változó világhoz. A Társaságban viselt tagság rangját, vonzerejét elsősorban az általunk is növelhető kapcsolati tőke és tudásbázis gyarapítására kívánjuk alapozni.

10. Az MHT kitüntetései

Tiszteleti tag

Az MHT legrégebbi, 1929-től adományozott kitüntetése. Első kitüntetettje az a Marenzi Ferenc Károly, aki a hidrológiai szakosztály megalakítását 1916-ban kezdeményezte. 87 év során a Társaság 174 tiszteleti tag címet adományozott.

Kvassay Jenő díj

A Kvassay Jenő díjat a Társaság 1992-ben – az akkor állami kitüntetéssé vált, s így társasági kitüntetésként megszűnt Vásárhelyi Pál díj helyett – alapította. Eddig 32 díj adományozására került sor.

Bogdánfy Ödön emlékérem

Az MHT 1951-ben alapította az alapító titkáráról elnevezett emlékérmét. 122 tagtársunk részesült eddig ebben az elismerésben.

Dr. Schafarzik Ferenc emlékérem

A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztálya 1942-ben alapította ezt az elismerést, nagyrészt alapítójának és volt elnökének tiszteletére. 90 tagtársunk részesült eddig ebben az elismerésben.

Pro Aqua emlékérem

Az MHT 1976-ban - a Társaság szakmai tagozódásához igazodó, addigi sokfajta emléklap adományozását

megszüntetve, helyettük - egyetlen, Pro Aqua emlékéremet alapított. 40 év alatt 460 tagtársunk részesült ebben az elismerésben.

11. A Társaság működésének anyagi alapjai

Működésünk anyagi alapjait elsősorban az egyéni, a jogi tagdíjak, valamint a rendezvény-bevételek kell, hogy biztosítsák. Ezek teszik ki a teljes bevétel mintegy 55-65%-át. A fennmaradó 45-35%-ot támogatásokból, adományokból, a rendezvények bevételeiből, kisebb részben pályázati forrásból fedezzük. Állami támogatásból – egy-egy kisebb, esetleges pályázati összeget leszámítva – nem részesülünk. Éves költségvetésünk évek óta 42-55 millió Ft közötti. Az MHT gazdálkodása folyamatosan stabil, kiegyensúlyozott.

12. A Társaság szakmai tevékenysége

A Magyar Hidrológiai Társaság a közhasznú szervezetekre vonatkozó előírások szerint működik. Munkáját az elnökség által elfogadott éves munkaterv alapján végzi. A munkatervet összehangolását és az ezzel kapcsolatos titkári értekezleteket, egyeztetéseket a főtitkár koordinálta. Az éves munkaterv korábban, egy évtizede még mintegy 250 rendezvényt tartalmazott. Ezt – összhangban a stratégiai programunkkal, amely szerint a szakosztályok és a területi szervezetek törekedjenek közös programok megrendezésére, egy-egy programon több előadás megtartására, a rendezvények integrált jellegének erősítésére – mintegy évi 160-ra mérsékeljük és ezt a rendezvényszámot igyekszünk tartani. Kiemelt programjaink körébe soroljuk a Társaság nagyrendezvényeit.

13. A Víz Világnapja (március 22.)

A Víz Világnapja alkalmából általában közösen ünnepelek az üzemi csoportok, a helyi vízügyi igazgatóságok és környezetvédelmi felügyelőségek, valamint a víz-, csatornamű és fürdő vállalatok, többségük szakmai és társadalmi programokkal. A Víz Világnapja nem csak egy napra korlátozódik, hanem mintegy tíz napos intervallumra terjed ki. Az évek óta megtartott rendezvények kiváló alkalmat nyújtanak a vízgazdálkodásban érintett szervezeteknek arra, hogy munkájukat a nagyközönséggel is megismertessék.

Egyedülálló a Víz világnapi eseményeink között Miskolcon, a Borsodi területi szervezet által már 20 alkalommal megrendezett Víz Világnapi Nemzetközi Úszóverseny, mely 2015-ben és 2016-ban is rekordszámú versenyző gyermeket és fiatalot fogadott.

14. Országos vándorgyűlések

A Magyar Hidrológiai Társaság 1979. május 17-18-án Keszthelyen tartotta első Országos Vándorgyűlését. A Székesfehérváron 1991-ben megrendezett IX. Vándorgyűlés óta évente rendezzük meg a hagyományossá vált legjelentősebb programunkat. Az utóbbi évtizedben évente 300-400 résztvevő előtt 120-150 előadás hangzik el.

Az eddigi 33 vándorgyűlés résztvevői összesen 235 szekcióban vitatták meg a hazai vízgazdálkodás – az adott évben legfontosabbnak minősített – problémáit, feladatait. Az elhangzott előadásokból készített, összesen több ezer dolgozat két és fél évtizeden keresztül nyomtatott kötetekben, az utóbbi néhány évben pedig digitálisan,

CD lemezen jelent, jelenik meg, hozzáférhető a Honlapon és teljes anyaga elérhető az MHT digitális adatbázisában.

- I. Keszthely** 1979. május 17-18.
- II. Pécs** 1981. július 1-2.
- III. Debrecen** 1982. június 23-25.
- IV. Győr** 1983. június 29-30.
- V. Szarvas** 1984. július 4-6.
- VI. Hévíz** 1986. június 17-19.
- VII. Salgótarján** 1987. július 9-11.
- VIII. Nyíregyháza** 1989. július 6-7.
- IX. Székesfehérvár** 1991. június 26-27.
- X. Szeged** 1992. szeptember 7-8.
- XI. Szombathely** 1993. szeptember 13-14.
- XII. Siófok** 1994. május 17-19.
- XIII. Baja** 1995. július 4-6.
- XIV. Sopron** 1996. május 21-24.
- XV. Kaposvár** 1997. július 9-10.
- XVI. Kecskemét** 1998. július 8-9.
- XVII. Miskolc** 1999. július 7-8.
- XVIII. Veszprém** 2000. július 5-6.
- XIX. Gyula** 2001. július 4-5.
- XX. Mosonmagyaróvár** 2002. július 3-4.
- XXI. Szolnok** 2003. július 2-3.
- XXII. Keszthely** 2004. július 7-8.
- XXIII. Nyíregyháza** 2005. július 6-7.
- XXIV. Pécs** 2006. július 5-6.
- XXV. Tata** 2007. július 4-5.
- XXVI. Miskolc** 2008. július 2-4.
- XXVII. Baja** 2009. július 1-3.
- XXVIII. Sopron** 2010. július 7-9.
- XXIX. Eger** 2011. július 6-8.
- XXX. Kaposvár** 2012. július 4-6.
- XXXI. Gödöllő** 2013. július 3-5.
- XXXII. Szeged** 2014. július 2-4.
- XXXIII. Szombathely** 2015. július 1-3.
- XXXIV. Debrecen** 2016. július 6-8. (tervezett)

15. Hidrobiológus Napok

A Hidrobiológus Napok az MHT legnagyobb hagyományú rendezvénye. Az MHT Limnológiai Szakosztálya, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetével és az MTA Veszprémi Területi Bizottságával közös rendezésben 1957-től évente tartják meg. 2016-ban 58. alkalommal kerül rá sor.

A rendezvényt szinte minden esetben Tihanyban, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetében (2012-től MTA Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézet) tartották meg. Az utóbbi évtizedben a háromnapos rendezvényen 75-140 résztvevő 30-40 előadást hallgat meg, illetve 25-55 posztert tekinthet meg. A résztvevők szavazata alapján a legjobb előadó és a legjobb poszter készítője jutalomban részesül.

A XXXVIII. rendezvénytől, 1997-től kezdve a Hidrobiológus Napok anyaga nyomtatásban a Hidrológiai Közlöny különszámában jelenik meg, így digitálisan visszamenőleg is elérhető.

16. Ifjúsági Napok

Az Ifjúsági Napok célja, hogy a fiatal mérnökök a Társaság keretei között bemutatkozhasanak, megismerhessék egymást, bővíthessék szakmai kapcsolataikat, szakmai tudásukat, fejleszthessék előadói készségüket. 15 évi szünet után Társaságunk 2008-ban felújította a korábban sikeres rendezvénysorozatot. Az utóbbi 8 évben a kétnapos rendezvényen 80-120 résztvevő 30-50 előadást hallgat meg, illetve 4-8 posztert tekinthet meg. A résztvevők szavazata alapján a legjobb előadó és a legjobb poszter készítője itt is jutalomban részesül.

17. Hidrológus Szilveszter

A műegyetemi vízépítő szakos hallgatói és az MHT Ifjúsági Csoportja 1968-ban kezdeményezte ezt a rendezvényt, amelyet 32 éven át, utoljára 1999-ben rendeztek meg. A Magyar Hidrológiai Társaság 2008-ban felújította a Hidrológus Szilveszter hagyományát. Ezt a társas rendezvényt november elején tarjuk meg, 120-150 résztvevővel.

18. Vitális Sándor Szakirodalmi nívódíj pályázat

A Magyar Hidrológiai Társaság 1979-től „Vitális Sándor szakirodalmi nívódíj”-at adományoz, amelynek célja, hogy ösztönözzön a Társaság munkaterületén végzett magas színvonalú, újszerű munka eredményeit bemutató, igényes szakcikk írására; ezúton is elősegítve az új, hatékony módszerek, eljárások elterjesztését. A díj alapításával, illetve adományozásával a Magyar Hidrológiai Társaság egyben emléket kívánt állítani Vitális Sándornak (1900-1976), a kiváló geológusnak, Társaságunkat évtizedeken át elnökként vezető, köztisztelőben álló tagjának. 1979-2016 között, 38 év alatt 75 díjazott folyóiratcikk volt 68 magyar és 7 angol nyelvű, 159 szerző tollából, 13 szakosztály szakterületéről. 18 szerző egynél több alkalommal, közülük ketten négyszer is kiérdemelték e díjat.

19. Lászlóffy Woldemár Diplomamunka pályázat

A Magyar Hidrológiai Társaság több mint fél évszázada, 1965-től díjazza az év legjobb diplomamunkáit. 1988-tól a pályázat **Lászlóffy Woldemár** nevét viseli. A díj alapításával a Magyar Hidrológiai Társaság emléket kívánt állítani Lászlóffy Woldemárnak (1903-1984), a kiváló hidrológusnak, egyetemi magántanárnak, a Társaság tiszteleti tagjának, a vízzel foglalkozó fiatal szakemberek nevelőjének.

A pályázat célja, hogy ösztönözze a felsőoktatásban tanuló hallgatókat arra, hogy a vízzel és a vízi környezet védelmével kapcsolatos diplomamunkájukat, szakdolgozatukat magas színvonalon, tudományosan kellően megalapozva és a társadalom számára hasznosításra alkalmas módon készítsék el.

Az első díjazottak már bőven (akár egy évtizede is) nyugdíjasok...

A felsőoktatási változásokhoz igazodva az utóbbi évtizedben a díjat alapképzés (BSc), mesterképzés (MSc) és szakirányú továbbképzés kategóriákban ítéljük oda. A

pályázatok főként műszaki és természettudományi szakterületekről érkeznek, az utóbbi évtizedben évente 40-60 pályázat, 15-20 tanszékről, intézetből.

Több száz szakember szakmai tudományos karrierjének első mérföldköve ez a pályadíj volt.

2011-től kezdődően a diplomamunka pályázat keretein belül **Mosonyi Emil** különdíjat is adományozunk az egyes kategóriákba azoknak az építőmérnököknek, akik diplomamunkájukkal a leginkább visszatükrözték Mosonyi Emil (1910-2009) vízépítő mérnöki munkásságának szellemiségét.

20. Sajó Elemér pályázat

A Magyar Hidrológiai Társaság 1981-től évente meghirdeti a Sajó Elemérről elnevezett pályázatot és díjazza a benyújtott pályamunkákat. A díjjal a középfokú iskolák azon tanulói jutalmazhatóak, akik vízügyi vonatkozású témában kiemelkedő pályázatot nyújtanak be.

A pályázat célja, hogy ösztönözze a középiskolákban tanuló diákokat arra, hogy a vízzel és a vízi környezet védelmével kapcsolatos ismereteiket egy pályamunka keretében magas színvonalon bemutassák. A pályázat célja továbbá, hogy a tanulók már szakmai életpályájuk kezdetén megismerkedjenek a Magyar Hidrológiai Társaság tevékenységével és az MHT tagságának utánpótlását képezzék. A díj adományozásával a Magyar Hidrológiai Társaság emléket kívánt állítani Sajó Elemérnek (1875-1934), a kiváló vízügyi mérnöknek, a két világháború közötti időszak vízügyi szolgálata kiemelkedő vezetőjének, a vízügyi távlati tervezés úttörőjének.

21. Hidrológiai Közlöny

A Hidrológiai Szakosztály 1921-ben határozta el, hogy önálló folyóiratot indít, a *Hidrológiai Közlönyt*. Az első évfolyamok kötetei össze is álltak, bár csak 1928-ban jelenhettek meg. A kiadás késése ellenére a folyóirat születését 1921-re datáljuk. Azóta – időnként újabb késedelmekkel, sőt, egyes kötetek (az 1944. évi II., az 1945. és az 1951 évi) mintegy két évtizedes átmeneti hiányával, de későbbi pótlásával – a folyóirat mind a mai napig megjelent és folyamatos sorozatot alkot. Az MHT folyóirata, a Hidrológiai Közlöny, egyike Európa legrégebbi vizes szakmai lapjainak – ez évben lépett 96. évfolyamába.

A Hidrológiai Közlöny eddigi szakmai tartalma, a belé fektetett munka, a hatalmas anyag, amelyet leköszölt, elismerésre méltó. Ugyanakkor a folyóiratot tartalmilag és formailag is meg kell újítani, a nemzetközi kívánalmaknak jobban megfelelő, lektorált, külföldön is idézett kiadvánnyá fejleszteni. El kell érni, hogy a lap ne pénzügyi kockázata legyen a Társaságnak, hanem vonzó lehetősége: egyik igen fontos kommunikációs csatornája, egyfelől belföldön, a háromezres tagság és az érdeklődők számára, másrészt a külföldön élő, dolgozó magyar szakembereknek is. Az új Szerkesztőbizottság megkezdte ezt a munkát. Reményeink szerint a debreceni országos vándorgyűlésen, július 6-án, meglephetjük a résztvevőket az új küllemű, az eddigieknél is tartalmasabb lap első példányával, a 96. évfolyam 1. számával.

22. Hidrológiai Tájékoztató

A tagság további információs forrását jelentette az 1961-ben megjelenő, s mindmáig „élő”, immár 55 éves

Hidrológiai Tájékoztató. (A kezdeményezés még 1960 nyarán dr. Papp Ferencről, a Társaság akkori elnökétől származott. Ekkor kapta a felkérést dr. Vitális György egy hidrológiai tárgyú időszakos kiadvány szerkesztésére, aki azóta folyamatosan végzi a szerkesztői munkát.) A Hidrológiai Tájékoztató a tagság illetménylapja, amelyet digitális formában minden tagtársunkhoz, jogi tagunkhoz évente eljuttatunk.

23. Az MHT Hírei

A Társaság havi programfüzete gazdag anyagot közöl a tervezett rendezvényekről, és beszámol a lezajlott kiemelkedő eseményekről. Tájékoztatót ad a társegyesületek és más szervezetek olyan programjairól, melyek szakmailag érdekelhetik tagságunk tagjait, és rendszeresen beszámol azokról a kitüntetésekéről és díjakról, amelyeket tagtársaink kaptak. Az utóbbi években digitálisan juttatjuk el tagtársainkhoz, jogi tagjainkhoz. Elérhető (visszamenőleg is) a honlapunkon. Szenior tagtársainknak – amennyiben nincs internetes kapcsolatuk – nyomtatott formában, postai úton juttatjuk el.

24. Hydrologia Hungarica Alapítvány

A Társaság az alapítója a Hydrologia Hungarica Alapítványnak (HHA), amelyet a Fővárosi Bíróság 1991. július 8-án jegyeztet be. Az Alapítvány önálló jogi személyiségű közhasznú szervezet. Az Alapítvány jelentős szakmai filmvagyontulajdonosa, hagyományos celluloid anyagon és digitálisan is több száz szakmai dokumentumfilm birtokos. Vagyonának hozadékából részben a társaság kiadványait, részben pedig a fiatal szakemberek tanulmányútjait, rendezvényeken való részvételét támogatja, ezekre pályázatokat ír ki.

25. A Társaság kapcsolatai

A Társaság kapcsolatai szerteágazóak, sokrétűek, még csak felsorolásuk is meghaladná e megemlékezés, áttekintés kereteit.

Elsősorban a „vizes” szakterületen működő társszerveket kell említeni, amelyekkel együttműködési megállapodásunk van: Magyar Mérnöki Kamara Vízépítési és Vízgazdálkodási Tagozata, Magyar Víziközmű Szövetség, Magyar Szennyvíztechnikai Szövetség, Vízgazdálkodási Társulatok Szövetsége, Global Water Partnership Magyarország Alapítvány. Az elmúlt tíz évben több témakörben közös álláspontot alakítottunk ki és juttattunk el a kormányzati szervekhez.

2014-ben a földtudományok területén tevékenykedő, sok évtizedes, illetve évszázados múlttal és folyamatos tudományos tevékenységgel bíró kilenc tudományos és műszaki civil szervezet elhatározta, hogy közösen vallott céljaik elérése érdekében tudás- és érdekközösséget hoz létre és megalapította a több ezer szakembert tömörítő **Földtudományi Civil Szervezetek Közösségét** (FöCiK-et). Fontosnak tartjuk az MHT szempontjából is ezt az együttműködést.

26. Az MHT kapcsolata a mindenkorai főhatósággal és területi szervezeteivel

Az elmúlt néhány év jelentős változásokat hozott a vízügyi igazgatási, környezetügyi, valamint a víziközmű szolgáltató szervezetek életében. A vízgazdálkodási feladatok ellátásának és a vízügyi igazgatási szervezet irá-

nyításának radikális kormányzati átalakításával a vízügyi igazgatási szervezet gerincét jelentő vízügyi igazgatóságok, valamint a vízgazdálkodási társulatok új szervezeti rendben, alárendeltségben dolgoznak. Jelentős változások mentek végbe a víziközmű szolgáltatási szakterületen is. Társaságunk továbbra is valamennyi vízzel foglalkozó szakember egyesülete kíván lenni, függetlenül attól, hogy ki milyen szervezeti alárendeltségben tevékenykedik. Erre tekintettel erősíteni kell kapcsolatainkat.

Szervezeti egységeink, központi bizottságaink, választott testületeink kiemelt feladata, hogy tevékenységük során rendszeresen tüzzék napirendre a változások hatásának, következményeinek elemzését, értékelését, és járjanak élen abban, hogy a vízügyi ágazat jelentősebb működési zavarok nélkül teljesíthesse feladatait a megváltozott feltételek és körülmények között is. Továbbra is nagy figyelmet fordítunk a vízgazdálkodás működését szolgáló szakmai stratégiai elképzelések, dokumentumok kidolgozásában, véleményezésében való közreműködésre.

27. Internetes honlap

A honlapunknak köszönhetően többek között lehetővé vált az elektronikus jelentkezés rendezvényeinkre, könnyebbé vált a társaság kitüntetettjeire való rákeresés, naprakész információ található a rendezvényekről. A honlapra felkerülő információ mennyisége folyamatosan bővül. A honlap népszerű, látogatottsága jelentős és folyamatos. Ezt tükrözik a honlapon folyamatosan közölt látogatottsági statisztikai adatok.

28. Digitális adatbázisok

2014-től a honlapunkon minden érdeklődő számára szabadon hozzáférhetővé tettük a Társaság lapjainak és kiadványainak digitalizált anyagát kereshető hasonló formájában. A keresőrendszerrel a teljes szövegállományban lehet keresni.

Hidrológiai Közlöny 1921-2013.

Hidrológiai Tájékoztató 1961-2012.

A Magyar Hidrológiai Társaság Országos Vándorgyűlései 1979-2012.

Dolgozunk azon, hogy a folyóiratok sorát kiegészítsük, illetve az új kiadásokat közvetlenül is digitálisan elérhetővé tegyük.

29. Az elektronikus kapcsolattartás fejlesztése

Társaságunk igyekszik lépést tartani a korrallal, kihasználva a rendelkezésre álló informatikai lehetőségeket. Jelenleg közel 2500 tagtársunk e-mail címe áll rendelkezésünkre. A Havi hírek anyagát, a rendezvények előrejelzését, meghívóit, a rendkívüli közlendőket stb. elsősorban ezen az úton juttatjuk el tagtársainkhoz.

30. Jövőképünk, küldetésünk

Jövőképünk az, hogy a Magyar Hidrológiai Társaság a gyorsan változó környezethez való rugalmas igazodásával, a hagyomány tiszteletben tartásával és a fejlődés igényével, egységesen képviselje a hazai vízgazdálkodási területén tevékenykedő szakemberek közösségét.

Küldetésünknek tekintjük, hogy az MHT –tagságának, szervezeti egységeinek és választott testületeinek bevonásával – járuljon hozzá, hogy

- a hazai vízgazdálkodási ágazatok jelentősebb működési zavarok nélkül teljesíthessék a feladataikat;
- a klímaváltozás okozta vízgazdálkodási kérdésekre szakmailag megalapozott válaszok születhessenek és
- méltó módon, tartalmas ünneppsorozattal tegyük felejthetlenné a Társaság centenáriumát.

A Társaság működésének központjába a hagyományok megőrzését és a változó környezethez való rugalmas igazodást állítjuk. Tevékenységünk kulcsszavai ezért továbbra is: **hagyomány és fejlődés.**

Beszámoló a Társaság megalakulásának 100 éves évfordulójáról megemlékező Centenárium Év megvalósult eseményeiről, akcióiról

2017. február 7-én volt a Magyar Hidrológiai Társaság megalakulásának 100. évfordulója. Társaságunk a hidrológia és rokontudományai, azaz a vízzel foglalkozó tudományok és szakterületek művelésére alakult társadalmi, tudományos és szakmai egyesület, amely a Magyarhoni Földtani Társulat 1917-ben létrejött Hidrológiai Szakosztályából, és az egykori Magyar Mérnök és Építész Egylet 1866-ban alakult Vízépítési Szakosztályának tagjaiból 1949-ben vált önálló egyesületté. Az MHT születésnapjának a Hidrológiai Szakosztály megalakulásának időpontját, 1917. február 7-ét tekintjük. Valószínűleg az egyik legrégebbi ilyen profilú egyesület vagyunk Európában, sőt világszerte is.

A közelgő jubileum alkalmából 2016. májusa-2017. júliusa között centenáriumi évet tartottunk. Centenárium megemlékezéseink jelmondatául ezt választottuk: „100 éve a magyar vízgazdálkodásért”, hiszen munkánk, tevékenységünk mindenkor szorosan összefonódott, szerves része volt hazánk vízgazdálkodás-fejlődésének.

A centenáriumi év hivatalos megnyitója a Társaság 2016. évi közgyűlése, míg záró rendezvénye a 2017. évi, XXXV. Országos Vándorgyűlés volt. A hivatalos zárórendezvény után is tartott azonban a Társaság néhány centenáriumi rendezvényt (pl.: Bogdánfy emléktábla avatása Budapesten, Hidrológiai Emlékpark avatása Kaposváron). 2016. évi közgyűlésünkön, a debreceni XXXIV. Országos Vándorgyűlésen, a XXIII. siófoki Ifjúsági Napokon, a tihanyi LVIII. Hidrobiológus Napokon, valamint 2017-ben a közgyűlésen és a mosonmagyaróvári XXXV. Országos Vándorgyűlésen rendre megemlékeztünk az MHT centenáriumáról. A partner szervezetek (Magyar Mérnöki Kamara Vízépítési és Vízgazdálkodási Tagozata, Magyar Víziközmű Szövetség, Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár) rendezvényeinek résztvevői előtt is rövid előadásban ismertettük a Társaság történetét, működését, célkitűzéseit.

A jubileumi év fő rendezvénye a Társaság centenáriumi emlékülése volt, amelyet 2017. február 7-én, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében rendeztünk meg. A rendezvény fővédnöke Áder János köztársasági elnök volt, aki levélben köszöntötte a megjelenteket. Az emlékülésen előadott többek között Lovász László (MTA elnök), Kőrösi Csaba (Köztársasági Elnöki Hivatal), Hoffmann Imre (Belügyminisztérium) és Szöllösi-Nagy András. Az ülést követően az Akadémia éttermében állófogadásra került sor. A rendezvényen elhangzott előadások a Hidrológiai Közlöny 2017. évi 1. számában jelentek meg.

Megkértük továbbá minden szervezeti egységünket, hogy az ünnepi év során szervezzenek a centenáriumi alkalmából legalább egy, a területi vagy üzemi szervezet, szakosztály történetének szentelt rendezvényt, előadást. A centenáriumi kapcsán összesen közel 50 rendezvényt tartottak a Társaság szervezeti egységei.

2017-ben újból – bővített tartalommal – terveztük megjelentetni az MHT kitüntetettjeinek életrajzi lexikonát, amelyet nyomtatásban utoljára 2000-ben adtunk ki. A kiadvány elkészítéséhez szükséges adatgyűjtés, illetve az adatok feldolgozása még 2016 őszén megkezdődött. A kiadvány 2017-ben szerkesztés és rendezés alatt állt, az összeállítást Fejér László, a Vízügyi Történelmi Bizottság elnöke koordinálja. A lexikon 2019. májusában jelent meg, és azóta is elérhető a Társaság honlapján.

Az MHT 70. és 75. évfordulójára – annak idején – tartalmaz összefoglalók készültek a Társaság, és egyes működési egységek történetéről. Ezek az anyagok elérhetők honlapunkon, a Centenárium kapcsán létrehozott „MHT 100” rovatban. Kértük, hogy 2017. február 28-ig minden egységünk készítse el az e kiadványokhoz kapcsolódó rövid történelmi összeállítását saját működéséről, tevékenységéről (az elmúlt 30/25 év történetéről), amelyeket a korábbiakkal egybeszerkesztve egy összefoglaló kiadványban terveztünk megjelentetni 2017-ben. A kiadványhoz az anyaggyűjtés megtörtént, már csak néhány szervezeti egység összeállítása hiányzik. A kiadvány elkészülése várhatóan 2020. második felére csúszik.

Kiadtuk továbbá „A Hidrobiológus Napok története és jelentősége (1957-2015)” c. kötetet, melyet a 2017. évi LIX. Hidrobiológus Napok nyitó plenáris ülésen mutattak be az érdeklődőknek.

Az MHT szaklapjai is megemlékeztek a jubileumról: a Hidrológiai Közlöny 2017. évi 1. lapszáma a centenáriumi év jegyében tematikus számként jelent meg, a Hidrológiai Tájékoztatónak pedig 2018. évi lapszáma lett a centenáriumi év eseményeivel, akcióival bővített kiadvány (a Tájékoztató aktuális lapszáma hagyományosan az előző évről tudosit).

A Hydrologia Hungarica Alapítvány digitalizált filmvagyónának felhasználásával tervezett öt tematikus dokumentumfilmből eddig három készült el („100 éve a magyar vízgazdálkodásért”; „A vízellátás-csatornázás és szennyvíztisztítás 100 éve Magyarországon”, illetve *Vízügyes vezetők visszaemlékezései*), és folyamatban van a vízkárelhárítás, valamint a vizes élőhely-védelem témájú filmek összeállítása, szerkesztése is.

Elkészült továbbá a centenáriumi év rendezvényeit bemutató 30-35 perces dokumentumfilm, mely a centenáriumi év zárórendezvényén, a 2017. évi Országos Vándorgyűlésen került bemutatásra. Az elkészült dokumentumfilmek a szakosztályok és a területi szervezetek rendezvényein levetíthetőek, azokat a Társaság titkárságán kérhetik el a további felhasználás céljából.

Emléktáblát állítottunk Vitális Sándornak, a Társaság legendás vezetőjének Budapesten, a Püskösdfürdői Strandon, valamint Salgótarjánban, a Dornyay Béla Múzeum Bányászati Kiállítóhely udvarán. Szintén emléktáblát állítottunk Budapesten, a XI. kerületben a 19/20.

századforduló nagy hidrológusának, Bogdánfy Ödönnek, aki 1917-ben alapító titkára, majd elnöke volt a Hidrológiai Szakosztálynak. Az emléktáblák állításához adománygyűjtési felhívást tettünk közzé, melyre mind egyéni tagjainktól, mind pedig jogi tagvállalatainktól érkeztek felajánlások, melyet ezúton is köszönünk. Külön köszönjük a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság felajánlását és segítségét a salgótarjáni Vitális emléktábla állításában, illetve az AQUA Szolgáltató Kft. és a Társaság Mosonmagyaróvári területi szervezetének felajánlását, akik a centenárium alkalmából emléktáblát avattak Mosonmagyaróváron Kvassay Jenőnek.

A Magyar Postánál kezdeményeztük egy postai emléklap kiadását az MHT centenáriuma alkalmából. Az emléklap 2017. február 7-én jelent meg a Posta filatélia termékeként, és ajándékként adtuk át a centenáriumi ünnepi ülés meghívottjainak. Tervezzük továbbá, hogy az emléklapot eljuttatjuk együttműködő partnereinknek és valamennyi tagtársunknak, akiknek tagdíja rendezett.

Terveztettünk egy bélyegzőt és megkerestük jogi tagjainkat: tegyék ezt minden kimenő levelük borítékjára, úgy, hogy a feladónál álljon a nevük után: „A 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság jogi tagja”. Felkértük minden területi szervezetünket tájékoztassák jogi tagjainkat, hogy a bélyegző a Társaság központi titkárságán részükre díjmentesen igényelhető.

Az MHT történetét feldolgozó vándorkiállítás összeállítása az idő- és forráshiányra való tekintettel elmaradt, helyette azonban a Társaság Somogy megyei területi szervezete a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság támogatásával egy 24 tablóból álló Hidrológiai Emlékparkot hozott létre Kaposváron, a város árvíz csúcs csökkentő tározójának területén. Az emlékpark a vizes szakma és a nagyközönség számára egyaránt látogatható.

Az ENSZ Közgyűlése 2017-et a „Víz és a nők éve”-nek nyilvánította („Water and Women Year 2017”). Ehhez kapcsolódva a Társaság Vízellátási szakosztálya – a társegyesületek bevonásával – 2017 márciusában nőnap ünnepséget szervezett „Nők a vízgazdálkodásban” mottóval. (Bár az ENSZ későbbi módosításával a „Víz és a nők éve” 2018-ra csúszott, a Vízellátási szakosztály megtartotta tervezett rendezvényét.)

Hirdettünk továbbá novella-pályázatot az MHT története emlékezetes pillanatainak írásos megőrkítésére, illetve 2017-ben csatlakoztunk a Víz Világnapi hagyományos Fotóposzter-pályázathoz egy, a magyar vízgazdálkodás fejlődéséről, az MHT történetéről szóló témakörrel is.

A centenáriumi akciók és rendezvények vonzataként sor került egyúttal az MHT online tartalmainak fejlesztésére, bővítésére is (rendszeresen frissülő Facebook oldal indult, a Társaság honlapján centenáriumi aloldal nyílt, valamint okostelefonos applikáció is készült).

Összességében elmondható, hogy a centenáriumi év tervezett akcióinak nagy részét sikerült megvalósítani, az ezekhez szükséges pénzügyi forrásokat a Társaságnak sikerült előteremtenie. Néhány centenáriumi tartalom (tematikus dokumentumfilmek, kiadványok) csak 2018-2019-ben készültek el, két tematikus film készítése pedig jelenleg is zajlik, de ezek összeállítása is megkezdődött.

A centenáriumi rendezvénysorozat egyúttal jó alkalmat kínált arra, hogy a Társaság a szűken vett vízügyes szakmából kilépve a szélesebb nyilvánosság előtt is bemutatkozzon. Ezúton fejezzük ki köszönetünket Fejér Lászlónak, a Vízügyi Történelmi Bizottság elnökének a jubileumi év terveinek összeállításában és megvalósításában vállalt munkájáért, illetve mindenkinek, aki a centenáriumi rendezvények szervezésében és lebonyolításában segédkezett.

Beszámoló a Társaság Centenáriumi emléküléséről

2017. február 7.

Társaságunk centenáriumi emlékévének legfontosabb rendezvénye az MHT 100. születésnapján, február 7-én, a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében, 300 meghívott vendég részvételével tartott emlékülés volt, melyen a háziasszonyi feladatokat **Siklós Gabriella**, az OVF munkatársa látta el.

Dr. Áder János köztársasági elnök vállalta a centenáriumi emlékülés fővédnöki tisztét. Egyéb kötelezettségei miatt személyesen nem tudott megjelenni, ezért levélben üdvözölte az emlékülés résztvevőit. A levél szövege elolvasható a www.hidrologia.hu honlapon.

Dr. Szlávik Lajos, az MHT elnöke megnyitójában megemlékezett a Magyar Hidrológiai Társaság 100 évéről, majd felvázolta a Társaság jelenlegi célkitűzéseit, működését.

Dr. Lovász László, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke előadásában ismertette az MTA Nemzeti Víz-tudományi Kutatási Programját.

Kőrösi Csaba, a Köztársasági Elnöki Hivatal Környezeti Fenntarthatóság Igazgatóságának igazgatója — hazánk egykori ENSZ nagykövete — a második Budapesti Víz Világtalálkozó eredményeit és tapasztalatait mutatta be, majd foglalta össze.

Dr. Hoffmann Imre, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára előadásában hazánk vízgazdálkodásának legfontosabb feladatait és azok megoldásában a Magyar Hidrológiai Társaság szerepét értékelte.

Dr. Szöllősi-Nagy András, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem egyetemi tanára *Quo vadis magyar hidrológia?* című előadásában a Társaság kevesek által ismert nemzetközi hatásaira tért ki, és a hidrológia jövőjének lehetséges alakulását vázolta fel.

Az emlékülés keretében három kitüntetés átadására is sor került.

Társaságunk elnöksége *Tiszteleti tagságot* adományozott **dr. Bogárdi János** professzornak, a Bonni Egyetem Fejlődési Kutatási Központ főmunkatársának és **dr. Charles Vörösmartynak**, a New Yorki Városi Egyetem professzorának a Társaság érdekében végzett munkájukért, valamint a budapesti víz világtalálkozó előkészítésében és lebonyolításában vállalt szerepükért. A kitüntetést tanúsító okleveleket dr. Szlávik Lajos elnök adta át.

A Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának elnöksége, tisztelete és nagyrabecsülése jeléül a 100 éves Magyar Hidrológiai Társaságnak adományozta a Tagozat *Signum Aquae* kitüntetését, melyet **Reich Gyula**, a Tagozat elnöke adott át Társaságunk elnökének.

Az emlékülés néhány fényképe és teljes videofelvétele megtekinthető volt Társaságunk honlapján a 2017. év folyamán. Az ülésen elhangzott előadások teljes szövege a Hidrológiai Közöny 2017. évi 1. számában jelent meg.

A centenáriumi napra a Magyar Posta – az MHT megbízása alapján – magyar és angol nyelvű emléklapot bocsátott ki, ezt a Társaság valamennyi egyéni és jogi tagja megkapja.

Dr. Lovász László

Kőrösi Csaba

Dr. Hoffmann Imre

Dr. Szöllősi-Nagy
András

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés! Tisztelt Tanácskozók!

Folyóparti városokban a régi házak, kerítések oldalán gyakorta látni hajdani árvizekre emlékeztető táblákat. A márványból, bronzból készült mívés emlékjeleken ott áll a nevezetes dátum, amikor az ember alulmaradt az elemekkel vívott harcban, és az elszabadult víztömeg megrendítő pusztítást végzett. És mindig ott a szigorú vonal is, amely a medréből kilépett folyó akkori, félelmetes vízszintjét jelöli.

A legtöbb ilyen táblán egy kéz kinyújtott mutatóujjal ad különös nyomatékot az önmagában is elgondolkodtató jelzésnek. Szerencsésebb helyeken, ahol a védekezés sikeres volt, a nevezetes vonal nem az árvíz, hanem a folyó kritikus vízállásának szintjét mutatja.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A régi áradások mementói azokat a küzdelmeket idézik, amikor a víz rövid idő alatt ellenséggé vált. Ember és víz kapcsolatának szélsőséges pillanatai voltak ezek.

Az Önök szervezete és a mögötte álló műhelyek száz esztendeje dolgoznak azért, hogy a fenyegető áradások ne okozzanak tragédiákat, hogy vizeink a legszebb arcukat mutathassák, és minden formában áldást hozzanak közösségeinknek. A Magyar Hidrológiai Társaság vízügyi szakemberei az elmúlt század során azokat a törvényszerűségeket kutatták és azokra a teendőkre hívták fel a figyelmet, amelyek a vizeinkkel való sikeres együttélést, az értékek megóvását, a gazdaságos használatot, a megbízható védekezést szolgálták.

Megmutatták a határt, amelyet nem volna szabad átlépnünk, és kidolgozták a módszereket, technológiákat, amelyekkel – ha szükséges – védekezni tudunk. Mert a vizet egyszerre kell félnünk és szeretnünk.

Ez a felhalmozott tudás ma új értelmet kap. Mára a víz a legértékesebb és a legveszélyeztetettebb erőforrásunk lett. Figyelmünket önmagában is megérdemli, de jelzőrendszerként is, hiszen különös érzékenységgel jelzi a klímaváltozás hatásait.

A 2015-ös párizsi klímacsúcsra 186 ország nyújtott be nemzeti klímatervet, és ezek 75%-a tartalmazott vízügyi adaptációs elemet.

Egyre többen és egyre világosabban látják, hogy a fenntartható fejlődési célok elérése, a klímaválság okozta gondok megoldása, mi több, az emberiség pusztá megmaradása sem képzelhető el a mind összetettebb problémát jelentő vízgondok megoldása nélkül.

Ehhez pedig felkészült, elkötelezett szakemberekre van szükség, akik szembesítik az emberiséget tevékenysége következményeivel, és segítenek, hogy a vízzel való felelős gazdálkodás lehessen fejlődésünk záloga.

Magyarország és a magyar szakemberek mindent megtesznek azért, hogy párbeszédre hívják a politika és a tudomány embereit, a „vizes” szervezeteket és az innovatív megoldásokban gondolkodó fejlesztőket. A döntéshozóknak szorosan együtt kell működniük a legfrissebb tudással és tapasztalattal rendelkező szakemberekkel.

Az elmúlt évek tanácskozásai bebizonyították, hogy a magyar vízügyi szakma tapasztalata, tudása és felelősségérzete nemcsak múltját illetően méltó a tiszteletre, hanem a jövő formálásában is nélkülözhetetlen.

Az ünnepi közgyűléshez ezért a múltidézés mellett hasznos, előremutató beszélgetéseket kívánok!

Fogadják köszönetemet a Magyar Hidrológiai Társaság eddigi munkájáért. A centenáriumi évben Vörösmarty Mihálynak a Magyar Tudományos Akadémia falai közé igencsak illő verssorait idézve kérem, legyenek partnerek a folytatásban is!

*„Természettől nyert a víz kétféle hatalmat,
Isteni áldássá tette az emberi ész.”*

Budapest, 2017. január 27.

Áder János
Áder János

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG 100 ÉVE

Dr. Szlávik Lajos elnöki megnyitója az MHT Centenárium emlékülésén

2017. február 7.

A mai napon van a Magyar Hidrológiai Társaság megalakulásának 100. évfordulója. Társaságunk a hidrológia és rokintudományai, azaz a vízzel foglalkozó tudományok és szakterületek művelésére alakult társadalmi, tudományos és szakmai egyesület, amely az 1848-ban alakult Magyarhoni Földtani Társulat 1917-ben létrejött Hidrológiai Szakosztályából, és az egykori Magyar Mérnök és Építész Egylet 1866-ban alakult Vízépítési Szakosztályának tagjaiból 1949-ben vált önálló egyesületté. Társaságunk születésnapjának 1917. február 7-ét tekintjük, amikor a Magyarhoni Földtani Társulat közgyűlése döntött a Hidrológiai Szakosztály megalapításáról. A Szakosztálynak 44 alapító tagja volt.

Társaságunk történetének és tevékenységének áttekintését néhány percbe besűríteni szinte lehetetlen feladat. Ezért csak arra van lehetőségem, hogy címszavakban jelezzem, érzékeltessem azt a sokrétű munkát, amelyet folytattunk és folytatunk, majd pedig felvázoljam jelenlegi célkitűzéseinket.

A Hidrológiai szakosztály első harminc évében működésének két legfontosabb formája a szakelőadások, és az azokat megjelentető folyóirat, a Hidrológiai Közlöny kiadása volt. A Szakosztályban színvonalas tudományos és szakmai munka folyt, tagjai ott voltak a kor minden jelentősebb vízügyi feladatának megoldásánál. A Hidrológiai Szakosztály ezekben az évtizedekben megerősödött, több mint 400 tagja volt és jó alapot képezett a 1949-ben önállóvá vált Magyar Hidrológiai Társaság létrejöttéhez.

Az ötvenes években az ötéves tervekkel megindult tervegazdálkodás – minden voluntarizmus ellenére – a hazai vízügyek terén jelentős előrelépést jelentett. A gazdálkodás fogalmába ugyanis beletartozik a készletek számbavétele, ami esetünkben a felszíni és felszín alatti vízkészletek feltárását, folyamatos mennyiségi (és később minőségi) értékelését, azaz egy addig nem kellőképpen kezelt hatalmas, és sok tekintetben új feladatot jelentett. Ennek módszertanát kidolgozni és azt a gyakorlatban végrehajtani komoly tudományos erőfeszítést jelentett, amiben a Hidrológiai Társaság szakembereinek fontos szerepe volt. A korszakra ugyanakkor az is jellemző, hogy volt olyan idő, mikor az anyaegyesület és a Társaság elnökei – Papp Simon, ill. Vitális Sándor professzorok – koncepciós perek érintettjeiként börtönben szenvedtek.

Nagy lökést adott az ipari-mezőgazdasági fejlesztéseket lehetővé tevő vízépítési nagylétesítmények tervezése és kivitelezése a hidraulika, a vízépítési technológia tudományos művelésének. Az 1960-as évtized második felétől egyre inkább központi, mondhatni országos témává

vált a Balaton vízminőségének kérdése. A Társaság első Balatoni ankétjára már 1950-ben sor került Hévízen.

Az 50-es években az ezres létszámú tagság hamar szakosodni kezdett, sorra alakultak meg a szakosztályok (elsőként 1949-ben a Limnológiai) és a területi szervezetek (elsőként a szegedi). A területi szervezetek létrejötte lehetőséget nyújtott arra, hogy a térségi vízgazdálkodási kérdéseket helyben lehessen megtárgyalni, s közös álláspontot kialakítani. Ugyanakkor a sokféle véleményt felszínre hozó nagyrendezvények új szintet vittek a Társaság munkájába.

Vitathatatlan, hogy a '90-es évek elején a bősnagymaros szindróma a Társaságot is megrendítette, csökkent a taglétszám, a működés hatékonysága. Nagy segítséget jelentett, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök kétszer is kiállt a Magyar Hidrológiai Társaságban tömörült vizes társadalom mellett. Meggyőződésünk, hogy ezt követően – a Társaság akkori vezetőinek áldozatos munkájával – az MHT jól építkezett, fejlődött, tevékenysége kiteljesedett.

A Magyar Hidrológiai Társaság évszázados történetét a hazai vízgazdálkodásnak és társtudományainak olyan kiemelkedő személyiségei, nagy nevei fémjelezték, mint Bogdánfy Ödön, Vendl Aladár, Vitális Sándor, Papp Ferenc, Mosonyi Emil és mások.

A Magyar Hidrológiai Társaságnak jelenleg 3000 egyéni, valamint a Társaság szakmai területén tevékenykedő intézmények, vállalkozások köréből 150 jogi tagja van.

Tagjaink sorában nem csak mérnökök, hanem a vízzel foglalkozó számos tudományág, szakterület képviselői (természettudományokat oktató tanárok, geográfusok, kémikusok, orvosok, biológusok, ökológusok, történészek, közgazdászok, jogászok és mások) is helyet kértek, kaptak és kapnak, ami az elmúlt évszázadban jót tett egyrészt a mérnöki gondolkodás kiterjesztésének, másrészt viszont fontos szerepet játszott és játszik ma is a mérnökök szemléletének alakításában. Valószínűleg az egyik legrégebbi ilyen profilú egyesület vagyunk Európában, sőt világszerte is.

A Társaság (17 szakmai szakosztályával) szervezeti-lefedési egyrészt a vízzel foglalkozó szakterületeket, másrészt (20 területi és 2 üzemi szervezettel) az ország egész területét.

Önálló folyóiratunk, a *Hidrológiai Közlöny* egyike Európa legrégebbi vizes szakmai lapjainak. 1921-től folyamatosan megjelenik, az idejű lapszámok már a 97. évfolyam példányai lesznek. 56 éve folyamatosan megjelenik másik folyóiratunk, a *Hidrológiai Tájékoztató*. *Hydrologia Hungarica* Alapítványunk negyedszázada

működik, önálló jogi személyiségű közhasznú szervezet, jelentős szakmai filmvagyont, több száz szakmai dokumentumfilmet birtokol, hagyományos celluloid anyagon és digitálisan is.

Internetes honlapunkon minden érdeklődő számára szabadon hozzáférhető folyóirataink eddig megjelent valamennyi számának sok tízezer oldalnyi digitalizált anyaga, valamint a 34 eddigi vándorgyűlésünk mintegy háromezer előadásának szövege. A keresőrendszerrel a teljes szöveggállományban lehet tájékozódni, így ez a hatalmas ismeretanyag folyamatosan, aktívan hasznosítható a kutatói és a mérnöki gyakorlatban.

A Társaság célja az ország fejlődésének elősegítése, a tudományos és műszaki haladás előmozdítása, a tudományos ismeretterjesztés és a tájékoztatás, továbbá a vízzel kapcsolatos szakterületeken működő szakemberek ismereteinek bővítése. Feladatunknak tekintjük a műszaki, természet- és társadalomtudományi ismeretek terjesztését; az érintett szakterületek múltjának, eredményeinek, jelenlegi tudományos és gyakorlati irányzatainak, legújabb fejlesztési törekvéseinek hazai megismertetését, hasznosítását; illetve a hazai eredmények bemutatást a nemzetközi szakmai közvélemény előtt. Gondot fordítunk elhunyt kiemelkedő szakembereink emlékének ápolására, tudományos hagyatékuk megőrzésére, feldolgozására. Kiemelt feladatunknak tekintjük a szakemberek képzését, szakmai kultúrájuk és igényességük fejlesztését, támogatását. Ezeket a céljainkat szolgálják nagyrendezvényeink, előadói üléseink, pályázataink, honlapunk, folyóirataink és egyéb kiadványaink.

A Társaság eredményes működésének záloga, hogy a különböző életkorú, szakmai végzettségű és irányultságú egyéni tagjai a programok között megtalálják az őket érdeklő rendezvényeket, az információcsere, a tájékozódás lehetőségét. Fontos továbbá, hogy a jogi tagok is szakmai információkhoz juthassanak, képviselőiknek tartalmas társasági rendezvényeken való részvételre nyíljon lehetőségük.

Célkitűzésünk, hogy a jövőben is kiegyensúlyozott, sokrétű, színes szervezeti életet biztosítsunk tagjaink számára, és sajátos eszközeinkkel erősítsük a vízgazdálkodással foglalkozók szakmai összetartozását. Elkötelezett törekvésünk annak elérése, hogy érdemes legyen és rangot jelentsen az MHT tagjának lenni. Ennek érdekében folyamatosan keressük azokat a működési, rendezvényi

és kapcsolati formákat, amelyek igazodnak az információs forradalom eszközszeréhez, a változó világhoz. A Társaságban viselt tagság rangját, vonzerejét elsősorban az általunk is növelhető kapcsolati tőke és tudásbázis gyarapítására kívánjuk alapozni.

Előirányoztuk szervezettségünk további erősítését, de a taglétszám növelését nem tekintjük öncélnak. Tartalmas, vonzó programokkal, rendezvényekkel, tagjainknak nyújtott szolgáltatások bővítésével szeretnénk elérni a létszám megőrzését, gyarapodását. Ifjúsági korú tagjaink létszámának növelése, a tagságon belül e korosztály arányának további javítása azonban kiemelt célkitűzésünk. Azt szeretnénk, hogy a tagság egyre nagyobb hányada találja meg a szakmai érdeklődésének megfelelő programokat a Társaság keretei között.

A Társaság szakmai kapcsolatai szerteágazóak, sokrétűek, még csak felsorolásuk is meghaladná e megemlékezés kereteit.

Centenárium megemlékezéseink jelmondatául ezt választottuk: „100 éve a magyar vízgazdálkodásért”, hiszen munkánk, tevékenységünk mindenkor szorosan összefonódott, szerves része volt hazánk vízgazdálkodás-fejlődésének.

Az elmúlt néhány év jelentős változásokat hozott a vízügyi igazgatási, környezetügyi, valamint a víziközmű szolgáltató szervezetek életében. Társaságunk továbbra is valamennyi vízzel foglalkozó szakember egyesülete kíván lenni, függetlenül attól, hogy ki milyen szervezeti alárendeltségben tevékenykedik. Erre tekintettel erősíteni kell kapcsolatainkat.

Továbbra is nagy figyelmet fordítunk a vízgazdálkodás működését szolgáló szakmai stratégiai elképzelések, dokumentumok kidolgozásában, véleményezésében való közreműködésre.

A Magyar Hidrológiai Társaság *jövőképe*, hogy a gyorsan változó környezethez való rugalmas igazodásával, a hagyományok tiszteletben tartásával és a fejlődés igényével, egységesen képviselje a hazai vízgazdálkodás területén tevékenykedő szakemberek közösségét. A Társaság működésének központjába a hagyományok megőrzését és a változó környezethez való rugalmas igazodást állítjuk. A Magyar Hidrológiai Társaság működésének második évszázadába lépve tevékenységünk kulcsszavai ezért továbbra is: *hagyomány és fejlődés*.

A Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának Elnöksége,

tisztelete és nagyrabecsülése jeléül

a 100 éves

Magyar Hidrológiai Társaságnak

adományozta a Tagozat

Signum Aquae

kitüntetését.

„Signum Aquae”- a „Víz jele”

Hosszú mérlegelés előzte meg a MMK Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozata kitüntetésének a megalapítását, különösen a díj elnevezését. Az volt a dilemma, hogy szakmánk nagy alkotóinak a neve Beszédestől, Vásárhelyi Pálon át Zsigmondy Vilmosig már foglalt különböző, nagy tekintélyű, díjakban. Egy „nem nevet” kellett tehát keresni, és így lett a díj neve „*Signum Aquae*” a víz jele, szabadabb fordításban: „*akit a víz megjelölt*”. Mert ez a díj, azokat illeti, akik alkotásain, a szakmáért végzett munkájukon rajta van a víz, a magyar vízgazdálkodás iránti elkötelezettség jele.

A vízre általánosan utaló elnevezés felvetette a megjelölés gondját is. Hiszen egy személyről lehet arcképes plakettet csinálni, de egy filozofikus mélységű elnevezés esetén ez nehéz, hogy kifejezzen is, de ne legyen közheles, hogy általános legyen, de értse is mindenki a konkrét mondanót. Ehhez kellett a művész, *Vígh Tamás*, a magyar éremművészet egyik kiemelkedő alakja, megújítója.

Az érem 9,5 cm átmérőjű, bronz, egy levélen legördülő vízcseppet ábrázol. A levél kiemelkedik a plakett síkjából, negatív formával vissza is hajlik rá – így több mint szokványos érem, kicsiny szobor a maga teljesség-

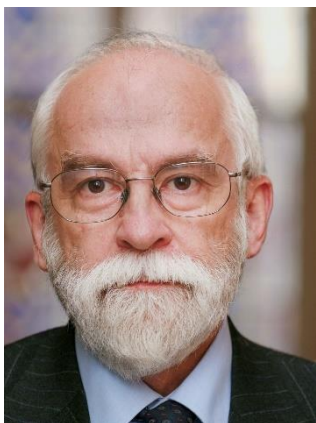
ével. A levélen fénylő cseppecske pedig a víz mikrovilága, de olyan világ, amiben benne van a mindenség. Mikrokozmosz: ahogy a víz földi körforgása cseppekből áll össze, éppúgy entitása ennek a cseppecskének mindaz, ahogy majd felkerül a felhőkbe, onnan le az erekbe, majd az óceánba és így tovább. A levél pedig az élővilág. És van annak is időszerű mondanivalója, hogy a szakmánkat nem egy hidraulikai, vagy hidrológiai szimbólum, a tervező vonalzója, vagy más műszaki eszköz jelképezi, hanem egy levél: az élővilág egy kicsiny darabja. Mert az elmúlt évtizedekben integrálódott a szakmánkba az a felismerés, hogy nem elég a víz mozgását, fizikai, vagy kémiai paramétereit megfigyelni, kézben tartani, az igényekhez igazítani, hanem a víznek az élővilágban betöltött szerepéhez is, alázattal igazodni kell. A levél, és a legördülő vízcsepp együtt fejezi ki mindezt, hogy a víz az élet forrása, a természet mással nem pótolható alkotó eleme, aminek a sorsát a társadalom nagyrészt ránk, vizes mérnökökre bízta - és díjazottak pedig sokat tettek ezért.

MMK Vízépítési és Vízgazdálkodási Tagozat Elnöksége

**Az MHT Elnöksége a Társaság alapításának
100. évfordulója alkalmából
KÜLFÖLDI TISZTELETI TAG**

címet adományozott

Dr. Bogárdi Jánosnak és Dr. Charles Vörösmartynak

A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége Külföldi Tiszteleti tag címet adományozott **Dr. Bogárdi János** professzornak, a Bonni Egyetem Fejlődési Kutatási Központ főmunkatársának, a Társaság érdekében végzett munkájáért, a magyar vízgazdálkodás nemzetközi elismerését elősegítő tevékenységéért, különös tekintettel a 2013. és 2016. évi budapesti víz világtalálkozó előkészítésében és lebonyolításában vállalt szerepéért, egész szakmai életművéért.

A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége Külföldi Tiszteleti tag címet adományozott **Dr. Charles Vörösmartynak**, a New Yorki Városi Egyetem professzorának, a magyar oktatók, hallgatók és kutatók továbbképzésének elősegítéséért az Egyesült Államokban, a magyar vízgazdálkodás nemzetközi elismerését elősegítő tevékenységéért, különös tekintettel a 2013. és 2016. évi budapesti víz világtalálkozó előkészítésében és lebonyolításában vállalt szerepéért, egész szakmai életművéért.

A kitüntetést tanúsító oklevelet **Dr. Bogárdi Jánosnak** és **Dr. Charles Vörösmartynak** *Dr. Szlávik*

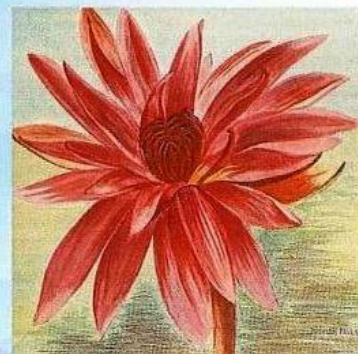
Lajos, a Társaság elnöke adta át 2017. február 7-én, a Társaság centenáriumi emlékünnepeén.

A MAGYAR POSTA
az MHT megbízása alapján
A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG
CENTENÁRIUMÁRA
magyar és angol nyelvű
EMLÉKLAPOT
bocsátott ki.

MP FILAPOSTA-BUDAPEST
2017. FEBRUÁR 7.

100 éve alakult meg a Magyar Hidrológiai Társaság EMLÉKLAP

The Hungarian Hydrological Society
was established 100 years ago
COMMEMORATIVE CARD

100 ÉVE A MAGYAR VÍZGAZDÁLKODÁSÉRT

A 2017-ben centenáriumi ünneplő Magyar Hidrológiai Társaság nemzetközi viszonylatban is különlegesnek számít, hiszen hasonló profillal és 100 éves múlttal kevés szakmai-tudományos szervezet rendelkezik. Talán éppen az volt a megtartó erő a vízzel kapcsolatos tudományterületek művelésére alakult egyesület történetében, hogy tagjai nem egyetlen szakma képviselői voltak, hanem valamennyien egy szélesebb körbe, nevezetesen a vízzel foglalkozó szakemberek körébe tartoztak. A Magyar Hidrológiai Társaságban a vízmérnökök mellett, geológusok, biológusok, kémikusok, orvosok, balneológusok, tanárok, újabban jogászok és közgazdászok kapnak helyet és szerepet. A vízzel való ésszerű gazdálkodás az egész magyar társadalom alapvető érdeke és az elkövetkező évtizedekben ennek egyre nagyobb jelentősége lesz, nem csupán hazánkban, hanem a nagyvilágban is.

A Magyar Hidrológiai Társaság – felhasználva egykori és mai tagjainak nemzetközileg is elismert tapasztalatait – sajátos eszközeivel (rendezvényeivel, kiadványaival, előadóüléseivel) mindent megtesz azért, hogy a magyar mezőgazdaság, ipar és az egész társadalom vízgazdálkodása hozzájáruljon az ország gyarapodásához.

A Társaság működésének központjába a hagyományok megőrzését és a változó környezethez való rugalmas igazodást állítja. Második évszázadába lépve a Magyar Hidrológiai Társaság tevékenységének kulcsszavai: hagyomány és fejlődés.

100 YEARS FOR THE HUNGARIAN WATER MANAGEMENT

The Hungarian Hydrological Society celebrating its centenary in 2017 is a unique organization in the international scientific arena with its profile and history almost unparalleled. The fact that members have been representing not only one single profession but the wide spectrum of water related fields was likely the cementing force of the society. Besides water engineers the membership of the Hungarian Hydrological Society consists of geologists, biologist, chemists, medical doctors, balneologists, teachers, and recently even lawyers and economists who all play their role and find their place. Managing water wisely is the basic interest of the whole society of Hungary and this will gain in the coming decades growing importance beyond our borders in the whole world as well.

The Hungarian Hydrological Society benefiting from the internationally acknowledged experiences of its members will do its utmost to contribute to the development of the country through sustainable agricultural, industrial and domestic water management. This endeavour is supported by our Society's typical means (major events, publications, lectures, sessions).

In the centre of the operations of the Society lie the continuing with traditions and the resilience to the changing environment. Entering into its second century the keywords of the Hungarian Hydrological Society are: tradition and development.

Kvassay Jenő (1850–1919) a magyar kultúrmérnöki szolgálat megszervezője és évtizedeken át a dualista korszak állami vízügyi szolgálatának vezetője, egészen az első világháború végéig. Munkatársai meghatározó szerepet vállaltak a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának, a Magyar Hidrológiai Társaság elődszervezetének 1917. évi megalakításában.

Jenő Kvassay (1850–1919) establisher of the civil engineering service then leader of the state water service during the dualist era until the end of WWI. His colleagues played a fundamental role in establishing the Hydrological Section of the Hungarian Geological Society in 1917 as the precursor of the present Hungarian Hydrological Society.

A Magyar Posta 2000. január 11-én Jeles magyarok elnevezéssel bocsátotta ki alkalmi bélyegkisívét, melynek egyik címele Kvassay Jenő mérnök, a magyar vízügyi szolgálat megszervezője születésének 150. évfordulóját köszöntötte. A bélyegképen a jeles személy portréja mellett vízügyi térkép látható. A bélyegkisív Baticz Barnabás grafikusművész tervei szerint, 100.000 példányban a Pénzjegynyomdában készült.

On 11 January 2000 Magyar Posta issued a special small stamp sheet entitled Great Hungarians, including a denomination celebrating the 150th anniversary of the birth of Jenő Kvassay, engineer, organiser of the Hungarian water service.

On the stamp image, the portrait of the excellent engineer and a water map can be seen. The small stamp sheet was produced in 100,000 copies in Pénzjegynyomda, based on the design by Barnabás Baticz, graphic artist.

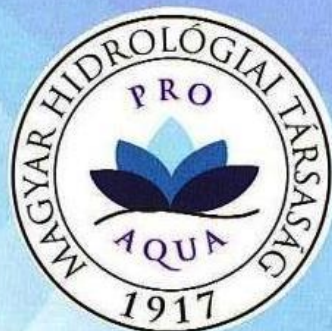
EMLÉKLAP

Készült 3500 példányban.

Tervezte: Bíró Mária

Kiadja a Magyar Hidrológiai Társaság.

1091 Budapest, Üllői út 25.

MÁRVÁNYTÁBLA EMLÉKEZTET BOGDÁNFY ÖDÖNRE

A Magyar Hidrológiai Társaság központi centenáriumi megemlékezéseinek sorában az egyik fontos esemény volt a MHT jogelődje, a Magyarhoni Földtani Társaság Hidrológiai Szakosztálya alapító titkára és második elnöke, Bogdánfy Ödön emléktáblájának avatása. Az 1944-ben elhunyt neves hidrológus sírja egykor a Farkasréti temetőben volt, de elődeink nem voltak elég óvatosak, s a sírt a temető az 1960-as években felszámolta... Így a megemlékezésre a Bogdánfy út sarkán levő ELTE sportpálya kőkerítésén elhelyezett emléktábla felavatása adott módot.

A 20. század első évtizedeinek kimagasló képességű szakembere a Kvassay vezette kultúrmérnöki szolgálatnál kezdte pályafutását, ám csakhamar, 1893-ban a Vízrajzi Osztály munkatársa lett. Nyughatatlan alkotó szelleme az akkori vízmérnöki tudományok majd minden területén maradandót alkotott. Foglalkozott a kísérleti hidraulikával, a hazai öntözések kérdésével, a vízrajzi méréseken alapuló árvízi előrejelzések módszertanával, a hazai vízerőkészletek felmérésével és hasznosításának vizsgálatával. Ő szerkesztette az első korszerű csapadéktérképet és szorgalmazta, hogy a hidrológiai észlelések ter-

jedjenek ki a talajnedvesség rendszeres mérésére is. Nem volt véletlen, hogy 1901-ben a Műegyetemen a hidrológia tárgy magántanára lett, s 1902-ben megjelent „Hidrológia” c. könyve a Magyar Mérnök és Építész Egylet aranyérmét nyerte el.

Kvassay Jenő a tehetséges mérnököt megbízta a vízügyi szolgálat szaklapjának, a Vízügyi Közleményeknek szerkesztői feladatával. E minőségében az akkor legkorszerűbbnek számító francia vízépítészet tudományos szaklapjának, az „Annales des Ponts et Chaussées”-nek majd egy évszázadnyi anyagából kiválasztotta a hazai szempontból legérdekesebb tanulmányokat, cikkeket, s azokat lefordítva a tartalmi kivonatokat megjelentette a Vízügyi Közlemények hasábjain. Páratlan szerkesztői teljesítmény, amelyből a hazai mérnökök igen sokat tanulhattak. Ez az akkori viszonyok között egyfajta szakmai továbbképzést jelentett számukra. A Vízügyi Közleményeket 1915-ig szerkesztette, a következő évben kinevezték a budapesti kultúrmérnöki hivatal vezetőjének. Ez a hivatal a területi szervezetek sorában „primus inter pares” szerepet játszott, Kvassay saját utódját látta a nála 13 évvel fiatalabb Bogdánfyban.

Bogdánfy vezető szerepet vitt a mérnökegyletben, tagja volt a Magyar Földrajzi Társaságnak, és ugyancsak részt vett a Magyarhoni Földtani Társulat munkájában is. Amikor ez utóbbiban tudós társai kezdeményezték a vízzel foglalkozó legkülönbözőbb szakemberek tömörítését, s megalakították a Hidrológiai Szakosztályt, akkor ennek elnökévé – Bogdánfy régi szaktársát, Kovács-Sebestény Aladár műegyetemi professzort választották meg, a szakosztályi titkári feladatokat pedig Bogdánfyra bízták. Ő volt az, aki kidolgozta a szakosztály programját, amely

mindmáig alapját képezi a MHT célkitűzéseinek. Ahogy Erdélyi Mihály megfogalmazta a mérnök születésének 100. évfordulójára megjelent cikkében: „Bogdánfy gondolatkörének örökké ható lényege az, hogy a hidrológiát sok tudományágat összefogó tudománycsoportnak, mintegy szintézisnek tekinti. Az egyes ágazatok művelőinek tehát egymással szoros kapcsolatban kell munkálkodniuk az emberi élet jobbá tételéért. Ez a cél pedig csakis olyan tudományos egyesületben érhető el, amely sok szakma művelőit fogja össze. A mi esetünkben ez az összetartó

erő jórészt maga a víz, az az anyag, amely az élet legfontosabb tényezője mind a múltban, mind a jelenben, mind pedig a jövőben!”

1918-ban Kvassay nyugalomba vonult, s helyére Bogdánfy Ödönt nevezték ki a Földművelésügyi Minisztérium vízügyi műszaki szolgálatának élére. Bogdánfy a forradalmak, ill. a Tanácsköztársaság idején is szolgálati helyén maradt helyettes államtitkári rangban. A Tanácsköztársaság bukása után ezt nem bocsátották meg neki, eltávolították a szakmai-tudományos szervezetekből, s

57 éves korában nyugdíjazták. Szomorú, hogy ezt követően visszavonult a szakmai közéletől, igaz, 1925-ben megjelent még egy könyve Debrecenben (Az Alföld hidrológiája. Vízi munkálatok az Alföldön), s a továbbiakban számos ismeretterjesztő cikket írt a különböző lapokba, ám a vízügyi szakirodalmat már nem művelte. Igazi rehabilitációjára 1944-ben, halálát követően került sor, amikor a szakosztály elnöke, Vitális Sándor meleg szavakkal emlékezett meg egykori elnökükről, s érdemeit a jegyzőkönyvben is megörökítették.

Az emléktábla avatására népes közönség előtt 2017. szeptember 5-én került sor. Dr. Szlávik Lajos, a MHT elnöke röviden szólt a centenáriumát ünneplő Magyar Hidrológiai Társaságról, méltatva Bogdánfynek a megalakulás körül szerzett érdemeit. Ezt követően Újbuda kerület képviselő testületének nevében Csernus László frakcióvezető kifejezte örömét, hogy a kerület egy újabb emlékekkel gazdagodott, s Bogdánfy személyében egy természettudós vízmérnök, az ugyancsak a kerületben működő Műegyetem valamikori rendkívüli tanára kapott táblát. A köszöntések sorát dr. Baksa Csaba a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke folytatta, aki kiemelte a hazai természettudományok fejlesztése terén az 1848-ban alakított Társulat érdemeit, amely Társulat a későbbiekben a hidrológusoknak is működési kereteket biztosított. Dr. Dunkel Zoltán, a Magyar Meteorológiai Társaság elnöke megemlékezett Bogdánfy meteorológiai működéséről, az

Anderkó-Bogdánfy-féle ombrográf csapadékmérő műszerről, valamint arról, hogy Bogdánfynek a csapadéktérképezés terén mindmáig elévülhetetlen érdemei vannak. A megemlékezések sorát Fejér László, a MHT Vízügyi történelmi bizottságának elnöke zárta, aki Bogdánfy pályafutásának rövid keresztmetszetét, valamint a Hidrológiai Szakosztállyal való kapcsolatát méltatta. A köszöntések és az előadás után került sor az emléktábla megkoszorúzására: a MHT nevében dr. Szlávik Lajos és Fejér László, a Magyarhoni Földtani Társulat nevében dr. Baksa Csaba és Cserny Tibor, Újbuda Önkormányzatának nevében Csernus László, a Magyar Mérnöki Kamara nevében Kassai Ferenc és Dénes Miklós, a MMK Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának nevében Reich Gyula és Baross Károly helyezték el koszorút. Az ünnepség dr. Szlávik Lajos elnök záró mondataival ért véget.

Fejér László

VISSZAEMLEKEZÉS DR. VITÁLIS SÁNDORRA *

Geológusok, bányászok és hidrológusok dolga, de nemcsak dolga, hanem hivatása és hazafias kötelessége, hogy élő vizet fakasszanak a társadalomnak, amelyben élnek!

83 évvel ezelőtt is így történt, hogy a Duna városi teraszán telepített fűrő keresztelte a 11,20 m vastag 10 000 éves holocén kavics és homok, a 254,8 m vastag 38 millió éves középsőoligocén kiscelli agyag és a 43,9 m vastag alsóoligocén budai márga rétegeket, a 80,1 m vastag 65 millió éves felsőeocén nummuliteszes – orthophagminás mészkő, valamint a középső- és alsóeocén márga és homokkő képződményeket, végül a 248 millió éves felsőtriász 43,7 m vastag nóri dachsteini mészkő és a 2,8 m vastag karni földolomit kőzeteket.

A felsőeocén nummuliteszes mészkő nyolc hasadékból összesen 1600 l/p 24,7 C°-os, a felsőtriász dachsteini mészkő két hasadékból 400 l/p 25,7 C°-os, mindnyájunk öröme és megelégedésére, összesen 2000 l/p felszálló meleg karsztvizet nyertek.

A pünkösdfürdői fúrás volt a sikondafürdői után a második, ahol *Vitális Sándor* értékes megfigyeléseket végzett és fontos gyakorlati tapasztalatokat szerzett. Ezt követték ezután a javaslatára készült máza-szászvári, a Salgótarján üveggyári és gőzfürdői, a zagyvai /vízválasztói/ 1. sz., az Inászó bányatelepi, a rózsaszentmártoni és a mátraverebélyi fúrások, valamint a kisterenyei, a selypi cukorgyári és a nagybányai vízkutató fúrás, amelyeket nagy szakmai tudással és lelkiismeretes hozzáállással tűzött ki és dolgozott fel. Mindezekről mind a Hidrológiai, mind a Földtani Közlöny hasábjain olvashatunk.

Miként a pünkösdfürdői fúrásról készült „A békásmegyeri új artézi kút” című cikke, amelyet a Hidrológiai Közlöny 1935. évi számában tett közzé, is szemlélteti, a többi fúrásról is készített mintaszerű cikkei is bemutatták, hogy egy vízkutató fúrás telepítése, irányítása és anyagának feldolgozása miként válhat az ország közkinccsév.

A lemélyített és feldolgozott fúrások dokumentumai nemcsak a közvetlen környezet, de egy nagyobb környék hidrogeológiai viszonyainak ismeretére is kiváló alap- és összehasonlító adatokat szolgáltatnak.

Amikor az 1934. év nyarán híre ment a pünkösdfürdői fúrás eredményes megvalósításának, a számos érdeklődő mellett, mint 5 éves kisgyerek, Anyámmal és Hugommal együtt én is meglátogattam a pünkösdfürdői területet. A békásmegyeri HÉV állomástól – amely annak idején a jelenlegitől délre 500 m-re helyezkedett el – egy több személyes lovasbatáron közelítettük meg a célterületet. Természetesen a látogatást az ott folyó munkálatok megtekintésére többször megismételtük.

A vízkutató és vízfeltáró fúrások, kutak mellett *Vitális Sándor* figyelme és tevékenysége a hazai hidrológiai, illetve vízföldtani viszonyokra is mind elméletileg, mind gyakorlatilag kiterjed. Ezek közül csak a hidrológia, illetve a vízföldtan területére vonatkozó adatokat kiemelve, így például „A karsztvíz szerepe Budapest székesfőváros dunajobbparti részének vízellátásában”, a „Magyarország ivóvízellátásának mai helyzete”, „A hidrogeológiai kutatás időszerű feladatai”, a „Vízszerszési le-

hetőségek a Sajó vízgyűjtőjében”, a „Salgótarján vízellátásának vízföldtani lehetőségei”, valamint a „Szudáni tanulmányutam vízgazdálkodási tapasztalatai” című tanulmányai, továbbá a számos egyesületi elnöki megnyitó és könyvismertetés az egész témakört, illetve területet mélyrehatóan befogják.

A Magyar Hidrológiai Társaságban a közgyűlések, ankétok elnöki megnyitói, a könyvekhez írt előszavai mind egy-egy gyöngyszemét képviselik sokrétű és széleskörű szakmai felkészültségének, illetve tevékenységének.

Például az elnöki megnyitók közül: a „Felszíni és felszínalatti vízkészletünk”, a „Vízgazdálkodásunk jövő feladatai és a Magyar Hidrológiai Társaság”, „A bányavíz elleni védekezés fejlődése és a bányavízhasznosítás”, „Hévízeink hasznosításáról”, „A magyar hidrológiai tudomány fejlődése”, valamint a „100 éves a Fővárosi Vízművek.” Ezek a tudománytörténet számára is figyelemreméltó adatokat tartalmaznak.

A könyvismertetések közül: Schulhof Ödön: „Magyarország ásvány és gyógyvizei”, Rónai András: „Az Alföld talajvíztérképe” és „Az Alföld földtani atlasza”, Urbancsek János: „Magyarország mélyfúrású kútjainak katasztere”, valamint először Urbancsek János: „Szolnok megye vízföldtana és vízellátása” című művéhez.

Ezek a megnyitók, könyvismertetések és előszók minden esetben egy-egy tudományos tanulmánynak is megfelelnek.

Irodalmi alkotásai közül még megemlítem, hogy a Magyar Hidrológiai Társaság fennállása félévszázados jubileuma alkalmával „A Magyar Hidrológiai Társaság 50 éves” címmel a Hidrológiai Közlönyben és „50 éves a Magyar Hidrológiai Társaság” címmel a Hidrológiai Tájékoztatóban írt részletes megemlékezést.

Mind a nyomtatásban közzétett, mind a Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattárban megtalálható több száz kéziratos jelentése mind érzékelteti azt a mélyreható sokoldalú és sokszempontú ismeretet, valamint tárgyi tudást, amelyet akár mint a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke, akár mint az Eötvös Lóránd Tudományegyetem tanszékvezető professzora a tarsolyában hordozott és mindig arra törekedett, hogy azokat közkinccsé tegye.

Tudományos elhivatottságát a „Magyarország hidrogeológiája” című tárgykörből egyetemi magántanári képesítési tárgyában a szegedi tudományegyetem professzorai által írt véleményes jelentések is meggyőzően érzékeltetik.

Ferenczi István: többek között megjegyzi, hogy „a munkáiban mindig felbukkanó földtani vonatkozások is bizonyítják, ismeri a kérdések tudományos értékét és a gyakorlati eredményeket sikeresen alkalmazza tudományos tételek megállapítására is.”

Koch Sándor: szerint „igen értékes adatokat mentett meg a hazai föld hidrogeológiai ismerete szempontjából, megütik a kellő tudományos mértéket. Folyamodónak igen nagy előnye, hogy nagyipari vállalatnál dolgozó

szakember, ki az ifjúsággal való érintkezése kapcsán a gyakorlati élet terén felvetődő problémákat is bizonynyal ismertetni képes.”

Vitális Sándor egyik tanulmányában megemlíti, hogy nagynevű egyik elnök elődje: *Schafarzik Ferenc* műegyetemi tanár, a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztálya 1917. november 28-i első felolvasó ülésén „A budapesti Duna paleohidrogeografiája” című előadásában megadta azt a szellemi irányítást, melyen nekünk is haladnunk kell, hogy a Szakosztály „*hazánk vízügyi viszonyait tudományosan kutatni és ismertetni fogja*” /lásd: Hidrológiai Közlemények, 1918. I. kötet 1. füzet p.185./ ami ma is a legfőbb kötelességünk.

Vitális Sándor szellemisége ma is beragyogja a hidrológia teljes repertoárját és azt összehangolva a társtudományokkal a jövőben is kiinduló támpontot ad az azokkal történő együttműködésre.

Az Ő életműve is legyen a felnövekvő nemzedék és az egész közösség alfája és ómegája, miként a napfénytől csillogó vízcseppek sugárzása mindnyájunkat érintsen meg és legyen példa az Ő önfeláldozó állhatatos munkássága.

Az élő vizek kutatásának és feltárásának, az elnöksége idején életre hívott, napjainkban éppen 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság is letéteményese, melynek szakemberei mind a jelenben, mind a jövőben munkálkodnak és helytállnak mind a vízzel, mind a vízért az előttük álló feladatok megoldásában és teljesítésében. Ehhez kívánunk jó egészséget és jó szerencsét!

Dr. Vitális György

* Elhangzott *dr. Vitális Sándor* pünkösdfürdői emléktáblájának avatásán, 2017. június 8-án

DR. VITÁLIS SÁNDOR EMLÉKTÁBLA AVATÁS SALGÓTARJÁNBAN

A Magyar Hidrológiai Társaság Közép-Duna-völgyi Területi Szervezete emléktáblát állított Dr. Vitális Sándor egykori elnök életművének elismerésül a salgótarjáni Dornay Béla Múzeum Bányászati Kiállítóhely udvarán, melynek avatására 2017. június 21-én, a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (KDVVIZIG) munkatársainak részvételével került sor.

Az ünnepség keretében Szilágyi Attila, a KDVVIZIG igazgatója, az MHT Közép-Duna völgyi Területi Szervezetének elnöke, Dr. Fodor Miklós Zoltán, a Dornay Béla Múzeum igazgatóhelyettese és Dr. Lénárt László, az MHT Hidrogeológiai Szakosztályának elnöke tartott megemlékező beszédet Dr. Vitális Sándor bányászati és hidrogeológiai munkásságáról.

Dr. Vitális Sándor Kossuth-díjas geológus, egyetemi tanár, a föld- és ásványtani tudományok doktora tudományos tevékenysége során Magyarország szinte minden fontos geológiai, hidrogeológiai és műszaki földtani problémájával foglalkozott. Nevéhez fűződik az országos szénkutatás és szénvagyonfelmérés megindítása és fellendítése, a radioaktív anyagok és a recski érckutatás bentonitlelőhelyeinek feltárása. Bányageológiai kutatásai mellett a földtan és vízföldtan területein folytatott

munkássága is kiemelkedő eredményeket hozott, foglalkozott többek között a bányatelepek, városok, iparművek ivó- és ipari vízellátásával, a sikondai és pünkösdfürdői termálvíz és a kisterenyei ásványvíz lelőhelyek felmérésével. Kezdeményezésére indult meg az ország földtani és hidrogeológiai újratérképezése, szorgalmazta a Nagy-Alföld addig viszonylag elhanyagolt területének vizsgálatát. Közreműködött a szakmunkás- és szakemberképzésben is, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán geológushallgatók generációinak oktatta a hidrogeológiát, köszöntőföldtant és más alkalmazott földtani tárgyakat.

Az emléktáblát és környezetét a KDVVIZIG újjátta fel Cserny György irányítása mellett. Az emléktáblát Fekete Zsolt, Salgótarján polgármestere és Szilágyi Attila, a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság igazgatója avatta fel.

Az ünnepség zárásaként a KDVVIZIG nevében Taliga Péter Krisztián szakaszmérnökség-vezető koszorú elhelyezésével fejezte ki tiszteletét a neves geológus emléke előtt.

Forrás:

Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság honlapja

**DR. VITÁLIS
SÁNDOR**
A FÖLDTUDOMÁNYOK
DOKTORA,
KOSSUTH-DÍJAS,
A VÍZFÖLDTAN KIMAGASLÓ
SZAKTEKINTÉLYE
TISZTELETÉRE.

VOLT ELNÖKÉNEK
KÖZADAKOZÁSÁBÓL
ÁLLÍTTATTA
A MAGYAR HIDROLÓGIAI
TÁRSASÁG
1987.

FELÚJÍTVÁ
AZ MHT MEGALAKULÁSÁNAK
CENTRUMÁBAN
2017.

KÖZADAKOZÁS

Bogdánfy Ödön és Vitális Sándor emléktáblák elhelyezésére

A Magyar Hidrológiai Társaság a centenáriuma alkalmából méltó módon, emléktábla állításával kívánta megörökíteni a Társaság egykori jeles vezetőinek, Bogdánfy Ödönnek és Vitális Sándornak az emlékét.

Felkértük a vízzel foglalkozó szakembereket, intézményeket, vállalatokat, az MHT tagjait és mindenkit, aki e szándékunkat támogatja, hogy adományaikkal segítsék elő e célkitűzésünk megvalósítását!

A közadakozási felhívásban jeleztük, hogy az adományozók nevét megörökítjük:

Magánszemélyek:

Baross Károly
Berczik Árpád dr.
Bogáth Jenő
Buzás Zsuzsanna
Dénes Mária Magdolna
Dobos Irma dr.
Hrehuss György
Ift Miklós
Kovácsné Márki Ágnes

Krakó Sándor
Kugler Gyula
Kuti László dr.
Medgyesi Pál
Molnár Klára - Fejér László
Rácz Miklós
Szabó Mátyás
Szilágyi Attila
Vitális György dr. és Gálné Vitális Katalin dr.

Cégek:

Bácsvíz Zrt.
VCSM Zrt. Szolnok
Consult-Info Kft.
VIZITERV Environ Kft.
Fővárosi Vízművek Zrt.
Békés Drén Kft.

Összesen 780.500.- Ft adományt kaptunk. Köszönjük az önzetlen felajánlást tevőknek, hogy hozzájárultak az emléktáblák elkészítéséhez és elhelyezéséhez!

Az MHT Elnöksége

HIDROLÓGIAI EMLÉKPARK AVATÁSA KAPOSVÁRON

2017. október 24.

HIDROLÓGIAI EMLÉKPARK

Vásárhelyi Pál

(Szepesolaszi, 1795. márc. 25. – Buda, 1846. ápr. 8.)
a reformkor legjelentősebb vízmérnöke, a Tisza-szabályozás tervezője, az MTA tagja (I. 1835, r. 1838). Oklevelét a pesti tudományeg. Mérnöki Intézetében 1816-ban szerezte. A Kőrösök fejmérésénél Huszár Mátyás mellett kezdte működését 1819-ben. 1823-tól ugyancsak Huszár mellett, a Duna-felmérés munkatársa, majd 1829-től a munkálatok vezetője. Vezetésével készült a Duna Pétervárad-Orsova közti szakaszának felvétele, s a legnehezebb al-dunai szakasz térképe (1832 – 1834). 1833-tól Széchenyi István mint Duna-szabályozási kir. biztos irányítása alatt elkészítette az al-dunai Vaskapu szabályozásának tervét, majd megkezdte – a később Széchenyiről elnevezett – al-dunai út építését (1834 – 1835), valamint a Vaskapu szabályozását (1834 – 1837), amit azonban a kormánytámogatás megvonása miatt nem sikerült befejeznie. (Az al-dunai Vaskapu szabályozását – felvételei és korszerűsített tervei alapján csak jóval a kiegyezés után, 1889 – 1896 között hajtotta végre a m. kormányzatot támogatott magasságmeghatározását.

1. tábla

Társaságunk alapításának centenáriuma, valamint a MHT Somogy Megyei Szervezete megalakulásának 45. évfordulója tiszteletére a területi szervezete és annak vezetése, Bencs Zoltán és Ift Miklós kezdeményezték, hogy Kaposvár árvízcsúcs csökkentő tározójának parkosított üzemi területén (Vak Botyán u., GPS: 46.363849, 17.759716) egy Hidrológiai Emlékpark létesüljön. A kezdeményezést felkarolta a területileg illetékes Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is, annál is inkább, mert a tározó alatti Kapos hullámtérben a 2014 májusában átadott műtárgyak ismertető tábláit már korábban elhelyezték, s ezek mintájára készült el a 24 jeles vízmérnökre, hidrológus szakemberre megemlékező életrajzi táblák sora.

A hazai vízgazdálkodás történetének kimagasló szereplői közül a következők munkásságát ismerheti meg a látogató:

Vedres István (1765-1830),
Beszédes József (1786-1852),
Huszár Mátyás (1778-1843),
Vásárhelyi Pál (1795-1846),
Reitter Ferenc (1813-1874),
Bodoki Károly (1814-1868),
Zsigmond Vilmos (1821-1888),

Pécs József (1829-1902),
Fodor József (1843-1901),
Kvassay Jenő (1850-1919),
Schafarzik Ferenc (1854-1927),
Kajlinger Mihály (1860-1924),
Bogdánfy Ödön (1863-1944),
Sajó Elemér (1875-1934),
Benedek József (1875-1941),
Lampl Hugó (1883-1976),
Németh Endre (1891-1976),
Ihrig Dénes (1899-1991),
Vítális Sándor (1900- 1976),
Lászlóffy Woldemár (1903-1984),
Mosonyi Emil (1910-2009),
Dégen Imre (1910-1977),
Szesztay Károly (1925-2013),
Orlói István (1929-2012)

Az Emlékpark ünnepélyes felavatására – szépszájú közönség előtt – 2017. október 24-én került sor. Bencs Zoltánnak, az MHT Területi Szervezete elnökének üdvözlő szavait követően Szlavik Lajos professzor, a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke avató beszédében szolt

arról, hogy a példamutató kezdeményezés az évfordulókra való megemlékezésen túl arra is lehetőséget nyújt, hogy bemutassa az országépítésben meghatározó szerepet játszó természettudósoknak, mérnököknek az életútját, népszerűsítve őket a tágabb nagyközönség számára is. Már csak azért is, mert a közvélemény számára inkább a humán kultúra jelesei az ismertebbek, s nem egy esetben méltatlanul háttérbe szorulnak a hazai műszaki-tervezettudományos kultúra kimagasló alakjai.

Láng István, az OVF főigazgató-helyettese köszöntőjében összekapcsolta a múlt és közelmúlt vízügyi feladatait a jelen megvalósítandó vízgazdálkodási programjával, kiemelve azt, hogy elődeink küzdelmei és sikerei erőt adhatnak a mostani mérnököknek, műszakiaknak, hogy a folyton változó világban megvalósíthassák a korszak követelményei által megjelölt vízgazdálkodási célokat.

Márk László vízügyi igazgató arra mutatott rá, a kezdeményezés elindítóit egy olyan terület hasznosításához

fogtak hozzá, amely a további parkosítást követően méltó emlékhellyé válva, az iskolai kirándulások egyik kaposvári célpontja lehet.

Kaposvár városa nevében Dér Tamás alpolgármester üdvözölte az ünnepség résztvevőit, s külön köszöntötte Ift Miklóst, aki nyugalomba vonulása előtt a várost és a környéki településeket ellátó vízmű igazgatójaként igen sokat tett Kaposvár vízellátásáért. E helyütt is felhívta a figyelmet a fejlesztések fontosságára, s arra, hogy legfőbb kincsünk a víz, megóvása közös feladatunk.

Az Emlékpark kezelői feladatait a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Kaposvári Szakasz mérnöksége látja el, előzetes jelentkezés esetén vezetést is tartanak.

Az Emlékpark honlapjának címe: <http://hidrologiai-emlekpark.webnode.hu/>

Gampel Tamás
MHT főtitkár

CENTENÁRIUMI EMLÉKBÉLYEGZŐ

A Magyar Hidrológiai Társaság tevékenységének szélesebb körben való ismertetése érdekében terveztünk egy bélyegzőt és megkerestük jogi tagjainkat: tegyék ezt minden kimenő levelük borítékjára, úgy, hogy a feladónál álljon a nevük után:

Felkértük minden területi szervezetünket tájékoztatásuk jogi tagjaikat, hogy a bélyegző a Társaság központi titkárságán részükre díjmentesen igényelhető. Jogi tagjaink többsége partnerünk volt e kezdeményezésünkben és a centenáriumi év során postai levelek tízezrein volt olvasható: az adott vállalat, cég, igazgatóság

„A 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság jogi tagja”.

BESZÁMOLÓ A 2017. ÉVI FOTÓPOSZTER PÁLYÁZATRÓL ÉS A CENTENÁRIUMI TÉMAKÖRRŐL

A 2017. évi XI. Fotóposzter pályázat kiírása – a Magyar Hidrológiai Társaság Centenáriumra való tekintettel – bővített témakörrel jelent meg.

A pályázat 3 témakörben – a víz, mint „hangulati” elem, „szakmai, társadalmi” szerepe, a „magyar vízgazdálkodás, valamint a Magyar Hidrológiai Társaság 100 éves történéseit bemutató” témában, 9 kategóriában került kiírásra.

A pályázatot az MHT Borsodi Területi Szervezete és a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara írta ki. Dr. Lénárt László, a Miskolci Egyetem docense koordinálta, szervezte meg a bírálatot és szerezte a támogatást a szponzoroktól a díjazáshoz.

Összesen 76 pályázó, 14 pályázó csapat (2-3 fős) és 1 általános iskola vett részt a pályázaton. Hangulati kategóriában 83 db, társadalmi/szakmai kategóriában 29 db, archív kategóriában pedig 14 db, összesen 126 db pályá-

munka érkezett be 44 hazai és 3 országhatáron túli településről (Szlovákiából: Lakszakállas, Erdélyből: Marosvásárhely, Szerbiából: Zenta).

A bírálók dr. Zombor Eleonóra, Csiszár László és Szemán Péterné voltak.

I. helyezést 18 pályamű kapott (20 fő)

II. helyezést 27 pályamű kapott (28 fő)

III. helyezést 41 pályamű kapott (38 fő)

Emléklapot 40 pályamű kapott (40 fő)

Az I.-III. helyezettek a 30 különböző szponzoráló szervezet által felajánlott értékes jutalmat (könyv, üdülési lehetőség, tárgyjutalom, belépők, stb.) és oklevelet, a nem díjazottak emléklapot kaptak.

*Asbóthné Germán Erzsébet
a MHT Borsodi Területi Szervezet titkára*

A „100 ÉVES MÚLTUNK”

CENTENÁRIUMI NOVELLAPÁLYÁZAT EREDMÉNYE

A Magyar Hidrológiai Társaság 2016 októberében – a centenáriumi év alkalmából – „100 éves múltunk” címmel irodalmi novella pályázatot hirdetett az MHT tagjai számára. Pályázni olyan visszaemlékezésekkel, rövid, humoros írásokkal, események felidézésével lehetett, amelyek kapcsolódnak a Magyar Hidrológiai Társasághoz.

A pályázatra 6 pályamunka érkezett.

A pályázat eredménye:

1. helyezett: **Nádor István**: Száz éve szerda volt

2. helyezett: **Dr. Dobos Irma**: A szegedi kiállítás

Könyvjutalomban részesült: **Vasvári Lászlóné**:
Vizes hétköznapiak

Az 1. helyezést elért pályamunkát az alábbiakban közöljük.

NÁDOR ISTVÁN:

SZÁZ ÉVE SZERDA VOLT

2017. február 7-e, kedd, egy téli nap a vízgyűjtőn. Jobbra a nehezen hőmpölygő folyó, balra a gát. Pelikánok állnak egy régi kubikgödör mellett, és hallgatnak. Eltvedtek volna? Naja, biztos a globális felmelegedés! Régóta ott állnak, és nézik a vizet. Lábakon állnak a hullámtéren, akárcsak a hétvégi házak. Itt máshogy nem is lehet állni, csak lábakon és a vízgyűjtő engedélyével. A kubik szélén horgász stégek, talán valami panzió szabadidő központja.

Négy ember, meg egy asszony lépked a fekvő vízmerce lépcsőjén. Négy generáció fölmege a gátra, a rézsűn meg egy kóbor kutya szaladgál, hol előttük, hol mögöttük. (A blöki nem velük van, de úgy látszik nemcsak az olcsó moziban van állandó szerepe a kutyának. A vízgyűjtő cinkelő hatásvadász film záró képsorain is borostás férfi és jó nő ölelkezett, a kisgyerek meg a kutyussal szaladt utánuk. Talán valami száurusz volt a címe.)

Na de, vissza a vízmércéhez. József, a gátőr rutinból ránéz a fekete-fehér csikos lapra:

- +100 a vízállás, nyugodt a folyó.
- Hej, amikor ezeket építettük még milyen fiatalok voltunk! Talán a víznél is több energiánk volt. Ebédszünetben lenn a kubikban birkóztunk a Lappajjal, meg a Södörrel, ott nem látta a brigádvezető. Nem féltünk tőle, de tiszteltük a kort és a tudást. - morfondírozik a bajsza alatt Gyula, az öregpapa.

Igen, ő már a gát és a vízmércé építésén is dolgozott. Nem mese ez, hiszen ma 100 éves. Gyergyótekerőpatakon született egy szerdai napon, 1917. február 7-én.

(Egész jól indult a '917-es év, aztán novemberre lett belőle!) Akkor még vízgyűjtő és ország egybeesett.

Gyula bácsi szegény család nyolcadik gyerekének jött a világra, így már fiatalon munkába állt. A vízgyűjtő ment, akkor ott még jólfizettek. Vízfordóként kezdte, a munkaköri leírása csak ennyi volt: „Hozd ide, vidd oda, szedd a lábad!” Szedte is, otthon meg az állatokat gondozta, erős lett, mint egy bivaly. Kubikussá erősödött, tolt a talicskát a kubikgödörből az épülő gátra.

Trianon után évről-évre nehezebb lett magyarnak lenni otthon. Ezért az asszonnyal, meg a gyerekkel hazajöttek. Gyuláig jöttek. Gyula Gyulán! Jó lesz ez így, gondolta, és ott maradtak.

A kedves viharsarki városkában cseperedett emberré Józsika, az első gyerek. Nem esett messze a fájától, kubikus lett ő is, egy brigádban dolgoztak az öreggel. Aztán jött a szerelem, és egy dunai lánnyal elment a másik nagy vízgyűjtőre. Ottani főnökei gyorsan felismerték: becsületes, szorgalmas, okos, mindent megtanul, így hamarosan gátőr lehetett. Becsülete volt a faluban. Sok nagy árvíz ellen védekeztek. Jól, ráadásul jókedvűen csinálták a dolgukat. A '70-es tiszai árvíznél még buzgárfogó versenyre is kihívták a szomszéd szakaszt! Egy firkásznak meg odaigérték a buzgár bundáját, persze csak ha sikerül elfogni. Talán még most is várja!

Tisztelte a főnökeit, Dániel Zoltánt különösen rendes embernek tartotta. Miniszter is lett belőle, de kicsinálták a sajátjai! Jósának is akadtak gondjai, mert egy castingon bekerült a Bacsó nevű rendező filmjébe. Kollegái folyamatosan ugratták a gátőr sztárt:

- *Na Jóska, mi jön ma? Az ürgebőrbe bújt jugoszláv békaember vagy a Duna?*

A magánéleten akadtak gondjai, mert az asszony elhagyta egy román uszálykormányossal. Egyedül nevelte a gyerekeket, pontosabban ő a nagyobbakat, a nagyok meg a kicsiket.

Csaba, a következő generáció, már vízmérnöknek tanult, a Műegyetemen végzett az építő karon. (Az újságírók persze mindig építészt mondanak.) Első generációs értelmiségiként friss diplomájával a Vízügyi Igazgatóságnál kezdett. Hamarosan belépett a Hidrológiai Társaságba, de idővel kizárták, mert három évig nem fizette a tagdíjat. A vizigen a közművesekhez került, és ez annyira megtetszett Csabának, hogy meg sem állt a vízműig. Képezte magát, beiratkozott szakmérnökre, ott szennyvíz-technológusként végzett, ebben látott fantáziát. Zajlott az élet körülötte: vizig, tanácsi vízmű, szakmérnöki, regionális vízmű, önkormányzati vízmű, privatizáció, pályaelhagyás. Bróker lett, de eddig megúsza.

Aztán Csabáékhoz megérkeztek az ikrek, Krisztián és Dóra. Nekik se kereszteljük, se névadójuk, és már azt sem tudták mi az az üzemi négyyszög.

Krisztián a Vízügyi Sportegyesületben kajakozott. Bár kalóriapénz (mai nevén cafeteria) nem mindig jutott, de víz az volt bőven. Jól ment a hajója, ifjúsági magyar bajnok K-1 500-on, érme a felnőttek között, válogatott kerettség, de idővel csapódtak hozzá a hülye haverok. Pia, csajok, fű, tippmixes balhé. Kirúgták a szakosztályból, szakmája semmi. Ott állt 22 évesen egy rakás csőd-ként. A fater a vízügyben próbált helyet keresni neki. Sikerkült, mert ott a gyereket is a vízügyes család tagjának tartották. Felvették operátornak, és még a továbbtanulását is támogatták. Bajára járt levelezőre, de közben fizetés szakon a Közgáz is elvégezte. Idővel belépett a Hidrológiai Társaságba, az informatika meg csak úgy ragadt rá. A Siófokra szervezett MHT Ifjúsági Napokon előadást is tartott a vízügyi térinformatikáról. Nem valami népes volt a hallgatóság. A korfa tényleg satnya, alig van új levele. Otthon is örökké fájlokról, operációs rendszerekről, layerekről, appokról szónokolt. Öregpapa általában nem sokáig bírta ezt a dumát:

- *Ezt a kölköt csak káromkodni tanították azokon a nagy egyetemeken?*

Az új idők szele elérte Krisztiánt is, másfél évvel ezelőtt a hollandiai Delftbe ment dolgozni. Vajon hazajön? Itthoni cége még működik, a társa viszi tovább. Krisztián a Hidrológiában benmaradt, sőt a kft. jogi tag lett! Megdumálták!

Dóri turizmust és marketinget tanult, aztán szorgos alkalmazottként dolgozott a szállodaiparban. Seholy semmi víz? Kakukktójas? Vendéglátós lelkesedését látva a rokonság pénzzé tette a családi ezüstöt, és összedobtak Dórinak egy termálvizes panzióra való önrészt. Uniós pályázattal, Széchenyi Tervvel összejött a dolog. Vízjogilag engedélyezett saját kút 800 méter talpmélységgel, legális vízhasználati kontingens. Na, kakukktójas?

Három éve működik a Pelikán Panzió. Mi más is lehetne a neve? A vendéglátóhelyeket érdemes helyi neve-

zetességekről elnevezni, márpedig ők azok. Nem a klímaváltozás miatt eltévedt madarak, hanem a vízűgy Pelikánjai. Gyula a kubikusöregpapa, József a sztárgátor, Csaba a pályaelhagyó vízűgyi bróker, Krisztián a jogi tag vízűgyi térinformatikus, és Dóra a termálvizes egészségturista. Ők itt őshonosak, itt az élőhelyük! (Sajnos a Natura 2000 ennek ellenére nem tette föl őket a jelölő fajok listájára.)

A csend, a nyugalom, a helyi ízek élvezete mellett a panzió vendégei horgászhatnak a kubikgödörnél, kenúznak a folyón, és van egy 100 férőhelyes konferencia terem is. Ma ott lesz a családalapító születésnapi ünnepe.

Az öreg most látja először a Pelikán Panziót. Pelikán, neonnal kiírva. Ez igen!

- *Nem neon az, hanem LED!*- mondja a dédunoka. Az öreg megvonja a vállát.

A panzióban jó az idő, lekabátolnak. Dórika elindul a nagyterem felé, az öreg frissen utána.

- *Hogy tetszik, Papa?* - kérdezi a lánygyerek.
- *Látom lányom, ez nem egy gátőrház!* – mondja az öreg huncut mosollyal, és közben, a kinti hidegre tekintettel, legurít egy felest a tálcákra készített páleszok közül.
- *Hát, ez csak amolyan bolti!*- dohogja maga elé.

Telt ház fogadja őket a konferenciateremnél. Százan a századikon! Nem csoda, hiszen nagyok a családok, az otthoni is, meg a vízűgyes is. A sokadalom láttán kicsit zavarba is jön az öreg.

A mama sajnos már nem lehet itt, ő elment örökre, hiába várja a papa. Pedig a mama mennyit várt rá! Termelési értekezlet, szocialista brigád rendezvény, falusi búcsú, születésnap, névnap. Néha még azzal is előállt a papa, hogy könyvtárban voltak a brigáddal.

- *Hát persze! Könyvtárban.*- mosolygott az asszony, de nem szólt.

A családból senki más nem hiányzik, csak a mama, de ő nagyon.

A díszasztalnál heten ülnek. Az ünnepelt és filmcsillag fia, a polgármester, az OVF képviselője, a régi igazgató, meg a Tanár úr, a Hidrológiai Társaság elnöke, aki Krisztiánt is tanította Baján. Eljött az elnök, hiszen Gyula bácsi és a Társaság ugyanazon a szerdai napon születtek! A hetedik szék a Magyar-Román Határvízi Bizottság román oldali (de magyar!), elnökének jut.

A polgármester mondja az első köszöntőt. Nagy öröm, szép kor, történelmi idők tanúja, háború, padlás söprés, rendszerváltás, internet és kábeltévé a faluban, projektek, közbeszerzés, satöbbi. Szépen mondja, sőt még Erzsébet utalványt is hozott. A vízűgyet meg kifejejtette.

Az Főigazgatóság képviselője is szót kér. Kap is. Az öreg bólint.

A régi igazgató beszél a vízűgyről, ráadásul tudja is mit beszél. Szép emlékek, komoly emlékek. Árvizek, belvizek, építkezések, nehéz idők, boldog idők, fiatalok voltunk, család, munkahelyi közösség. Az öreg bólogat.

A határvizes egy üveg cujkával prezentálja meg az ünnepeltet, aki még Gyergyóból emlékszik az italra. Az öreg erősen bólogat.

Most a Tanár úr kerül sorra.

- *Kedves Gyula bátyám! Ha meg nem sértem, egy kérdéssel kezdem. Hogyan csinálja? Maga 100 évesen is fiatalos, a mi Társaságunk hasonló korban kicsit el van öregedve.*

De hagyjuk! Nem irigykedni jöttünk. A Hidrológiai Társaságmai jelenléte elsősorban természetesen Önnek és családjának szól, de jelképesen a vízügy múltja előtt is tisztelgünk.

A múltat megbecsüljük, a társadalom figyelmét próbáljuk felhívni a vízgazdálkodás fontosságára, és támogatjuk a vízügyi szolgálat stratégiai céljainak elérését. Mindezek segítésére egy Alapítványt is létrehoztunk. Hydrologia Hungarica, ez a neve.

Küzdünk a szakmaiságért, bár 25 éve még az is kevés volt, hogy közgyűlésünkön a köztársaság elnöke állt ki mellettünk.

Gyula bátyám tudja, hogy a mi közös nevezőnk a vándorlás? Maga nagy utat tett meg Gyergyótekerőpataktól idáig, mi pedig már 35 éve vándorolunk. Közben megfáradunk, ezért évente megállunk vándorgyűlni, hol itt, hol ott. A legutóbbi, debreceni gyűlésünkre napi átlagban 327,4 tagtársunk vándorolt el, és 16 szekcióban 138 előadást tartott meg, hallgatott végig. Mindig van baráti találkozónk is, a fehér asztal mellett aztán mindig jól megváltjuk a világot.

Van, ahová visszatérünk, mert nem tudunk ellenállni a szíves invitálásnak. Múltkor például a Ferirózsai egy dallal hívta vissza a gyűlésünket: „Jöjj vissza vándor...”

A Hidrológiai Társaság fontosnak tartja a kapcsolatot más szakterületekkel, más tudásokkal. Együttműködés nélkül üres szlogen marad a tavalyi Water Summit szlogenje is, mely így szól: A VÍZ ÖSSZEKÖT!

Az öreg egyfolytában bólogat, csak a watersummitot nem érti. Odasúgják, nincs ezzel egyedül.

A potentátok unszolják Józsefet, a gátört, szóljon ő is. Nem akar, aztán mégis rááll a dologra.

- *Én kérem, ideológiailag nem vagyok elég képzett, de azt azért tudom, hogy a nemzetközi helyzet fokozódik, mert az élet nem egy habostorta. Azért persze ma jól fogjuk érezni magunkat, mert, ahogy doktor Kotász fegyőre mondta: egy brancs maguk.*

Igen, mi vagyunk a vízügyes brancs!

Mindjárt megzabáljuk a gombócot, megiszuk a bort, lesz még sárga és savanyú narancs is, aztán ki sem végeznek. Bizony nem, mert vízügyes mindig kell!

Ezt már én, Pelikán József gátör mondom.

Minden szó klasszikusan igaz, de az öreg már nem tud figyelni. Megéhezett. Végre hozzák a töltésrézsűn kápirgáló tyúkokból főzött, aranysárgán gyöngyöző levest csirkeaprólékkal, zúzával, zöldségekkel! A második fogás töltött káposzta, levélbe csavart gombóccal, belefőzött füstölt oldalassal, tejföllel. Lesz kirántott hús is, mert nincs ünnepi ebéd kirántott hús nélkül!

- *Csak müzli ne legyen!*– reménykedik, miközben tolja befelé a koleszterinbombákat.

A főétel után már érkezik az öreg kedvence, a totyogós túrós rétes, amikor felcsapódik az ajtó, és sötétzöld sipkában, hóvirágnak öltözve beviharzik Coli, a falu esze.

- *Megjöttem Gyula bátyám! Hoztam magának egy dunsztos üveg friss, hegyi levegőt!*

A vén kubikus legszívesebben káromkodna egy cifrát, de csak ennyit szól:

- *Colos, téged ki a franc hívott? Na, egye rosseb! Ha már itt vagy ülj le, bár se Pelikán, se vízügyes nem vagy! De meg ne szólalj!*

Mindenki veszi a lapot, csak Coli néz értetlenül. Külön asztalt csinálnak neki. Hiába, a vízügy mindig úr volt, még ha ebbe néha majdnem bele is pusztult.

Az öreg már jó ideje szemez az asztalon lévő, ajándék pálinkával. Tudja, mindjárt ő következik, kinyitja hát a cujkát, és leküld belőle egy kupicával.

- *Kemény, de jó!* - és rögtön tudja miért jó, hiszen még ma is érti a román pálinka román feliratát: „Barajeperla”, magyarul „Gátak gyöngye”.

Aztán, a felesnyi bátorsággal fölvertézve, szólásra emelkedik az ünnepelt.

- *Fiaim! Lányaim!*

Tudjátok, én nem vagyok iskolázott ember, de buta se. A nyolc elemet kijártam, aztán fájront, mert dolgozni kellett. A szakmámat mindig szerettem, meg a történelmet.

Széchenyi István, a legnagyobb magyar a kedvencem, mert kicsit ő is vízügyes volt. Dunai hajózás, Lánchíd, Vaskapu, meg minden.

A könyvekben azt írják, ő így mondta:

„Sokan azt gondolják: Magyarország volt! Én azt szeretem hinni: lesz!”

Gyerekeim!

Higgyétek el, mi 100 évesek, a Hidrológia meg én, tudjuk: ha itt a Kárpát-medence alján nem lesz vízügy, ha nem lesz hidrológia, akkor Magyarország sem lesz! Katasztrófa lesz, az országot elviszi a víz! A katasztrófától menis meg Uram minket! Ezért vízügy volt, van, lesz, lennie kell! Értitek, vízügy kell!

Ekkor az öreg zihálni kezd, a torkához kap, a feje lila lesz, szemei kifordulnak, és elvágódik.

Az esésre hirtelen fölriad Pelikán Gyula bácsi, mertőtisztán szólva ebéd után kicsit elbóbiskolt. Megdörzsöli a szemét, megpogtatja a nyakát, és odaszól az asszonynak:

- *Mama! Képzeld, úgy elaludtam, hogy még álmodtam is. Tudod mit? Nagy ünnepséget tartottak nekem a 100. születésnapomra. Ott vótak a kollégák, a főnökök, a polgármester, meg eljött a szintén 100 éves Hidrológiai Társaság elnöke is.*

Te nem vótá ott, mert én már özvegyember vótam, Téged má' eltemettünk.

Bezzeg a Tóbi beállított, pedig azt aztán senki se hitte."

Az öregasszony felnevet:

- *Sok marhaságot álmodtál ilyen rövid idő alatt vénember! Hogy én má' meghóttam?*

Nem élnél Te három napig se nélkülem! Éhen halnál, igaz szomjan nem.

És rajtad meg mit ünnepeltek vóna vén szenilis? Te még csak 98 vagy, nem 100!

De a Hidrológiai tényleg 100 éves, azt megírta az újság!

Ezt nem álmodtad Pelikán Gyula, ez igaz! Őt kell ünnepelni, nem Téged!

Isten éltesen Magyar Hidrológiai Társaság!"

* * *

EMLÉKEZÉSEK

75 ÉVE ADTÁK ÁT A BÉKÉSSZENTANDRÁSI VÍZLÉPCSŐT

MEGHÍVÓ

PROGRAM:

11.00 KÖSZÖNTŐ
BAK SÁNDOR IGAZGATÓ - Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság

A BÉKÉSSZENTANDRÁSI DUZZASZTÓ TÖRTÉNETE
FEJÉR LÁSZLÓ, a Magyar Hidrológiai Társaság Vízügyi Történelmi Bizottságának elnöke

**A 75 ÉVES ÉVFORDULÓ ALKALMÁBÓL EMLÉKTÁBLA AVATÁSA
A DUZZASZTÓMŰVÖN**
AVATÓBESZÉDET MOND:
SOMLYÓDY BALÁZS FŐIGAZGATÓ - Országos Vízügyi Főigazgatóság

KÖSZÖRÜZÁS

LAMPL HUGO DÍJ EMLÉKTÁBLA AVATÁSA A VÍZERŐMŰVÖN
AVATÓBESZÉDET MOND:
KAPUVÁRY GUSZTÁV ÜGVEZETŐ - Hydro Power Consulting Kft.

12:30 SAJTÓINTERJÚ
12:45 ÁLLÓFOGADÁS

**A RENDEZVÉNYEN KÖZREMŰKÖDNEK A BÉKÉSCSABAI JÓKAI SZÍNHÁZ MŰVÉSEI:
NAGY RÓBERT ÉS LISZI MELINDA SZÍN-MŰVÉSEK**

HELYSZÍN:
A Békésszentandrás Duzzasztó és a Vízermő üzem területén.
(Békésszentandrásnál a 44-es út 68 km szelvényénél - a LUKOIL benzinkútnál -
kell lekanyarodni a tölcséresre. Ott tábla jelzi az útirányt.)

IDŐPONT:
2017. október 12. csütörtök 11:00

Kérjük, hogy részvételi szándékát 2017. október 6-án 14:00-ig szíveskedjen
jelezni az alábbi elérhetőségeken: kacsko.zita@kovizig.hu vagy telefonon:
Pozsárné Kaczkó Zita: 30/9851 535.

Bak Sándor
igazgató

Fejér László, az MHT Vízügyi Történelmi Bizottság elnöke előadást tart

Somlyódy László OVF főigazgató felavatja az emléktáblát

Fejér László: A Békésszentandrás Duzzasztómú építésének politikai háttere

Lampl Hugónak a Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltárban őrzött visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy bár az öntözések ügye a magyar vízügyi szolgálat vezetői számára mindig is központi kérdésként szerepelt, igazi áttörést a Monarchia időszakában nem sikerült elérni. Inkább az e téren elszenvedett kudarok voltak közismertek, így – akít a kígyó megharap, a gyíktól is fél alapon – a Trianon utáni Magyarország vízügyi szolgálatában egyre inkább az a nézet vert gyökeret, hogy *"az öntözést csak olyan államokban, illetve földrészekben kell bevezetni, ahol annak hiányában egyáltalán nem lehet gazdálkodást, földművelést folytatni."*

Ennek megfelelően ezzel a kérdéssel akkoriban csak a politikusok foglalkoztak aszerint, hogy a választások idején, csapadékdús esztendőekben belvízkárt szenvedette a lakosság, és ennek megfelelően lecsapoló csatornák létesítését sürgette az ország, vagy épp aszály volt, és az öntözéseket követelte a közvélemény; természetesen a politikusok és a sajtó...

Volt viszont valaki, aki az öntözések bevezetésének szükségességéről szentül meg volt győződve, s ez a valaki maga a kormányzó, Horthy Miklós volt.

Látni kell, hogy – sok egyéb ok mellett – az öntözések ügye azért sem volt égető a Monarchia Magyarországon, mert egy-egy aszályosabb év alföldi termés kiesését pótolták a felvidéki, délvidéki, vagy épp erdélyi területek többletei, ám ez a helyzet a trianoni békeszerződés után gyökeresen megváltozott. Az Alföld gazdaságilag felértékelődött az ország számára, egyáltalán nem volt mind egy, hogy az ottani gazdálkodók milyen gondokkal küszködnek!

Az 1930-as évek szárazabb időjárása gyakorivá tette a gazdaküldöttségek megjelenését a kormányzati férfiaknál, vagy épp a miniszteri vidékjárások alkalmával tekintélyes helyi nagybirtokosok lobbiztak vízi ügyekben. Így volt ez 1933-ban is, amikor az akkor földművelésügyi miniszter, Kállay Miklós Békéscsabán találkozott a Körös-völgyi Vízhászoló Társaság vezetőivel. Kállay Sajó Elemér társaságában fogadta az urakat, akik a Hármas-Körös feletti szakasz hajózhatóságának/öntözhetőségének megeremtését kérték Kállaytól. Kállay Sajóhoz fordult, aki megjegyezte, jelenleg erre nincs keret a tárca költségvetésében, azonban annak nincs akadálya, hogy a Minisztérium Vízügyi Műszaki Főosztályán néhány mérnökből álló tervező csoportot állítsanak fel, akik a szükséges tervek elkészítik, s ha akad rá pénz, akkor a tervek hiánya a megvalósításnak már ne legyen akadálya. Kállay ott helyben elrendelte a csoport elállítását, s a tervezés megindítását. Így indult el a békésszentandrás vízepcső ügye...

Az már végképp a háttértörténet hátterébe tartozik, hogy Sajó Elemér már korábban is kapcsolatban állt a békési ügyvéd, Sebők Elekkel, a Társaság alelnökével (aki

egyébként dr. Kováts Gábor volt szegedi vízügyi igazgatónk nagyapja volt), s Sebőkék Sajó tanácsára „támadták le” a minisztert.

Külön történet, hogy a későbbi öntözési törvényben meghatározott műszaki program, miként nyerte el a „legfőbb hadúr”, Horthy Miklós jóváhagyását. 1936 elején Gömbös Gyula miniszterelnök, hogy pozícióját a kormányzónál megerősítse egy néhány oldalas vázlatos terv, vagy inkább program elkészítésére adott utasítást, amit Lampl, Németh Endre és Trummer Árpád állított össze rövid idő alatt. Ezt Gömbös a kormánnyal elfogadtatta, de hátra volt még Horthy Miklós. Először a vízügyi szolgálat akkori főnöke, Sajó Elemér utódja, a jeles műtárgytervező Benedek József járt a kormányzónál, de Horthy Benedek doktori címe¹ alapján azt hitte, hogy egy jogi doktorral áll szemben, ezért rövid úton elpufogtatta az akkoriban közszájon forgó érveket, hogy a mérnökök kiszárították az Alföldet, mert például neki is volt a kenderesi birtokán egy halastava, ami azóta kiszáradt, stb., stb. Benedek igazából nem tudott Horthyval vitába szállni, mert szóhoz sem jutott, ezért dolga végezetlenül tért vissza a kihallgatásról. Gömbös halála után Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter és megbízott miniszterelnök újra elővette az ügyet, de ekkor Lampl Hugót küldték Horthyhoz... S itt adjuk át a szót Lampl Hugónak:

„Amikor Darányi hasonló feladattal engem küldött a Kormányzóhoz, nekem sem jósoltak nagyobb sikert és kioktattak, hogy miképpen megy végbe az ilyen magas kihallgatás, és előre nevettek szomorú sorsomon. Így hát mindent előre tudtam, hogy mi és hogyan fog történni. Pontosan úgy is kezdődött, amint megjósolták: a Kormányzó, amikor beléptem szobájába, felkelt asztalától és elem jött a szoba közepéig, ott kezet nyújtott és azt mondta: "Foglaljon helyet" aztán folytatta, amint előre megmondták: Kenderes; halastó; Alföld kiszárítása stb...

Úgy éreztem, hogy zátonyra fut az én hajóm is! Mit tegyek? Körül néztem, egyedül vagyok, nincsen se szemse fültanúm...és amikor a Kormányzó kimondta a vádat, hogy "a mérnökök kiszárították az Alföldet!" beleszóltam: "Kérem főméltóságú uram: akik azt állítják a vízmérnökökről, hogy kiszárították az Alföldet, azok a mi képességeinket messze túlbecsülik, mert mi csak enyhíteni tudjuk a lecsapolásokkal a csapadékdús esztendőben a belvíz okozta károkat és aszályok idején az öntözésekkel lehetőleg megelőzni igyekszünk a termés kieséseket."

A Kormányzót láthatólag meglepte ez a szokatlan közbeszólás és azt kérdezte:

"Kegyed mérnök?" Igen, feleltem és pedig az a mérnök, aki jelenleg a Minisztérium Vízügyi Műszaki Főosztályán kizárólag az öntözések kérdésével foglalkozik!

Ekkor akkorát csapott az asztalra, hogy a különböző gondosan hegyezett ceruzák, amelyek egy fatálcán voltak kirakva, felugrottak, és azt mondta: "Na, végre egy mérnököt küldtek hozzám és nem jogászt!"

¹ Benedek József volt a magyar vízügyi szolgálat első műszaki doktori címet elnyert tagja

Aztán nyugodtan, nagy figyelemmel hallgatta grafitkonok bemutatásával kísért előadásomat, amelyre eleve felkészültem. Az audiencia, amely 15 percre volt beütemezve, egy óránál hosszabb ideig tartott. Megjegyzendő, hogy utánam a vezérkari főnök volt soron, aki több, mint egy órát várakozott...

...A Kormányzó az öntözési törvénnyel – az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének lehetőségét biztosítottak véelve, – látszólag nagyon meg volt elégedve.

Mégis, amikor arról értesült, hogy 1936. október 1-jén Darányi Kálmán, a földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a békésszentandrási vízlépcsőnél a földmunkát az első ásonyom kiemelésével ünnepélyes keretek között meg akarja kezdeni, és aki Szegedről volt érkezőben az ünnepség színhelyére, felhívta telefonon a még Szegeden időző Darányit, és aggodalmát fejezte ki afölött, hogy az a körösi műtárgy elsősorban a hajózás érdekeit szolgálja és nem az öntözéseket, ezért megfontolandónak tartja az ünnepség megtartását. Ezt a megdöbbentő hírt a miniszterelnök velem a mezőúri kompnál közölte, ahol érkezését várva fogadtam.

De nem volt mit tenni: az öntözési törvénnyel elrendelt munkálatokat nem lehetett máshol megkezdeni, mint itt, éspedig azért, mert a Körösvölgyi Tervező Csoport ennek a műtárgynak folyamatban lévő tervezés során már annyira tisztázódtak a részletek, hogy a műtárgy földmunkáját haladéktalanul meg lehetett kezdeni.

Amíg a komptól az ünnepség színhelyére érkeztünk, a miniszterelnökkel megállapodtunk abban, hogy az ünnepséget mindenképpen megtartjuk, de az ünnepi aktust megelőző beszédekben a Körös-völgyi öntözések jelentőségét hangsúlyozottan emeljük ki, mellékesen megemlítve, hogy azon felül a Körösön a hajózási viszonyok is javulni fognak. Ez a haditerv olyan jól sikerült, hogy a sajtó jelen volt képviselői a hajózás kérdéséről egy sort sem írtak és csak az öntözések ügyét méltatták."

Mindenhhez hozzá kell tenni, hogy a körösi duzzasztók helyét még 1902-ben jelölték ki, mégpedig Bökény, Békésszentandrás, Békés és Körösladány helységek térségében. Abban az időben, amikor a hazai víziúthálózat fejlesztési programját tették le a vízügyi szolgálat mérnökei a kormány asztalára. Akkor az öntözések ügye még csak másodlagos célként szerepelt. E volt az a korszak, amikor az amerikai gabona elöntötte Európa piacait, s a hazai búza exportköltségeinek csökkentését a vasúti és közúti szállítás helyett a vízi úton történő szállítás feltételeinek megteremtésével kívánták elérni. Az, hogy a duzzasztás segítségével elektromos áram is termelhető, az akkori technikai feltételek között szóba sem került.

A részletes terveket az 1930-as években Sajó Elemér és Lampl Hugó mérnökök műszaki vezetése mellett Freytag Ferenc, a 1937-ben felállított Öntözésügyi Hivatal tervező osztályának mérnöke készítette. A tervezésben közreműködtek Benedek Pál², Hock Károly, Riszdorfer József, Mátrai István, Klier Alajos és Nyuli József

mérnökök. A statikus tervező Mosonyi Emil volt. Az építő munkálatokat Paunz Rezső³, a hivatal építési osztályának vezetője irányította. A kivitelezés során nemegyszer kikérték Lampl Hugó véleményét, aki a műtárgyépítési feladatok leghivatottabb szakértője volt, s rendszeresen felügyelte a duzzasztó építési munkálatait. De, egyszer-egyszer megjelent a építkezéseken maga a kormányzó, Horthy Miklós is. Így azután nem véletlen, hogy a duzzasztóművet és hajózsilipet is Horthy Miklós helyezte üzembe, három nap eltéréssel pontosan 75 évvel ezelőtt, 1942. október 15-én.

A kormányzó Kállay Miklós miniszterelnök és más kormánytagok kíséretében a Csongrádtól Békésszentandrásig terjedő több mint 4 és fél órás utat a **Megyer** nevű motoros hajón tette meg. A hajó délután 3 óra 50 perckor futott be a békésszentandrás hajózsilipbe. Persze a hajóútnak nem kellett volna ennyi ideig tartania, de a bökényi hajózsilipnél malőr támadt... Ahogy a hajózsilipbe beúszott a gőzös, a zsilipkaput – többszöri próbálkozásra sem tudták rendesen bezárni mögötte. Mint utóbb kiderült a víz sodra egy kődarabot sodort a zsilipsínre, s ez akadályozta a kapu csukását. Ekkor a jelen lévő földművelésügyi miniszter, br. Bánffy Dániel vette át az irányítást, felhívására Benedek Mihály szentesi kubikos levetkőzött, beugrott a hideg vízbe és felhozta a követ. Jutalma bátor cselekedetéért 200 pengő volt, amit azonnal meg is kapott. Hozzá kell tenni, akkoriban nem vontak belőle szja-t, nem beszélt senki sem az eho-ról, nem kellett aláírnia semmilyen papírt, szép magyar szokás szerint zsebből-zsebbe vándorolt a jól megérdemelt pénz... Benedek Mihály cselekedetéről a másnapi sajtó is megemlékezett!

A hajóúton a jelen lévő notabilitások számára Lampl Hugó tartott előadást az alföldi vízimunkák értelméről és gazdasági hasznáról, kiemelve a vízi szállítás gazdaságosságát a közúti és vasúti szállítással szemben...

A hajó kikötése után a kormányzó a középső mederpilléren elhelyezett gépházban gombnyomásra leeresztette a felső elzárótáblát. Ezzel a jelképes mozdulattal megszületett az Alföld mesterséges vízesése, és 5 m magasból zuhogott alá a víz a Hármaskörös felső, magasabban lévő szakaszából az alacsonyabban fekvő alsó szakasz medrébe. Az országos hírű eseményről a korabeli újságok is tájékoztattak. A vízlépcső és a csatlakozó építmények 6.320.000 pengőbe kerültek. Csak összehasonlítással említem meg, hogy az öntözési törvény a 14 évre szóló munkára 80 millió pengőt irányzott elő!

A duzzasztót Horthy Istvánról nevezték el. A fronton nem egészen két hónappal korábban hősi halált halt kormányzóhelyettes nevének használatát nem csupán a kötelező hivatali szervilizmus diktálta. Horthy István gépészmérnökként a duzzasztó zsilipjeibe beépített hatalmas vasvázakat gyártó MÁVAG vezérigazgatója volt, s halálát követően törvényben is megörökítették emlékét. Nyilván mindezek közrejátszottak abban, hogy a kormányzó öntözéseket támogató gesztusait is visszatükrözzék a névválasztásban.

² A korán elhunyt mérnök, dr. Benedek József fia, a m.kir Vízierőügyi Hivatal első elnöke volt, az ő közvetlen utódjának Mosonyi Emil-t nevezték ki

³ A kiváló mérnököt zsidó származása miatt a nyilasok 1944-ben agyonlőtték

50 éves a „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba”

I. A „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba” (VIKUV, 1968. okt. 19. – 2001. szept.)

A Vízkutató és Fúró Vállalat a Zsigmondy Vilmos kezdeményezte hazai vízkutató és hazai hévízkút fúrásai tevékenység utóadaként, Zsigmondy munkásságának és életművének emlékeztetőt egy gyűjtemény alapításával látta megörökíthetőnek. Ennek a gondolatnak felvetője a VIKUV akkori igazgatója, Budai László volt. A Lepence-patak völgyében fekvő VIZITERV felvonulási épületének megvásárlását követően az épületnek alkotóházzá való átalakítása után itt kapott helyet a „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba”.

Az emlékszoba kialakításával Budai László dr. Dobos Irma főgeológust bízta meg. Az anyaggyűjtésben Posch Jenő, dr. Schmidt E. Róbert, Ocsvár Rezső és e cikk írója voltak segítségére. Emlékszobaként az alkotóház északi részén lévő három helység került berendezésre. A gyűjtemény alapítólevelének elkészítésével dr. Rónay Gyula vállalati jogtanácsost bízta meg az igazgató, mely alapítólevelével az emlékszoba előterében nyert elhelyezést.

Az emlékszobát 1968. október 11-én, az Országos Vízügyi Napok keretében avatták és nyitották meg. Ekkor ünnepelték a hazai kútúróipar 100-ik évfordulóját, a Margitsziget-1-es számú fúrás befejezését. Az összegyűjtött anyag nemcsak Zsigmondy Vilmos életével és munkásságával kapcsolatos, hanem a családi dokumentumokat is tartalmazta. A „nagy fúrás” szobra mellett a budapesti városligeti fúrásánál alkalmazott fúróberendezés kismintája, makettje is látható volt, melyet Zsigmondy Vilmos „A Városligeti artézi kút” című könyve alapján tervezte és készítette Németh Sándor Posch Jenő segítségével. A szoba felét fényképek díszítették, a dokumentációs anyag vitrinekben és szekrényekben nyert elhelyezést.

A Zsigmondy-émlékszobából nyíló kisebb szobában került elhelyezésre a VIKUV működésének minden fázisát bemutató anyag a közetgyűjteménnyel.

Az emlékszoba első átrendezésére 1970-ben került sor, amikor egy gazdagabb gyűjtemény bemutatására került sor. (2. kép) Az emlékszoba anyagának bővítésére a gyűjtőmunka a továbbiakban sem lankadt. 1972 őszén a gondnoki szobát is az emlékszobához kapcsolták, mely lehetővé tette az emlékszoba további bővítését.

Az emlékszoba gondozásával és fejlesztésével 1975 tavaszától Budai László igazgató e cikk íróját, Csath Béla termelési mérnököt bízta meg, miután dr. Dobos Irma elhagyta a vállalatot. Ettől az időtől kezdve a Zsigmondy Vilmos munkásságával kapcsolatos anyag bővítése mellett az ő munkásságát folytató Zsigmondy Béla tevékenységét is bemutatta az emlékszoba az újonnan összegyűjtött tárgyi és írásos anyaggal bővülve. Az emlékszoba átrendezésével és bővítésével sor került egy könyvtárszoba kialakítására is.

1983 áprilisában a Művelődésügyi Minisztérium az egyre szaporodó anyaggal bíró „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba” elnevezését a Kh/251.sz. alatti engedélyében a „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” nevet adta. A kiállítási anyag 1987 tavaszáig így is maradt, majd az alkotóház tetőtérének beépítésével új, tágasabb helységekbe került. A gyűjteményt magába foglaló 18 méter hosszú terem első kétharmadában a Zsigmondy Vilmostal kapcsolatos anyag került bemutatásra (3. kép), Zsigmondy szobrával és a fűrortorony makettal, míg a terem hátsó harmada ugyancsak kibővített Zsigmondy Béla anyagot mutatott be. Itt kapott helyet Zsigmondy Béla mellszobra is. A 6 méter hosszú könyvtár-olvasó helységben teljes átalakítással került elhelyezésre a könyvgyűjtemény és a vállalati levéltár anyag, az ipárral kapcsolatos kis makettek és szobrok mellett a falakon kibővített fényképtárcsával.

A Vízkutató és Fűrő Vállalat szervezeti felépítésében bekövetkező változás miatt felmerült a „Zsigmondy Vil-

mos Gyűjtemény” sorsáról dönteni. Az ezzel kapcsolatos tárgyalások 1992-ben kezdődtek meg a Kaján Imre igazgató vezette Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeummal, mely szerint: „... az értékes gyűjtés eredményét képező történeti dokumentumok feldolgozását ill. annak szakfelügyeletét átruházzuk a Magyar Olajipari Múzeumra” olvasható az 1992. június 17-i levélben, melyet azzal indokolt, hogy „... a múzeumunk a mai, rendkívül bizonytalan helyzetben felelőtlenség volna részünkről egy hozzánk tartozó egység jobb helyzetbe kerülését megakadályozni.”

Tóth János MOIM és dr. Konyor László VIKUV igazgatók közötti levélváltások alapján a VIKUV térítésmentesen átadta a „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény”-t a „MOIM Alapítvány” részére 1992. április 1-i határidővel és hozzájárult, hogy a gyűjtemény átmenetileg a jelenlegi, Lepence-telepi helyén maradjon.

II. Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény (MOIM., 2001 szeptemberétől)

2001 szeptemberében a festői környezetben működő „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” 33 év után végleg felváltotta az eddigi telephelyét és a Magyar Olajipari Múzeumban kapott lehetőséget annak elhelyezésére. A könyvtár és a vállalati levéltár anyaga a központi irodában, míg a két

Zsigmondy munkásságát bemutató anyagnak elhelyezése „Zsigmondy Vilmos és Zsigmondy Béla a magyar vízkutatás úttörői” címmel 2004. augusztus 14-től egy tudományos ülés keretében a múzeum szabadtéri bemutató termének egy részében került elhelyezésre és megnyitásra.

Zsigmondy kiállítás a MOGIM-ban

A „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” vezetését és irányítását e cikk írója a VIKUV-tól végleges nyugállományba való menetele után 2009. június 31-ig végezte, majd ezt a feladatot

Simon István, a MOIM fiatal, agilis dolgozója vette át, aki változatlan lendülettel folytatja a Zsigmondyak életével és tevékenységükkel kapcsolatos emlékek gyűjtését.

III. A vízbányászat nagyobb méretű tárgyai: fúróberendezések, eszközök, szerszámok a MOIM szabadtéri kiállítási részén kerültek elhelyezésre.

1973-ban Budai László igazgató javaslatára megkezdődött a Lajosmizsei Üzemvezetőségen egy tervezett vízbányászati szabadtéri kiállítás létrehozása. Baranyai József termelési előadó irányításával és vezetésével gyűltek

a leállított fúróberendezések és szerszámok. Mint láttuk VIKUV átalakulás következtében a „Zsigmond Vilmos Gyűjtemény” mellett a Lajosmizsén összegyűjtött anyagok sorsáról is dönteni kellett.

Vízkiűfúró berendezések a MOGIM-ban

Az 1994. május 5-én kelt MOIM-VIKUV levélváltás után a két cég szakemberei, Szép András és Burgmann László szemrevételezték az elszállításra váró fúróberendezéseket és szerszámokat, melyeknek elszállítására ez év november-decemberben sor is került a Rotary Kft. szakemberei segítségével. Így az olajipari szabadtéri kiállítás a vízfúrési berendezésekkel, szerszámokkal bő-

vült. A felújított berendezésekkel és vízkiűfúrási szerszámokkal, eszközökkel alakították ki a MOIM újabb szabadtéri kiállítási helyét, melyet 1999. szeptember 9-én avatott fel Borda László, a VIKUV Rt. vezérigazgatója.

*Csath Béla
vasokleveles bányamérnök*

BESZÁMOLÓK, EGYESÜLETI RENDEZVÉNYEK

Az MHT 2017. május 25-i évi rendes közgyűlése

Társaságunk 2017. május 25-én tartotta közgyűlését a Károli Gáspár Egyetem dísztermében.

Dr. Szlávik Lajos elnöki megnyitója és a meghívott vendégek köszöntése után tájékoztatta a jelenlevőket a Társaság megalakulásának 100 éves évfordulójáról megemlékező jubileumi év eseményeiről, akcióiról. Bejelentette egyúttal, hogy a centenáriumi év záró rendezvénye a 2017. július 5. és 7. között, Mosonmagyaróváron megrendezésre kerülő XXXV. Országos Vándorgyűlés lesz.

Ezt követően **Litauszki István**, a Szeniorok Tanácsának elnöke és **Gampel Tamás**, a Társaság főtitkára megemlékeztek a legutóbbi közgyűlés óta elhunyt tagtársainkról, a közgyűlés résztvevői pedig egy perces néma felállással tisztelgtek az elhunytak emlékének.

Dr. Szlávik Lajos elnök és **Gampel Tamás** főtitkár kiegészítő megjegyzéseket tettek a Társaság 2016. évi munkájáról készült elnökségi beszámoló, a 2016. évi számviteli beszámoló és a közhasznúsági melléklet, valamint a 2017. évi pénzügyi terv előzetesen írásban kiküldött anyagához, és kérték azok elfogadását. Az ezekkel kapcsolatos felügyelőbizottsági véleményt **Hrehuss György** alelnök, a Fegyelmi és Etikai Bizottság jelentését pedig **dr. Ivicsics Ferenc** bizottsági elnök ismertette.

A jelentésekről a közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatokat hozta:

1/2017.(05.25.) sz. közgyűlési határozat: A 2016. évi számviteli beszámolót és a közhasznúsági mellékletet a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

2/2017.(05.25.) sz. közgyűlési határozat: A 2017. évi pénzügyi tervet a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

3/2017.(05.25.) sz. közgyűlési határozat: A Felügyelő Bizottság jelentését a 2016. évről a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

4/2017.(05.25.) sz. közgyűlési határozat: A Fegyelmi és Etikai Bizottság jelentését a 2016. évről a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

A szünet után **Szabó Mátyás**, a Kitüntetések Bizottságának elnöke ismertette a 2017. évi társasági elismerésekre vonatkozó elnökségi határozatot (I: Havi Hírek jún. – júl. szám), az elnök pedig átadta a kitüntetéseket.

Ezt követően **Dr. Bakonyi Péter**, a Vitális Sándor Szakirodalmi Nívódíj Bírálóbizottság elnöke ismertette a Bizottság döntését (I: Havi Hírek jún. – júl. szám), az elnök pedig átadta a 2017. évi díjakat.

Dr. Szlávik Lajos elnök tájékoztatta a közgyűlés résztvevőit, hogy lemondott tisztségéről a Társaság titkára, **Dr. Hefelle-Kiss Ferenc**. A tisztség betöltését az elnök későbbre halasztotta. Tájékoztatta továbbá a résztvevőket a Havi Hírek főszerkesztői posztján történt változásokról: **Papp Ferenc** sok éves, fáradhatatlan munka után lemondott tisztségéről, a Havi Hírek új főszerkesztője **Magyarics András** lett.

Az elnök tájékoztatta a jelenlevőket, hogy a legutóbbi közgyűlés óta három szervezeti egységnél is időközi választásokra került sor: a DMRV Üzemi Szervezete február 24-én választott új elnököt **dr. Bodzás Árpád** személyében. Új titkárt választott továbbá a Győri Területi Szervezet november 29-én **Szabó-Horváth Ágnes**, és az Árvízvédelmi- és belvízvédelmi Szakosztály március 23-án **Czirok István** személyében. Beszámolt arról is, hogy további időközi választás várható a Mosonmagyaróvári Területi Szervezetenél. Köszönetet mondott az Intéző Bizottság és az elnökség tagjainak, valamint a titkárság dolgozóinak, zárszavában pedig megköszönte a résztvevők aktív és érdemi munkáját, majd az ülést bezárta.

AZ MHT 2017. ÉVI ELNÖKSÉGI ÜLÉSEI

Az MHT 2017. február 14-i elnökségi ülése

Társaságunk elnöksége 2017. február 14-én tartott ülésének kezdetén **dr. Szlávik Lajos** elnök köszöntötte a kerek évfordulás születésnapjukat ünneplő **dr. Dobi Lászlót**, **dr. Fehér Jánost**, **Pannonhalmi Miklóst**, és átadta részükre az Intéző Bizottság ajándékát. Ezután az elnökség az elfogadott napirend szerint 4 témát tárgyalt, és 4 határozatot hozott.

1. **Dr. Szlávik Lajos** elnök ismertette a 2017. évi munkatervet, majd az elnökség határozott:

2/2017.(02.14.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja a 2017. évi munkatervet.

2. **Gampel Tamás** főtitkár beszámolt a Társaság 2016. évben elért eredményeiről, az intéző bizottsági és az elnökségi munkáról, az egyéni és jogi tagok létszámának alakulásáról. Négy hozzászólást és az elnök választát követően határozathozatalra került sor:

3/2017.(02.14.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja a 2016. évi munkáról szóló kibővített beszámolót.

3. Dr. Szlávik Lajos elnök tájékoztatta az elnökséget a Társaság 2016. évi gazdálkodásának eredményéről és a 2017. évi pénzügyi tervről. Az utóbbi kapcsán összegzésként megállapította, hogy 2017-ben a Társaságnak várhatóan nem kell majd pénzügyi gondokkal küzdenie, és a centenáriumi különkiadások is finanszírozhatóak lesznek.

Pesél Antal, a Felügyelő Bizottság elnöke kiemelte, hogy a 2016. évi gazdálkodást a tervszerűség jellemezte, a 2017. évi pénzügyi tervet pedig realitásnak tartja, de annak a gyakorlatba való sikeres átültetése további kemény munkát igényel.

4/2017.(02.14.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja a 2016. évi gazdálkodásról szóló beszámolót és a 2017. évi pénzügyi tervet.

4. Dr. Bakonyi Péter, a Vitális Sándor szakirodalmi nívódíj pályázat Bírálóbizottságának elnöke röviden ismertette a Társaság 8. Ügyrendi mellékletében javasolt módosításokat. Hangsúlyozta, hogy azok csak kisebb, a melléklet szövegét korrigáló, illetve a Bizottság működésének egyszerűbbé, gördülékenyebbé tételét szolgáló változtatások. Egy hozzászólás és az arra adott válasz után az elnökség határozott:

5/2017.(02.14.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja az Ügyrend 8. mellékletének előterjesztés szerinti módosítását.

5. Az egyéb témák között **dr. Szlávik Lajos** elnök tájékoztatta az elnökséget, hogy a Társaság centenáriumi emlékülésén sor került két *Külföldi Tiszteleti Tag* kinttűntetés átadására. Az erre vonatkozó javaslatot dr. Ijjas Ist-

ván, a Tudományos Bizottság elnöke és Buzás Zsuzsanna, a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának elnöke terjesztették elő, azt a Kinttűntetések Bizottsága soron kívül tárgyalta, és egyhangúlag elfogadta. Mivel a társasági kinttűntetések adományozásához az elnökség jóváhagyása is szükséges, 2017. január 4-én a Társaság elnöke az elnökség tagjait a bizottsági javaslat soron kívüli, e-mailben történő véleményezésére kérte. Az elnökség a soron kívüli társasági kinttűntetésre vonatkozó javaslatok ügyében január 10-én az alábbi döntést hozta:

1/2017.(01.10.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés nélkül, 22 fő támogatásával és 3 fő tartózkodásával elfogadja a Kinttűntetések Bizottságának két fő *Külföldi Tiszteleti Tag* címmel való kinttűntetésére tett soron kívüli javaslatát, s egyúttal felkéri a Titkárságot a társasági kinttűntetések Centenáriumi emlékülésen történő átadásának megszervezésére.

Az egyéb témák között szó volt még:

a központi Titkárságon történt személyi és munkaköri változásokról,

az egyes szervezeti egységeknél folyamatban levő időközi választásokról,

a 2017. évi Viz Világnap keretében tervezett programokról,

a Társaság 100 éves fennállásának megünneplésével kapcsolatos eseményekről és további feladatokról,

a tagdíjfizetésről és a tagdíjak kiszámlázásáról, valamint

a Magyar Mérnöki Kamarával, a mosonmagyaróvári Vándorgyűlés előadóüléseinek továbbképzésként való elismertetése érdekében történt egyeztetésekről.

Egy hozzászólás és annak megválaszolása után **dr. Szlávik Lajos** elnök megköszönte a résztvevők aktív munkáját, és az ülést bezárta.

Az MHT 2016. május 3-i elnökségi ülése

A 2017. május 2-i elnökségi ülés kezdetén **dr. Szlávik Lajos** elnök köszöntötte Magyarics András állandó meghívottat kerek évfordulós születésnapja alkalmából, majd az elnökség 6 napirendi pontot tárgyalta, és 6 határozatot hozott.

1. Dr. Szlávik Lajos elnök ismertette a 2017. évi közgyűlés idejét, helyét, napirendjét, és elmondta, hogy az idei közgyűlésen külön napirendi pontként szerepel a Társaság fennállásának 100. évfordulója alkalmából tartott centenáriumi év eddigi eseményeinek és akcióinak rövid összefoglalása.

6/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség a 2017. évi rendes közgyűlés napirendjét egyhangúlag elfogadja.

2. Dr. Szlávik Lajos elnök tájékoztatást adott a 2016. évre vonatkozó számviteli beszámolóról és a közhasznúsági mellékletéről, a könyvvizsgálói jelentés eredményéről, valamint a 2017. évi pénzügyi tervről. Elmondta, hogy a közhasznú státusz megőrzése sikerült: az SZJA 1%-ból befolyó bevételek elérték az előírt értéket, és a státusz megőrzéséhez szükséges további két előírt kritérium is teljesült.

Pesél Antal, a Felügyelő Bizottság elnöke elmondta, hogy a számviteli beszámolóban és a közhasznúsági mellékletben bemutatott adatok tervszerű, jó gazdálkodásra utalnak. Elismerését fejezte ki az elnökségnek amiért a Társaság által a korábbi évben képzett bevételi tartalékok felhasználva jutott forrás a centenáriumi év megünneplé-

sére, amely így csak minimális év végi veszteséget eredményezett. A könyvvizsgálói jelentés főbb pontjainak ismertetését követően az előterjesztett dokumentumokat elfogadásra ajánlotta.

Egy kérdés és az arra adott válasz után az elnökség az alábbi határozatot hozta:

7/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség a 2016. évi számviteli beszámolót és a közhasznúsági mellékletet egyhangúlag elfogadja.

3. Szabó Mátyás, a Kitüntetések Bizottságának elnöke ismertette a 2017. évi társasági kitüntetésekre vonatkozó bizottsági előterjesztést. Elmondta, hogy a Társaság szabályzata szerinti keretszámot (38) jóval meghaladóan, összesen 49 főre érkezett kitüntetési javaslat. A Bizottság a bírálatot követően 41 fő kitüntetésére tett javaslatot, és ehhez kérte az elnökség jóváhagyását.

Az elnökség az előterjesztést elfogadta, így az alábbi kitüntetésekről hozott határozatot:

- Tiszteleti tag: *Degré András, Fejér László*
- Kvassay Jenő díj: *Bodnár Gáspár, dr. Borsányi Mátyás, dr. Szöllősi-Nagy András*
- Dr. Schafarzik Ferenc emlékérem: *Iványi Krisztina, dr. Kucsara Mihály, dr. Lénárt László, dr. Liczkó István, Román Pál*
- Bogdánfy Ödön emlékérem: *Kerti Andor, Radács Attila, Ságghiné Juhász Ildikó, Süveges György, Szigeti Tibor, Váriné Szöllősi Irén*
- Pro Aqua emlékérem: *Baki Berta, Csaplár Klára, Csegény József, Décsé Sándor, Déri Lajos, Erdész Béla, dr. Fehér János, Fenyvesi Nóra, Horváth Andrásné, Kádár Mihály, Kardosné Hódosi Andrea, dr. Knolmár Marcell, Körösparti János Tamás, Lázár Miklós, Magyar Péterné Bede Marianna, Miklósfalvi Gusztáv, Molnár Attila, Nagy Tamás, Németh József, Papanek László, Sütheő László, Szabóné Vincze Klára, Szitás Tamás, dr. Teszárné dr. Nagy Mariann, Tóthné Seres Éva.*

8/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja a 2017. évi társasági kitüntetésekre vonatkozó bizottsági javaslatot, s egyúttal felkéri a Titkárságot a társasági kitüntetések közgyűlésen történő átadásának megszervezésére.

Szabó Mátyás, a Kitüntetések Bizottságának elnöke tájékoztatta továbbá az elnökséget, hogy a Bizottság a 2018. évi társasági kitüntetések megtételéhez összeállította ajánlásait, melyet a Társaság honlapján és Híreiben a javaslattételi felhívással együtt fog közzétenni.

4. Dr. Bakonyi Péter, a Vitális Sándor Szakirodalmi Nívódíj Bírálati Bizottság elnöke tájékoztatót adott a Bizottság munkájáról és annak eredményéről. Elmondta, hogy a Bizottság a benyújtott 12 pályamű formai ellenőrzését elvégezte, melyet követően 9 pályamű (5 magyar és 4 angol nyelvű) részletes bírálatára került sor.

A Bizottság az alábbi három cikk jutalmazásáról hozott döntést:

Dr. Ijjas István:

Good Practices for Integrated Water Resources Management in EU and in Hungary

(Az integrált vízgazdálkodás jó gyakorlatai az Európai Unióban és Magyarországon)

Dr. Barna Zsófia, Dr. Kádár Mihály, Kálmán Emese, Róka Eszter, Szax Anita, Dr. Vargha Márta:

Legionella prevalence and risk of legionellosis in Hungarian hospitals

(Legionella előfordulása és a legionellózis kockázata magyar kórházakban)

Dr. Antal László, Dr. László Brigitta, Dr. Petr Kotlík, Dr. Mozsár Attila, Dr. Czeglédi István, Oldal Miklós, Kemenesei Gábor, Dr. Jakab Ferenc, Dr. Nagy Sándor Alex:

Phylogenetic evidence for a new species of *Barbus* in the Danube River basin

(Filogenetikai bizonyíték egy új márnafaj létezésére a Duna vízgyűjtőjén)

Az elnökség a Bizottság döntéséről szóló tájékoztatást tudomásul vette.

5. Dr. Szlávik Lajos elnök és **Gampel Tamás** főtiszt tájékoztatást adtak a Társaság 2017. évi nagyrendezvényeinek (XXXV. Országos Vándorgyűlés, XXIV. Ifjúsági Napok, LIX. Hidrobiológus Napok) előkészítéséről, szervezéséről, továbbá a Társaság, illetve a Magyar Mérnöki Kamara által tervezett tematikus szakmai napokról.

Az elnökség a tájékoztatást tudomásul vette.

6. Az egyéb témák között **dr. Szlávik Lajos** elnök tájékoztatta az elnökséget az MHT Hírek főszerkesztői posztján tervezett változásokról. Papp Ferenc, a Havi Hírek jelenlegi főszerkesztője lemondott tisztségéről és kérényezte döntésének az elnökség általi jóváhagyását. Az elnök az Alapszabály és Ügyrend állandó szakmai bizottságok működésére vonatkozó paragrafusai alapján javaslatot tett a Havi Hírek új főszerkesztőjére Magyarics András személyében. Ezzel kapcsolatban az elnökség az alábbi határozatokat hozta:

9/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja Papp Ferenc lemondását a Havi Hírek főszerkesztői tisztségéről.

10/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja Magyarics Andrásnak a Havi Hírek főszerkesztőjének megválasztását.

Dr. Szlávik Lajos elnök tájékoztatta továbbá a jelenlevőket, hogy lemondott tisztségéről a Társaság titkára, Dr. Hefelle-Kiss Ferenc is. A titkári tisztség betöltésére az elnök a javaslattételt későbbre halasztotta. Ezzel kapcsolatban az elnökség az alábbi döntést hozta:

11/2017.(05.02.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja Dr. Hefelle-Kiss Ferenc lemondását a Társaság titkári tisztségéről.

A továbbiakban szó volt még:

- a Társaság centenáriumi rendezvényeinek, filmjeinek és kiadványainak előkészületeiről,

- a társasági taglétszám és a tagdíjbefizetés aktuális helyzetéről,
- a szervezeti egységek időközi választásainak állásáról,
- és az elmúlt év folyamán elhunyt tagtársakról a közgyűlésen elhangzó megemlékezés összeállításáról.

Az MHT 2017. november 21-i elnökségi ülése

Társaságunk elnöksége 2017. november 21-én tartott ülésének kezdetén **dr. Szlávik Lajos** elnök köszöntötte a kerek évfordulás születésnapját ünneplő elnökségi tagot (Nádor Istvánt), és a kerek évfordulás születésnapját ünneplő állandó meghívottat (dr. Borsányi Mátyást) és átadta részükre az Intéző Bizottság ajándékát. Ezután az elnökség az elfogadott napirend szerint 5 témát tárgyalt, és 4 határozatot hozott.

1. **Dr. Szlávik Lajos** elnök és **Gampel Tamás** főtitkár tájékoztatást adtak a közgyűlés óta történetekről.

2. **Gampel Tamás** főtitkár tájékoztatást adott a 2018. évi munkaterv összeállításáról.

12/2017.(11.21.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja a 2018. évi munkatervet.

3. **Dr. Szlávik Lajos** elnök beszámolt a Társaság gazdasági helyzetéről, és megjegyzéseket fűzött a meghívóhoz mellékelt pénzügyi táblázathoz. **Pesal Antal** bizottsági elnök ismertette a Felügyelő Bizottság véleményét, és javasolta az elnökségnek a tájékoztatás elfogadását.

Az elnökség egyhangúlag tudomásul veszi a Társaság gazdálkodási helyzetéről szóló tájékoztatást.

4. **Dr. Szlávik Lajos** elnök ismertette az MHT megalakulásának 100 éves évfordulójáról megemlékező jubileumi év megvalósult eseményeit, akcióit.

Az elnökség egyhangúlag tudomásul veszi az MHT megalakulásának 100 éves évfordulójáról megemlékező jubileumi év megvalósult eseményeiről és akcióiról szóló tájékoztatást.

5. **Dr. Szlávik Lajos** elnök ismertette és indokolta a 2017. évi tagdíjakra vonatkozó, a Fe-lügyelő Bizottság által már elfogadott javaslatot. Az elnökség két határozatot hozott:

13/2017. (11.21.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség 9 fő támogatásával és 4 fő ellenvetésével, tartózkodás

nélkül elfogadja a tagdíjakra vonatkozó első előterjesztést. Ennek megfelelően a 2018. évi egyéni tagdíj rendes tagoknál 6.500,-Ft/fő; kedvezményes tagdíjat fizető ifjúsági és nyugdíjas tagoknál 3.250,-Ft/fő, középiskolás tagoknál pedig 1.000,-Ft/fő.

14/2017. (11.21.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag elfogadja, hogy a 2018. évi 100 %-os jogi tagdíj minimális összege 115.000,-Ft legyen. A jogi tagdíj minimális értékénél magasabb összeget fizető tagvállalatoknál a tagdíj nem emelkedik.

6. **Dr. Szlávik Lajos** elnök tájékoztatta a jelenlevőket, hogy Dr. Nováky Béla 2016 dec-emberében bekövetkezett halálával megüresedett egy pozíció a Hidrológiai Közlöny Szerkesztőbizottságában. Az elnök a Szerkesztőbizottság elnökével és a főszerkesztővel egyeztetve Dr. Rátky Istvánt javasolta a Szerkesztőbizottság új tagjának.

15/2017. (11.21.) sz. elnökségi határozat: Az elnökség ellenvetés és tartózkodás nélkül, egyhangúlag megszavazza Dr. Rátky Istvánt a Hidrológiai Közlöny Szerkesztőbizottság tagjának.

Az egyéb témák között szó volt továbbá:

- a Társaság egyéni és jogi tagjainak számáról, illetve a tagdíjbefizetésekről,
- a Társaság szakosztályainál és területi szervezeteinél lebonyolított időközi, valamint a szervezeti egységeknél 2018-ban esedékes rendes választásokról,
- a Lászlóffy Woldemár és Sajó Elemér pályázatok eredményeiről,
- a 2017. évi beszámoló összeállításáról, valamint
- a Társaság társszervezeteinél a közelmúltban lebonyolított rendezvényekről.

Dr. Szlávik Lajos elnök az ülést bezárta.

A HYDROLOGIA HUNGARICA ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMÁNAK ÉS FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGÁNAK EGYÜTTES ÜLÉSEI

Hydrologia Hungarica Alapítvány kuratóriumi és FB ülése 2017. május 25.

Társaságunk Alapítványának Kuratóriuma és Felügyelő Bizottsága 2017. május 25-i ülésén három napirendi pontot tárgyalta.

1. **Dr. Szlávik Lajos**, az Alapító képviselője röviden ismertette, majd **Fejér László** elnök vitára bocsátotta az Alapítvány 2016. évi számviteli beszámolóját valamint közhasznúsági mellékletét, amit a Kuratórium tagjai korábban már megkaptak. **Réz Miklósné**, a Felügyelő Bizottság elnöke a Bizottság véleményét tolmácsolva elmondta, hogy az Alapítvány 2016. évi működése és 2017. évi pénzügyi terve megfelel a törvényes jogszabályoknak és az Alapító Okiratban foglaltaknak, így azokat a Bizottság elfogadásra javasolja.

A jelentést a Kuratórium egyhangúlag elfogadta.

2. **Fejér László** elnök szóbeli kiegészítéseket tett az Alapítvány 2016. évi pénzügyi beszámolóját és

2017. évi terveit bemutató összeállításhoz, válaszolt a felmerült kérdésekre, hozzászólásokra, majd a Kuratórium egyhangúlag határozott arról, hogy az Alapítvány 2016-2017. évi pénzügyi adataira vonatkozó előterjesztést elfogadja.

3. A Kuratórium tárgyalta a 2017. évi alapítványi célokat szolgáló pályázati kiírásról, és úgy határozott, hogy azt júniusban teszi közzé a Társaság honlapján, a pályázatok beadásának határidejét pedig október 31-ében rögzíti. Az egyéb témák között szó volt az Alapítvány filmvagyományának lehetséges hasznosítási módjairól, a Fővárosi Vízművek és a Vízügyi Igazgatóságok filmállományának felhasználása ügyében folytatott egyeztetésekről, és az Alapítvány állományából készült dokumentumfilmeknek az Alapító centenáriumi rendezvényein történő bemutatásáról.

Hydrologia Hungarica Alapítvány kuratóriumi és FB ülése 2017. november 30.

Társaságunk Alapítványának Kuratóriuma és Felügyelő Bizottsága 2017. november 30-án tartott ülésén három napirendi pontot tárgyalta.

1. **Fejér László**, az Alapítvány elnöke beszámolt a Kuratórium legutóbbi ülése óta eltelt időszak eseményeiről.

2. **Fejér László** tájékoztatást adott az Alapítvány vagyoni és pénzügyi helyzetéről.

3. **Fejér László** ismertette az alapítványi célok megvalósítását szolgáló 2017. évi pályázatra érkezett igényeket, majd a Kuratórium egyhangú határozatot hozott a 2017-ben érkezett pályázatokból 5 pályázat összesen 723 ezer Ft-os támogatásáról.

BESZÁMOLÓK AZ MHT 2017. ÉVI NAGYRENDEZVÉNYEIRŐL

XXXV. Országos Vándorgyűlés Mosonmagyaróváron

Társaságunk 2017. július 5. és 7. között Mosonmagyaróváron, a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karán rendezte meg XXXV. Országos Vándorgyűlését.

A nyitó plenáris ülésen **dr. Szlávik Lajos** elnök megnyitóját követően **Széles Sándor**, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal kormány megbízottja, **dr. Hoffmann Imre**, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára, **dr. Árvay István**, Mosonmagyaróvár Város polgármestere, **Ivanics Ferenc**, a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat alelnöke, **dr. Szalka Éva**, a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának dékánja, **Bartal György**, a Győr-Moson-Sopron Megyei Mérnöki Kamara elnöke, **Novák Gyula**, az MMK Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának elnöke és **Csapó Imre**, az MHT Mosonmagyaróvári Területi Szervezetének elnöke üdvözölte a Vándorgyűlés résztvevőit.

A köszöntők után sor került a Társaság centenáriumi éve alkalmából meghirdetett novellapályázat eredményének kihirdetésére és a díjak átadására. Ezt követően **Kling Zoltán**, a Belügyminisztérium Vízügyi Koordinációs Főosztályának főosztályvezetője tartott előadást a Nemzeti Víz Stratégiáról (Kvassay Jenő Terv). A szünet után **dr. Szlávik Lajos** elnök összegezte előadásában az MHT jubileumi évének eseményeit, majd a plenáris ülés résztvevői megtekintették „*A Magyar Hidrológiai Társaság centenáriumi rendezvényei*” című dokumentumfilmet. Ezt követően **Csapó Imre**, a Mosonmagyaróvári Területi Szervezet elnöke mutatta be előadásában a néhány éve alakult szervezet tevékenységét. A plenáris ülés lezárásaként sor került az egyetem udvarán Kvassay Jenő, egykori mosonmagyaróvári hallgató emléktáblájának felavatására.

A hagyományoknak megfelelően a Vándorgyűlés ideje alatt idén is nagy érdeklődéssel kísért termék- és cégbemutatók voltak, ezúttal az AQUA REGIA Kft., a CSOMIÉP Kft., a DHI Hungary Kft., az INS Ipari Alkalmazások Zrt., a MOTORGAS s.r.o., az MTA

SZTAKI, a SCHIEBER-AIVIL Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a Snart Kft., a SoDeGo Consulting Ltd., a Szer-Víz-Tech Kft. és a Vízinform on-line Hírügynökség tevékenységéről.

A Vándorgyűlés 450 regisztrált résztvevője tizenegy szekcióban és egy kerekasztal beszélgetés keretében mintegy 150 magyar és 20 angol nyelvű előadást hallgatott meg, a hagyományos baráti találkozón pedig 300-an vettek részt. A Magyar Mérnöki Kamara tagjai ebben az évben is lehetőséget kaptak arra, hogy az előadások meghallgatásával teljesítsék továbbképzési kötelezettségüket. Idén 120 résztvevő élt ezzel a lehetőséggel.

A résztvevők — akik azt kérték a regisztráció során — utólag megkapják a beküldött dolgozatokat és prezentációkat tartalmazó CD-t. A helyszínen bemutatott és leadott anyagok hamarosan a Társaság honlapján is megtekinthetők lesznek.

A záró plenáris ülésen **dr. Szlávik Lajos** elnök rövid áttekintést adott a rendezvényről, a szakmai szekciók legfontosabb témáiról, megállapításairól. Ezt követően a Békés megyei Területi Szervezet elnöke, **Bak Sándor** meghívta Társaságunk tagjait Gyulára, a 2018. évi, XXXVI. Országos Vándorgyűlésre.

A második nap délutánján a résztvevők Mosonmagyaróvár nevezetességeivel ismerkedhettek meg kisvornatos városnézés keretében.

A szakmai tanulmányút programja is gazdag volt: a résztvevők először megtekintették a Mosonmagyaróvári szennyvíztisztító telepet és a modern látogatóközpontot, majd a Feketeerdei vízműtelepet. Ezt követően Láng Mercedesz mutatta be a résztvevőknek a Dunaszigeti Fizikai Kisminta Kísérleti Telepet. A szakmai tanulmányút programja szigetközi hajózással és a Denkpáli hallépcső megtekintésével zárult.

Ezúton is köszönjük a Mosonmagyaróvári Területi Szervezet tagjainak és az AQUA Szolgáltató Kft. munkatársainak a rendezvény szervezésében és lebonyolításában nyújtott segítségét!

XXIV. Ifjúsági Napok Dunaújvárosban

Társaságunk Ifjúsági Bizottsága és a Dunaújvárosi Területi Szervezet szeptember 21-22-én, a Dunaújvárosi Egyetemen rendezte meg a XXIV. Ifjúsági Napokat.

A nyitó plenáris ülésen **Gampel Tamás** főtktár megnyitóját követően **Dr. habil András István**, a Dunaújvárosi Egyetem rektora, majd a házigazdák nevében **Koszorús Zoltán**, a Hamburger Hungária Kft. környezetvédelmi

tanácsadója, egyben az MHT Dunaújvárosi Területi Szervezetének elnöke üdvözölte a résztvevőket.

A köszöntéseket követően **Reich Gyula**, a Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának korábbi elnöke tartott előadást „*A Nemzeti Vízstratégia (Kvassay Jenő Terv)*” címmel, majd **Koszorús Zoltán**, a Dunaújvárosi Területi Szervezet elnöke „*Az MHT*

Dunaújvárosi Területi Szervezetének története és működése” című előadása hangzott el.

Ezt követően a résztvevők megtekintették „A Magyar Hidrológiai Társaság centenáriumi rendezvényei” című dokumentumfilmet, majd **Jetzin Mónika**, a GWP Magyarország Alapítvány kommunikációs igazgatója, valamint **Stefán Kristóf**, **Szabó Nikolett** és **Tari Anna**, a Kőbányai Szent László Gimnázium diákjai tartottak közvetlen hangú élménybeszámolót a Stockholmi Ifjúsági Víz Díj pályázat eseményeiről és mutatták be pályamunkájukat. A nyitó plenáris ülés lezárásaként levétítésre került a „*Mérnökök Savariától Szombathelyig*” című, a Vas Megyei Mérnöki Kamara gondozásában készült rövidfilm.

Az első napi tartalmas előadások után a résztvevők a Hamburger Hungária Kft. jóvoltából megtekintették a papírgyárat és a Papíripari Múzeumot, majd sor került a hagyományos baráti találkozóra, amely egy kellemes vacsorával és kötetlen beszélgetéssel zárult.

A második napon az előadások és a poszterek bemutatását követően a résztvevők szavazással ítélték oda a „*Legtartalmasabb előadás*” és a „*Legjobb poszter*” dí-

jakat. A „*Legtartalmasabb előadás*” díjat holtversenyben nyerte el **Engi Csilla** „*A Kerka-patak revitalizációs tanulmánytervének bemutatása*” című, valamint **Garamvölgyi-Dankó Erika** „*Azbeszt a mindennapjainkban és a kútépítésben*” című előadása. A „*Legjobb poszter*” kategória I. helyezettje **Kondor Gergely** „*Pontfelhő kiértékelési esettanulmányok*” című munkája lett. A díjazottak Társaságunktól oklevelet, valamint könyvjutalmat kaptak.

Az idei Ifjúsági Napoknak 85 regisztrált résztvevője volt, a két napos rendezvény keretében 19 előadás hangzott el és 8 posztert mutattak be.

Az Ifjúsági Napok lezárásaként a résztvevők vezetett városnézés keretében belül bejárták a szocreál tanösvényt, megtekintették a dunaújvárosi partfalat és tájékoztatást kaptak a partfal stabilizálása érdekében végzett munkálatokról, majd látogatást tettek egy csápos kútnál.

A záró plenáris ülésen **Dr. Szlávik Lajos**, a Társaság elnöke, valamint a Dunaújvárosi Területi Szervezet nevében **Koszorús Zoltán** és **Bogáth Jenő** búcsúzott el a résztvevőktől, majd meghívták a fiatalokat és az érdeklődőket a XXV. Ifjúsági Napokra, amely 2018 szeptemberében kerül megrendezésre.

LIX. Hidrobiológus Napok Tihanyban

Társaságunk Limnológiai Szakosztálya, az MTA Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézete és az MTA Veszprémi Területi Bizottsága október 4. és 6. között rendezte meg a 2017. évi Hidrobiológus Napokat, melynek központi témája „*A hidrobiológia helye a víztudományokban*” volt.

A rendezvény 62 regisztrált résztvevőt vonzott Tihanyba.

A témakiíráshoz kapcsolódóan több plenáris előadást is meghallgathattak a résztvevők az MTA ÖK Víz tudományi Koordinációs Csoport szakmai irányításáért felelős kutatóitól. **Józsa János**, az MTA levelező tagja, hidrológus „*Tavi áramlások és elkeveredések: hol tartunk a részletgazdagság leírásában?*” címmel tartott előadást, majd **Bozó László**, az MTA rendes tagja, meteorológus előadása következett „*A víz szerepe a légköri folyamatokban*” címmel.

A plenáris előadásokon túl további 35 előadásra és 6 poszter bemutatására került sor. A rendezvényen bemutatásra került továbbá a Társaság centenáriumi évének jegyében elkészült „*A Hidrobiológus Napok története és jelentősége 1957-2015*” című kiadvány is.

Támogatónk révén ebben az évben is számos különdíjjal vártuk az előadókat. A Nemzeti Kulturális Alap

„*Legjobb előadás*” díját **Fleit Gábor** (BME Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék) „*Hajók keltette hullámmzás hatásának feltárása terepi mérési és számítógépes modellezési eszközökkel a littorális zónában*” című előadása, a „*Legjobb poszter*” díját pedig **Szanyi Kálmán** (Debreceni Egyetem, Hidrobiológia Tanszék) „*Első adatok a Nagydobronyi Vadvédelmi Rezervátum tegzes (Trichoptera) faunájáról*” című posztere kapta.

Tihany Község Önkormányzatától a „*Balaton kutatásban elért kiemelkedő eredményekért*” különdíjat **Boross Nóra** (MTA ÖK Balatoni Limnológiai Intézet) kapta „*Szizigalánd-féreg (Ligula intestinalis) fertőzés hatása a balatoni folyami gébek (Neogobius fluviatilis) kondíciójára*” című előadásáért.

Az Aranypony Halászati Zrt. különdíját **Körmen di Kitti** (Pannon Egyetem) nyerte „*Kovaalga fajok trait-guild-alapú vizsgálatának szerepe kis szikes tavak ökológiai állapot-felmérésében*” című dolgozatával.

Szakosztályunk ezúton is gratulál a díjazott előadónak, és köszönetét fejezi ki az Aranypony Halászati Zrt-nek, a Nemzeti Kulturális Alapnak és Tihany Község Önkormányzatának a felajánlott különdíjakért.

A következő, LX. Hidrobiológus Napok 2018. október 3. és 5. között, ismételten Tihanyban kerül megrendezésre.

AZ MHT 2017. ÉVI KITÜNTETETTJEI

Díj	Kitüntetett
Tiszteleti tag:	Degré András Fejér László
Kvassay Jenő díj:	Bodnár Gáspár Dr. Borsányi Mátyás Dr. Szöllösi-Nagy András
Dr. Schafarzik Ferenc emlékérem:	Iványi Krisztina Dr. Kucsara Mihály Dr. Lénárt László Dr. Licskó István Román Pál
Bogdánfy Ödön emlékérem:	Kerti Andor Radács Attila Sághiné Juhász Ildikó Süveges György Szigeti Tibor Váriné Szöllösi Irén
Pro Aqua emlékérem:	Baki Berta Csaplár Klára Csegény József Décse Sándor Déri Lajos Erdész Béla Dr. Fehér János Fenyvesi Nóra Horváth Andrásné Kádár Mihály Kardosné Hódosi Andrea Dr. Knolmár Marcell Körösparti János Tamás Lázár Miklós Magyar Péterné Bede Marianna Miklósfalvi Gusztáv Molnár Attila Nagy Tamás Németh József Papanek László Sütheó László Szabóné Vincze Klára Szitás Tamás Dr. Teszárné Dr. Nagy Mariann Tóthné Seres Éva

Az MHT 2017. évi kitüntetteinek méltatása

Az MHT Tiszteleti Tag címet adományoz Degré Andrásnak.

Degré András vegyész-mérnök, környezetvédelmi és közgazdasági szakmérnök, az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat és a Baranya Megyei Vízmű Vállalat vezető beosztású dolgozója, majd a Komló-Víz kft. volt műszaki igazgató helyettese. 2005. óta vízügyi szakértő és tanácsadó. Szakterülete elsősorban az ivóvíz tisztítás, de jelentős eredményeket ért el a szennyvízkezelés területén is.

A Társaságnak 1972 óta rendkívül aktív tagja. A Baranya megyei területi szervezetnek három évtizeden keresztül volt elnökségi tagja, ezen belül 7 évig elnöke. A területi szervezet és az illetékes szakosztály rendezvényein számos előadást tartott és évtizedeken keresztül szervezte a „Fiatal hidrológusok Baranyáért” pályázatot. A vízgazdálkodásban és a társaságban végzett, több évtizedes értékes tevékenységével érdemelte ki, a tiszteleti tag kitüntető címet.

Az MHT Tiszteleti Tag címet adományoz Fejér Lászlónak.

Fejér László építőmérnök és politológus, Vízügyi Múzeum vezető, OVF főosztályvezető-helyettes, majd a Vízügyi Múzeum, Levéltár és Könyvtár vezetője volt igazgatója. Majdnem egész életpályája során –mind a mai napig, a vízügyi szolgálat történetének, múltjának kutatásával és eseményeinek rögzítésével, a vízgazdálkodás, a politika és a társadalomkapcsolatának vizsgálatával foglalkozott. Emellett jelentős publikációs tevékenységet is folyta-

tott, számos nagyobb kiadvány társszerzője és társszerkesztője, csaknem 120 szakcikk szerzője volt.

A Társaságnak 1982 óta tagja, 1990-től a Vízügyi Történelmi Bizottság elnöke, 2009-től a Hydrologia Hungarica Alapítvány Kuratóriumának elnöke. A magyar vízgyűjtéstudomány emlékeinek felkutatása és megőrzése, valamint a társaságban végzett közel három évtizedes, magas színvonalú munkájáért érdemelte ki a tiszteleti tag kitüntető címet.

Az MHT Kvassay Jenő díjat adományoz a következő tagtársaknak:

Bodnár Gáspár építőmérnöknek, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vezetőjének, aki az egyetem elvégzése után egész szakmai életpályáját az igazgatóságon töltötte különböző fontos beosztásokban. Ez idő alatt a Felső-Tisza vidékének vízgazdálkodás fejlesztésében és elsősorban árvízvédelmi biztonságának megteremtésében meghatározó szerepet töltött be. A Társaságnak 1988 óta tagja és 1998-tól pedig a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei területi szervezet elnöke.

Dr. Borsányi Mátyás vegyész-mérnöknek, egyetemi doktornak, az OKI és az Országos Tisztifőorvosi Hivatal volt vezető beosztású munkatársának, a VIZBIO Bt. ügyvezetőjének, aki fő tevékenységi körében sokat tett, a vízfertőtlenítés, az új technológiák és a vizsgálati módszerek kidolgozása és bevezetése, az ivóvíz biztonság megteremtéséért. Ma is minden tudásával és tapasztalatával se-

gíti a közüzemi ivóvíz-ellátási szakterületet. A Társaságnak 1971 óta tagja, 1996 és 2011 között két szakosztálynak is titkára volt, 2011-től pedig a Vízminőségi és Víztechnológiai Szakosztály elnöke.

Dr. Szöllösi-Nagy András építőmérnöknek, PhD és MTA doktorának, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tanárának, aki 1972 és 1989 között a VITUKI munkatársa, majd főigazgató-helyettese, ezt követően húsz éven át az UNESCO igazgatója, majd tudományos főigazgató-helyettese, 2009 és 2015 között az UNESCO Delfti Hidrológiai Egyetemének rektora. Kiemelkedő hazai és nemzetközi szakmai tevékenységével, jelentősen hozzájárult a magyar vízgazdálkodás jó hírének megerősítéséhez. A Társaságnak 1972 óta tagja, 1986 és 1989 között a Hidrológiai Közlemény-főszerkesztője volt, 2015-től pedig a Szerkesztőbizottság elnöke.

Az MHT Dr. Schafarzik Ferenc emlékérmét adományoz a következő tagtársaknak:

Iványi Krisztina építőmérnöknek, az Országos Vízügyi Főigazgatóság osztályvezetőjének, aki közel 30 éve szolgálja a hazai vízgazdálkodást. Szakmai felkészültsége, precizitása és emberi tulajdonságai miatt a vízrendezés és a belvízvédelem meghatározó és elismert személyisége. Ár- és belvíz védekezési időszakban a Műszaki Irányító Törzs vezető helyettese. A Társaságnak 1983 óta tagja, az előző ciklusban az Árvízvédelmi és belvízvédelmi Szakosztály titkára volt.

Dr. Kucsara Mihály erdőmérnöknek, gazdasági szakmérnöknek, a Nyugat-Magyarországi Egyetem docensének, aki közel három évtizede oktatja az erdő-, a

környezet-, a vadgazda- és a természetvédelmi mérnök szakos hallgatókat a vízgazdálkodás különböző szakterületeinek ismereteire. Jelentős kutatásokat végzett az erdőgazdálkodás és a vízgazdálkodás összefüggéseinek és egymásra hatásainak feltárására és számszerűsítésére. A Társaságnak 1993 óta aktív tagja, a Soproni területi szervezet vezetőségi tagja és a szervezet rendezvényein gyakran vállalt előadásokat és szakmai bemutatókat.

Dr. Lénárt László geológusmérnöknek, környezetvédelmi szakmérnöknek, a Miskolci Egyetem docensének, aki több mint 40 éve oktatja az egyetemen a vízgazdálkodás különböző szakágait. Fő szakterülete a hidroge-

ológia, a vízvédelem és a vízbázisvédelem, mely területekenközel 300 kutatási feladatot végzett el. Nevéhez fűződik a Bükk Karsztvízszint Észlelő Rendszer létrehozása. A Társaságnak 1980 óta tagja és 2011-től a Hidrogeológiai Szakosztály elnöke. 2006 óta szervezi Miskolcon a Víz Világnapi Fotóposzter Pályázatot.

Dr. Licskó István kémia tanárnak, környezetvédelmi szakmérnöknek, a BME docensének, aki a VITUKI-ban kezdte szakmai pályáját és 47 éve dolgozik a vízvédelem, az ivóvízellátás és a szennyvíztisztítás területein, mint kutató, oktató és szakértő. Évtizedek óta, a mai napig aktívan oktat a nappali és a szakmérnök képzésen egyaránt és fontos szerepet tölt be a mérnök képzés területén. A

Társaságnak 1972 óta aktív tagja és számos előadást tartott különböző rendezvényeinken. Tagja a Magyar Víz és Szennyvíztechnikai Szövetségnek, a Magyar Kémikusok Egyesületének és a Vízügyi Világszövetségnek is.

Román Pál építőmérnöknek, vízellátási és csatornázási, valamint környezetvédelmi szakmérnöknek, a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. osztályvezetőjének, aki többek között az Észak-pesti Szennyvíztisztító Telep üzemeltetésében, majd korszerűsítésében és bővítésében végzett fontos irányító szerepet. A Társaságnak 2002 óta tagja, ez időtől több cikluson keresztül titkára volt, majd 2015-től az elnöke a Csatornázási és szennyvíztisztítási Szakosztálynak.

Az MHT Bogdánfy Ödön emlékéremet adományoz a következő tagtársaknak:

Kerti Andor építőmérnöknek, a VIZITERV Environ Kft. műszaki igazgatóhelyettesének, aki 1999-től a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság védelmi osztályvezetője és az elmúlt két évtized számos rendkívüli árvízvédekezésének meghatározó, irányító személyisége volt. Emellett a Felső-Tisza menti árvízvédelmi fejlesztések tervezésében és kivitelezésében végzett jelentős feladatokat. Nevéhez is fűződik az országos árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése. A Társaságnak 1983 óta tagja.

Radács Attila építőmérnöknek, vízgazdálkodási és környezetvédelmi szakmérnöknek, a BAKONY-KARSZT Zrt. műszaki igazgatójának, aki a Közép-dunántúli Vizignél kezdte pályáját és veszprémi szakaszmérnök volt, majd 2000-től dolgozik a Zrt.-nél, ahol több kutatási-fejlesztési program fűződik a nevéhez és aktív szereplője volt Veszprém és környéke szennyvízelvezetési és tisztítási program megfogalmazásának és megvalósításának. A Társaságnak 1990 óta tagja és 1993-tól a Veszprémi területi szervezet titkára. A Magyar Víziközmű Szövetség Műszaki Bizottságának 2008 óta tagja, 2016-óta pedig elnöke.

Sághiné Juhász Ildikó bányageológus mérnöknek, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vízföldtani és vízkészlet-gazdálkodási referensének, aki több mint három évtizede a régió felszín alatti vízgazdálkodásának avatott szakértője. A Társaságnak 1988 óta tagja, 1993-tól pedig, a Baranya megyei területi szervezet titkári posztját tölti be, biztosítva immár három elnök mellett is, a szervezet zökkenőmentes működését. 2004 óta a Magyar Geofizikai Egyesületnek is aktív tagja.

Süveges György építőmérnöknek, a Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt. szolgáltatási igazgatójának, aki több mint 40 éve szolgálja és irányítja felelős beosztásokban Szolnok és térsége víziközmű feladatainak fejlesztését és üzemeltetését. A Társaságnak 1974 óta tagja és 1981-től a területi szervezet vezetőségének tagja, 1986-tól a területi szervezet Vízellátási és Csatornázási Szakosztályának titkára, 2006-tól pedig elnöke. Emellett szervezőként és számos előadás megtartójaként, aktív résztvevője a Társaság életének.

Szigeti Tibor építőmérnöknek, vízellátási szakmérnöknek, a BÁCSVÍZ Zrt. volt szolgáltatási vezérigazgató-helyettesének, aki közel 4 évtizede dolgozik Bács-Kiskun megye víziközmű fejlesztéséért, melynek során kiemelkedő munkát végzett a térség ivóvízminőség javító programjának megvalósításában. A Társaságnak 1996 óta aktív tagja és számtalan előadással szerepelt különböző rendezvényeken, 2011-től pedig a területi szervezet alelnöke. A MAVÍZ Műszaki Bizottsága tagjaként több szakmai program szervezésében és megvalósításában vett részt.

Váriné Szöllösi Irén hidrológus mérnöknek, vízgazdálkodási és környezetvédelmi szakmérnöknek, a Közép-Tisza vidéki Vízig osztályvezető-helyettesének, aki 34 éve dolgozik a térség vízrajzi szolgálatáért. Részt vett számos országos feladat kidolgozásában és több jelentős tiszai árvíz sikeres levezetésében. A Társaságnak 1984 óta tagja és 1993-tól a mai napig a területi szervezet titkára és kiemelkedő munkájával segíti a társaság szakmai életét és a Víz Világnapjának színvonalas rendszeres megünneplését.

Az MHT Pro Aqua emlékérem kitüntetésben részesíti a következő tagtársakat:

Baki Berta építőmérnököt, építőmérnök-tanárt, a Fejérvíz Zrt. osztályvezető-helyettesét, aki jelenleg Fejér megye 80 településén felel az egészséges ivóvízellátás biztonságáért. Szakmai konzulensként komoly támogatást nyújt a szakmai utánpótlás nevelésében. A Társaságnak 2008 óta tagja. Számos előadást tartott és 16 publikációja jelent meg a társaság és a MAVÍZ szakmai fórumain, ill. kiadványaiban.

Csaplár Klára mezőgazdasági mérnököt, nyugállományú minisztériumi vezető főtanácsost, aki több mint 20 évet a VITUKI, majd 1998-tól a mezőgazdasági tárcák vízgazdálkodási szakreferense volt. Pályája során a mezőgazdasági vízgazdálkodás szakterületein végzett kutatási tevékenységet, majd ezen kutatásokat felügyelte és irányította. Részt vett több Nemzeti Aszállystratégia elkészítésében. 2010-től a Magyar Agrártudományi Egye-

sület Vízgazdálkodási szakosztályának titkára volt, 2014-től pedig a Társaság Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztályának társtíkára.

Csegény József környezetmérnököt, vízrendezési szakmérnököt, a Felső-Tisza vidéki Vizig árvízvédelmi referensét, aki korábban a térség Vízyűjtő-gazdálkodási tervezését irányította, majd árvízi kockázat kezelési és nagyvízi mederkezelési tervek készítését koordinálta. A Társaságnak 2003 óta tagja, 2013-tól Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területi szervezetének titkára.

Décse Sándor építőmérnököt, környezetgazdálkodási, valamint árvíz és belvízvédelmi szakmérnököt, az AQUAREA Kft. ügyvezető igazgatóját, aki tervezői tevékenységével jelentősen hozzájárult a Közép-Tisza vidék vízgazdálkodási fejlesztéséhez. A Társaságnak 2011 óta aktív egyéni és cégével pedig jogi tagja. 2015-től a Társaság központi elnökségének tagja.

Déri Lajos építőmérnököt, a SOLVEX Környezet-és Vízgazdálkodási Tervező és Kivitelező Kft. ügyvezetőjét, aki Nyugat-dunántúli Vizignél kezdte pályáját és termelési igazgató-helyettesként 1994-ben megalapította a SOLVEX Kft-t. Tervezőként és kivitelezőként egyaránt, számos kiemelkedő Nyugat-dunántúli vízgazdálkodási létesítmény megvalósításának részese volt. A Társaságnak 1978-ban lett egyéni tagja. Cége 2002 óta jogi tag, ő maga pedig a területi szervezet vezetőségi tagja.

Erdész Béla építőmérnököt, az ERBO-PLAN Mérnök Szolgálati Kft. ügyvezetőjét, aki pályája elején vízi társulati tervezésekkel foglalkozott, majd a Körös-vidéki Vizignél lett tervezési osztályvezető. 1994-től a megalapítja a Mérnöki Szolgálati Kft-t, mely vezetése mellett ezt követően több kiemelkedően fontos vízügyi létesítmény tervezését és a mérnöki irányítási tevékenységét látta el. A Társaságnak 2000 óta tagja és a területi szervezet rendezvényein gyakori előadónaként és a vezetőség tagjaként is segíti a társasági életet.

Dr. Fehér János általános mérnököt, egyetemi doktort, a VITUKI Consult Kft. nyugállományú elnök vezérigazgatóját, aki több évtizeden keresztül volt a VITUKI munkatársa. A Társaságnak 1976 óta tagja, 2015-től a központi elnökség tagja. 2016-tól a Hidrológiai Közönség főszerkesztője és a folyóirat megújítása érdekében végzett jelentős szervező munkát.

Fenyvesi Nóra környezetmérnököt, vízellátási és csatornázási szakmérnököt, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal műszaki ügyintézőjét, aki korábban a Fővárosi Vízművek Zrt.-nél megszerzett szakmai tapasztalatával, lelkiismeretesen és körültekintően végzi a hatósági és felügyeleti munkát a hivatal víziközműves mérnök csoportjában. A Társaságnak 2007 óta tagja, a Vízellátási Szakosztály rendezvényeinek aktív szervezője és gyakori előadója.

Horváth Andrásné vegyészmérnököt, a BAKONY-KARSZT Zrt. központi laboratórium vezetőjét, aki közel 4 évtizede a vállalat alkalmazásában áll. Fő tevékenysége az ivóvíz és a szennyvízminőség ellenőrzés. Több jelentős laboratóriumfejlesztést valósított meg és vezetése alatt kiváló minőségben teljesítik az Akkreditálási Testület auditálásait. A Zrt. PR tevékenységének is szervezője.

A Társaságnak 1997 óta tagja és évről-évre főszervezője a Víz Világnapi rendezvényeknek.

Kádár Mihály öntözési meliorációs mérnököt, közgazdasági szakmérnököt, az Alsó-Tisza vidéki Vizig műszaki igazgatóhelyettesét, aki elsősorban a mezőgazdasági vízgazdálkodás, a belvízvédelem és a vízrendezési szakterületeken alkotott maradandót. Az elmúlt évtizedek jelentős Tiszai árvizei elleni sikeres védekezéseknek pedig aktív résztvevője volt. 2011 óta a Vizig igazgatóhelyettese. A Társaságnak 1989 óta tagja, a területi szervezet rendezvényeinek rendszeres résztvevője és szervezője.

Kardosné Hódosi Andrea építőmérnököt, a TETY-TYE FORRÁSHÁZ Zrt. műszaki igazgatóját, aki több évtizedes szakmai munkája során, a vízmű vállalat üzemeltetésének különböző szintjein és területein fejtett ki színvonalas munkát és járult hozzá az ellátási terület eredményes vízellátásához és a szennyvíz elvezetéséhez, kezeléséhez. A Társaságnak –megszakítással – 1986 óta tagja, a területi szervezetben jelentős szerepet vállal, a víziközmű szakág képviselőjével és a rendezvényeken való részvételével.

Dr. Knolmár Marcell építőmérnököt, okleveles jogászt és egyetemi Phd doktort, a BME adjunktusát, aki közel három évtizede foglalkozik a települési vízgazdálkodással, azon belül a csatornahálózatok hidraulikájával. Számos hazai és nemzetközi kutatási projekt vezetőjeként és résztvevőjeként ért el eredményeket. Egyetemi oktatóként folyamatosan részt vesz a mérnökképzésben. A Társaságnak 1998 óta tagja és rendszeres résztvevője és előadója a rendezvényeknek és vándorgyűléseknek.

Körösparti János Tamás geográfust, térinformatikai szakmérnököt, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ szarvasi Vízgazdálkodási Osztályának témacsoport vezetőjét, aki aktívan vett részt a belvíz-veszélyeztetettség térképezéssel összefüggő kutatómunka elindításában és most a Mezőgazdasági vízgazdálkodás témacsoport vezetőjeként irányítja a kutatómunkát. A Társaságnak 2007 óta tagja és a Békés megyei területi szervezet vezetőségi tagjaként kiemelkedő szerepet játszik a társaság helyi életében.

Lázár Miklós általános mezőgazdasági üzemmérnököt, vízépítő szakmérnököt, az Alsó-Tisza vidéki Vizig osztályvezető helyettesét, aki 1984-ben került az igazgatóságához és hamarosan a legjobb hidrológusok közé tartozott. Kialakította az előrejelzések és a felszíni adatok feldolgozásának új módszereit, az ezredforduló jelentős árvizeinek pontos és megfelelő időelőnyben adott előrejelzései nagyban segítettek az eredményes védekezést. A Társaságnak 1995 óta tagja.

Magyar Péter Gyuláné építőmérnököt, vízellátási és csatornázási szakmérnököt, a Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt. Szolnok műszaki igazgatóját, aki közel 30 éves pályafutása alatt elismerésre méltó munkát végzett a térség víziközmű-szolgáltatás fejlesztése terén, különös tekintettel a vízminőség javítási feladatok végrehajtására. A Társaságnak 2006 óta tagja, a Szolnoki területi szervezet vezetőségi tagja és Vízellátási és Csatornázási szakosztály titkára.

Miklósfalvi Gusztáv vegyészmérnököt, környezetvédelmi szakmérnököt, a Duna-menti Regionális Vízmű Zrt. volt osztályvezetőjét, aki több mint három évtizedes szakmai munkájával segítette és szervezte meg a Zrt. környezetvédelmi és vízminőségvédelmi tevékenységét. A Társaságnak 1978 óta aktív tagja, az előző ciklusban a DMRV üzemi szervezetének vezetőségi tagja, 2015-től nyugdíjba vonulásáig pedig elnöke volt.

Molnár Attila építőmérnököt, az Észak-magyarországi Regionális Vízművek Zrt. vezérigazgató helyettesét, aki 1984-től kezdte szakmai pályáját a Zrt. jogelőd vállalatánál. Több fontos fejlesztési projekt megvalósítását irányította a térségben és jelenleg mint műszaki igazgató, a víziközmű szolgáltatás irányítását látja el. A Társaságnak 2011 óta tagja, a rendezvényeken előadásokkal és mint jogi tag vállalat vezetője is segíti a területi szervezet munkáját és fontosnak tartja a társaság népszerűsítését a szakemberek körében.

Nagy Tamás geológust, az Alsó-Duna-völgyi Vizig osztályvezető helyettesét, aki elvégezvén az egydimenziós hidraulikai modellezés tanfolyamát és a megfelelő informatikai képzéseket, a tudását megfelelően alkalmazza a felszín alatti vízgazdálkodási feladatokban, mely területnek kiváló szakértője és így rész vett Magyarország Vízügyi-gazdálkodási Tervének kidolgozásában is. A Társaságnak 2010 óta aktív tagja és rendszeres előadója a területi szervezet rendezvényeinek és a vándorgyűléseknek.

Németh József építőmérnököt, az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vezetőjét, aki korábban a folyószabályozás, az árvíz- és belvízvédelmi feladatok terén végzett színvonalas munkát, 2012-től pedig igazgatóként irányítja a térség vízgazdálkodási tevékenységét. A Társaságnak 1999-től tagja, 2014-től a győri területi szervezet elnöke.

Papanek László építőmérnököt, címzetes egyetemi docent, a Közép-Duna-völgyi Vizig osztályvezetőjét, aki a folyószabályozás és a mellékágak, holtágak – nevezetesen az RSD - vízminőség védelme érdekében is – több jelentős pályázat összeállításában és levezénylésében vett részt. Sokat tett a környezetvédelem és a vízgazdálkodás összhangjának megteremtése érdekében. Több mint 20 éve tagja a Magyar-Szlovák Határvízi Bizottság Ipoly Albizottságának, rendszeresen tart előadásokat és több szakönyv társszerzője. A Társaságnak 2011 óta tagja.

Sütheő László építőmérnököt, vízkészlet-vízrajz szakmérnököt, az Észak-dunántúli Vizig műszaki igazgatóhelyettesét, aki a vízügyi-gazdálkodás tervezés,

igazgatóság szintű vezetője volt, majd részt vett az országos terv készítésére létrehozott munkacsoportban és felelős volt a Duna részvízgyűjtő tervezés koordinációjáért. Jelentős érdemei vannak a Víz Keretirányelvvel kapcsolatos nemzetközi tárgyalások eredményes végrehajtásában. A Társaságnak 2000 óta aktív tagja, rendszeres résztvevője és előadója a területi szervezet és a hidraulikai szakosztály rendezvényeinek.

Szabóné Vincze Klára környezet-egészségügyi és népegészségügyi felügyelőt, a Vas megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának felügyelőjét, aki felméréseivel és tudományos munkájával, nagymértékben elősegítette Vas megye lakosságának egészséges ivóvízzel való ellátását, szakmai munkájával hozzájárult a megye ivóvízminőségjavító programjának végrehajtásához. A Társaságnak aktív tagja és résztvevője a területi szervezet rendezvényeinek és a tagja a Magyar Higiénikus Társaságnak is.

Szitás Tamás építőmérnököt, a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. szakterületi mérnökét, aki a Zrt. vízmű fejlesztési feladataiban végez felelősségteljes munkát. A Társaságnak 2010 óta tagja, 2015-től a DRV üzemi szervezetének tikára, a társaság központi elnökségének tagja és az Ifjúsági Bizottság elnöke. Az utóbbi tisztségében, fontos szervezője a Társaság Ifjúsági Napok című, évről-évre megrendezésre kerülő rendezvényének.

Dr. Teszárné Dr. Nagy Mariann biológust, a Közép-Tisza vidéki Vizig Regionális Laboratóriumának vezetőjét, aki a Tisza és holt ágainak vízminőség védelme érdekében több fontos kutatást, felmérést és vizsgálatot végzett el. Jelentős szerepe volt a súlyos cianid és fém-szennyezés elleni védekezésben és a Víz Keretirányelv hazai bevezetésével kapcsolatos vízminőségi feladatok meghatározásában. A Társaságnak 2000 óta tagja és a Limnológiai Szakosztály vezetőségi tagja.

Tóthné Seres Éva építőmérnököt, vízkészlet- vízrajzi szakmérnököt, az Észak-magyarországi Vizig osztályvezetőjét, aki a felszíni és felszín alatti vízkészletek vízrajzi észlelését, ellenőrző és rögzítő feladatait irányítja a régióban. Bekapcsolódott a távlati vízbázisok biztonságba helyezésével és a felszín alatti EU-VKI monitoring hálózat kialakításával kapcsolatos feladatokba. Több OVf által felállított munkacsoportnak is tagja és szakmai tapasztalatával segíti munkájukat. A Társaságnak 1999 óta tagja és rendszeres előadója a különböző rendezvényeknek.

A VITÁLIS SÁNDOR SZAKIRODALMI NÍVÓDÍJ

2017. ÉVI DÍJAZOTTJAI

A 2017. évi pályázatra a Társaság szakosztályai összesen 12 darab, magyar és idegen nyelvű pályaművet nyújtottak be. A Bíráló Bizottság Formai Követelmények Teljesítését Ellenőrző Albizottsága formai szempontból 9 pályaművet ítelt elfogadhatónak. Mindezek alapján 9 db szakcikk bírálatára és értékelésére kerülhetett sor, ezek nyelv szerinti megoszlása: 5 magyar, és 4 idegen nyelvű.

A Bíráló Bizottság tagjai szavazással úgy döntöttek, hogy a 2017. évi Vitális Sándor Szakirodalmi Nívódíj pályázatra benyújtott dolgozatok közül hármat részesítenek nívódíjban.

1.) Dr. Ijjas István: Good Practices for Integrated Water Resources Management in EU and in Hungary (Az integrált vízgazdálkodás jó gyakorlatai az Európai Unióban és Magyarországon)

Hidrológiai Közlöny 96. (2016), 3. szám, 8-15. o.

Részletes indoklás:

A cikk a korszerű vízgazdálkodási tervezés „jó gyakorlatainak” bemutatására vállalkozott, eközben azonban nemcsak az integrált vízgazdálkodás fogalmát járja körül, hanem bemutatja a vízgazdálkodási tervezés hazai történetét és jelenét, a Víz Keretirányelv szerinti vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést, továbbá a jövőben várható kihívásokat.

A szintetizálás igényével készült tanulmányban a szerző több mint fél évszázad elmélyült szakmai tapasztalata birtokában vezeti végig a cikk olvasóját a vízgazdálkodási tervezés magyarországi korszakain, megvilágítva azok céljait, társadalmi és gazdasági beágyazottságukat, valamint tárgyilagos értékelésüket is megadja.

Az integrált vízgazdálkodási tervezés koncepcióját ismertette foglalkozik a víz- és környezeti politikák integrálásának jó gyakorlataival az Európai Unió szintjén, a Duna vízgyűjtőjére kitekintve és a makrogazdasági régiókban. Világos okfejtéssel igazít el az integrált vízgazdálkodás több-rétű fogalomrendszerében. Külön érdeme, hogy kitér a „teljesen integrált” vízgazdálkodás és a Víz Keretirányelv szerinti vízgyűjtő-gazdálkodás viszonyára is, amelyet az utóbbi időben sok félreértés terhel Magyarországon és külföldön egyaránt. A jó gyakorlatok között példákat találhatunk az ágazati politikák és a vízgazdálkodás integrálására, az árvízvédelmi és a víziközművek védelmi politikák integrálására, valamint az egy vízgyűjtőn osztozó országok vízgazdálkodási törekvéseinek harmonizációs lehetőségeire is.

2.) Dr. Barna Zsófia – Dr. Kádár Mihály – Kálmán Emese – Róka Eszter – Szax Anita – Dr. Vargha Márta: Legionella prevalence and risk of legionellosis in Hungarian hospitals (Legionella előfordulása és a legionellózis kockázata magyar kórházakban)

Acta Microbiologica et Immunologica Hungarica, 62 (4), pp. 477-500. (2015)

Részletes indoklás:

Az egészségügyi ellátás következtében kialakult legionellózis előfordulását vizsgálták a szerzők, 23 magyarországi kórház esetében, 799 vízmintából. A kórházak melegvíz rendszerének kolonizáltsága 90% feletti volt, a

Legionella baktériumok száma jellemzően meghaladta a „közegészségügyi” határértéket, de a vizsgált kórházak egyharmadában az „azonnali beavatkozási” határértékét is (10^4 telepkepző egység literenként).

Ez aggodalomra ad okot, mivel az egészségügyi ellátással összefüggő tüdőgyulladások 14%-áért a *Legionella* baktérium a felelős, azonban a kórházak ezt nem jelentik le – az esetek jelentős részében. A nozokómiaiis legionellózis 30%-os halálozási aránya ijesztő.

Az észlelt kolonizációs értékek felhívják a figyelmet a kötelező környezeti monitorozás szükségességére, mivel jelenleg erre nincs érvényes jogszabály a kórházakban. Különösen az intenzív terápiás osztályok, a hematológiai és a transzplantációs osztályok beteget a veszélyeztetettek.

A szerzők megállapították, hogy a vizsgált kórházak használati melegvíz hálózatában nem éri el a vízhőmérséklet a nemzetközi ajánlások szerinti 55 C-ot, pedig ezen a hőmérsékleten már jelentősen csökken a *Legionella* pozitív minták száma.

A szerzők javasolják a melegvíz hőmérsékletének emelését, a hőfertőtlenítést, a vízhálózat átalakítását, vagy a vegyszeres fertőtlenítést, ill. a végponti baktériumszűrők alkalmazását, a melegvíz hálózat magas kockázatu pontjain.

A szerzők javaslatot tesznek egyúttal a kórházak *Legionella* kockázatbecslésére és a kockázatkezelésre is.

3.) Dr. Antal László – Dr. László Brigitta – Dr. Petr Kotlík – Dr. Mozsár Attila – Dr. Czeglédi István – Oldal Miklós – Kemenesi Gábor – Dr. Jakab Ferenc – Dr. Nagy Sándor Alex: Phylogenetic evidence for a new species of *Barbus* in the Danube River basin (Fílogenetikai bizonyíték egy új márnafaj létezésére a Duna vízgyűjtőjén)

Elsevier Molecular Phylogenetics and Evolution 96 (2016), pp. 187-194.

Részletes indoklás:

A szerzők klasszikus és modern módszereket alkalmazva alaposan körüljárták a kárpát-medencei márnafajok taxonómiáját, melynek eredményét egy logikus felépítésű, világos nyelvezetű cikkben publikálták. Molekuláris módszerekkel is alátámasztották a Magyarországon élő pataki márnák taxonómiai hovatartozását. Fílogenetikai és morfometriai vizsgálatokkal is megerősítették, hogy a Kárpát-medencében négy különböző pataki márnafaj él, amelyek közül egy új a tudományra nézve.

Az új faj kialakulását az Erdélyi-szigethegység miocén kori felgyűrődésével hozták összefüggésbe, amely áthatolhatatlan barriert jelentett a pataki márnák számára. Így az itt élő populációk elszeparálódtak egymástól, megszünt a génáramlás közöttük, ami új fajok kialakulásához vezetett.

Mivel a halak a Víz Keretirányelvvvel kapcsolatos ökológiai állapotértékelés egyik biológiai minősítő eleme, pontos taxonómiai ismeretük különleges fontossággal bír.

A LÁSZLÓFFY WOLDEMÁR DIPLOMAMUNKA PÁLYÁZAT 2017. ÉVI DÍJAZOTTJAI

Társaságunk 2017. évi Lászlóffy Woldemár pályázatára 8 felsőoktatási intézményből 33 diplomamunka érkezett. A 2017. november 21-i díjátadó ünnepségen az alábbiak munkájának elismerésére került sor:

alapképzés (Bsc) kategória:

I. díj:	Füstös Vivien	BME, Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék
II. díj:	Hidasi János	BME, Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék
	Smeller Győző	EJF, Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézet
III. díj:	Balogh Ádám Olivér	BME, Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék
	Bodzássy Bettina	ME, Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Intézeti Tanszék

dicséret: Bukta Máté Ferenc, Dávid Barnabás, Kiss Máté, Kulik Anita, Nagy Mercédesz Mirella, Ropoli Gyula Péter.

mesterképzés (Msc) kategória:

I. díj:	Fleit Gábor	BME, Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék
II. díj:	Megyes Melinda	ELTE, TTK Biológiai Intézet Mikrobiológiai Tanszék
III. díj:	Decsi Bence	BME, Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék
	Fekete Carmen Brigitta	ME, Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Intézeti Tanszék
	Kovács Réka Tímea	BME, Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertud. Tsz.

dicséret: Borák Balázs Sándor, Bujdosó Barbara Dóra, Fózser Melinda, Mátyás Kevin, Szabó András, Szabolcsi Balázs, Tökési Nikoletta.

A MOSONYI EMIL KÜLÖNDÍJ 2017. ÉVI DÍJAZOTTJA

Mosonyi Emil különdíjban részesült pályamunka:

Lisovszki Evelin BME, Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék

The potential of flood risk reduction through changing the land use in mid-sized catchments in the Myjava region of Slovakia

A SAJÓ ELEMÉR PÁLYÁZAT 2017. ÉVI DÍJAZOTTJAI

A vízügyi szakközépiskolások 2016/2017-es tanévi Sajó Elemér pályázatára 4 iskolából 7 pályázat érkezett, és a 2017. november 21-i ünnepségen az alábbiak vehették át a díjakat:

I. díj:	Kovács Dávid – Szűcs Ákos Iván	Kecskeméti SZC Kada Elek Közgazdasági Szakgimnázium
II. díj:	Horváth Márton	Győri Műszaki SZC Hild József Építőipari Szakgimnáziuma
III. díj:	Benkő Cintia	Szegedi Szakképzési Centrum Gábor Dénes Szakgimnáziuma

dicséret: Holchammer Kitti–Hajnik Mátyás Győri Műszaki SZC Hild József Építőipari Szakgimnáziuma
Miskó Gergő Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Építőipari és Környezetvédelmi-
Vízügyi Szakgimnáziuma

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG ELHUNYT TAGJAI

Összeállítás a 2017. évi MHT közgyűlés számára

Előfordul, hogy egyes tagtársaink elhunytáról csak jóval később értesülünk, de eltávoztuk ugyanúgy szomorú hír számunkra!

Ezek közé tartozik **Fekete István** vegyészmérnök társunk, aki még 2015. április 16-án hunyt el. Munkássága jelentős mértékben kapcsolódott az ipari üzemek által kibocsátott szennyvíz és tisztítóműveinek technológiai folyamatainak ellenőrzéséhez, műszaki fejlesztéséhez. Élete során – kiváló nyelvtudásának köszönhetően – alkalma volt dolgozni osztrák, német, amerikai cégeknek is.

2016. április 16-án, életének 96. évében hunyt el **dr. Felföldy Lajos** hidrobiológus tagtársunk, címzetes egyetemi tanár, a VITUKI nyugalmazott tanácsadója. Tudományágának kimagasló művelője volt, szakirodalmi munkásságát száznál több tanulmány és 11 könyv őrzi. Társaságunknak 1966. óta volt aktív tagja, tevékenységét 1977-ben Bogdánfy Ödön emlék-éremmel, 1990-ben Vitális Sándor szakirodalmi nívódíjjal ismertük el.

Életének 81. évében, 2016. május 15-én, hunyt el **Horváth István** mérnök tagtársunk, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyugalmazott kaposvári szakaszmérnöke, aki egykor a Deseda-tározó építését irányította, s akinek nevéhez a „Zöldfolyosó a Kapos mentén” program elindítása és gondozása fűződött. Társaságunk 2013-ban Pro Aqua éremmel ismerte el tevékenységét.

2016. május 22-én, életének 79. évében hunyt **dr. Andrásy Gyula** orvos tagtársunk. 1990-ig a román tisztiorvosi szolgálatnál dolgozott, majd áttelepülve a Békés megyei ÁNTSZ higiéniai főorvosaként, közegészségügyi osztályvezetőjeként lett Társaságunk Békés megyei Területi Szervezetének megbecsült és aktív tagja.

Életének 91. évében, 2016. május 27-én hunyt el **Kamarás Miklós** mérnök tagtársunk, a VIZITERV egykori öntözési osztályvezetője, a Hidrokomplex Mérnökszolgálati Kft. szaktanácsadója. Tevékeny részt vállalt a VIZITERV algériai export munkáiban öntözési, vízrendezési, mederszabályozási tervek készítésében. Társaságunknak 1972-től volt aktív tagja.

2016. május 29-én, életének 72. évében hunyt el **Soha Szilveszter** mérnök tagtársunk, okleveles mérnök, a Balatoni Vízügyi Kirendeltség egykori vezetője. Vezetése alatt készült el az új Balatoni Vízgazdálkodási Fejlesztési Program, és kezdődött a tó vízminőségvédelmi kotrása. Társaságunknak 1974-től volt a tagja.

Életének 64. évében, 2016. június 7-én hunyt el **Horváth Ferenc** mérnök tagtársunk, a MÉLYÉPTERV-Infrastruktúra Kft. ügyvezetője. Pályafutása Vas megyéhez kötötte. Tervezett, épített, üzemeltetett víziközműveket, de részt vett műszaki ellenőri feladatok ellátásában is. Az

MHT-nak 1978-tól volt aktív tagja, 18 évig a Nyugat-dunántúli Területi Szervezet titkáráként segítette a Társaság munkáját.

2016. június 8-án, életének 70. évében hunyt **dr. Bancsi István** hidrobiológus tagtársunk, a KÖTIVIZIG Regionális Laboratóriumának nyugalmazott vezetője. Kiemelkedő szerepe volt a 2000. évi romániai cianid és nehézfém szennyezés elhárításában, a Tisza-tó eredményes növényzetszabályozási programjának, valamint a Tisza teljes magyarországi szakaszára kiterjedő kémiai és hidrobiológiai hossz-szelvény vizsgálatok elindításában. Munkáját 1986-ban Pro Aqua, 1996-ban Schafarzik Ferenc emlék-éremmel ismertük el.

Életének 93. évében, 2016. június 21-én, hunyt el **dr. Merényi Miklós** mérnök tagtársunk, a VIZITERV nyugalmazott acélszerkezeti osztályvezetője. Munkássága kiterjedt a vízügyi tervezés, a kivitelezés és a beruházás területére. Az irányításával megvalósult hazai létesítmények közül kiemelkedik a Kiskörei Vízlépcső billenő-táblás szegmensgátja, hajószilipének támkapui, valamint Győr város víztornya. Társaságunknak 1961 óta volt tagja.

2016. július 11-én, életének 75. évében hunyt el **dr. Gyánó Antal** halászati szakmérnök tagtársunk, az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet nyugalmazott munkatársa. Elsősorban a természetes vizek halélettanilag fontos kémiai paramétereinek vizsgálatával, azok összefüggéseivel foglalkozott, szakirodalmi működése is ebben a körben vált teljessé. Társaságunknak 2000 óta volt tagja.

2016 nyarán, életének 78. évében hunyt el **Koller László** gépészmérnök tagtársunk, a Zalavíz Zrt. elődszervezetének nyugdíjasa, Társaságunk Nyugat-dunántúli Területi Szervezetének 1985 óta tagja.

Ugyancsak 2016 nyarán, életének 63. esztendejében hunyt el **Mártonfalvi Pál** mérnök tagtársunk, aki 1974 óta volt Társaságunk Szolnoki Területi Szervezetének tagja.

Életének 76. évében, 2016. szeptember 3-án hunyt el **Elek Andrásné (Hári Erzsébet)** vízügyi technikus tagtársnőnk, a FETIVIZIG nyugalmazott főmunkatársa, 1997-től az igazgatóság Vízügyi Történeti Gyűjteményének kezelője. Társaságunknak 1958-tól volt aktív tagja, munkásságát 2008-ban Pro Aqua emlék-éremmel ismertük el.

2016. október 13-án, életének 67. évében hunyt el **Károlyfalvi Zoltán** tagtársunk, a Soproni Vízmű Rt. felsőfokú anyaggazdásza. Társaságunk Soproni Területi Szervezetének 2013 óta volt tagja.

Életének 71. évében, 2016. október 18-án hunyt el **Horváthné Kálmán Éva** üzemmérnök tagtársnőnk, a HKÉ Mérnöki Iroda Bt. ügyvezetője, aki 30 éven át dolgozott a Sopron és Környéke Víz- és Csatornamű Vállalatnál és leányvállalatánál. Társaságunk 1965 óta volt aktív tagja, elismerésül 2015-ben Pro Aqua emlékérem kitüntetésben részesült.

2016. október 22-én, 68 éves korában hunyt el **Karáczy László** mérnök tagtársunk, a Miskolci Vízmű Kft. nyugalmazott műszaki igazgatóhelyettese. Több mint 30 éves vízműves szolgálata alatt neve egybeforrt Miskolc város ivóvízellátásával. Társaságunk Borsodi Területi Szervezetének 2006-tól volt aktív tagja, 2015-ben Pro Aqua kitüntetésben részesítettük.

2016. november 29-én, életének 95. évében elhunyt **dr. Stelczer Károly** aranydiplomás mérnök tagtársunk, a VITUKI nyugalmazott igazgatója. Neve és tevékenysége összeforrt az általa 27 éven át vezetett intézmény klasszikus időszakával, amikor Magyarországról, mint „hidrológiai nagyhatalom”-ról beszéltek szerte a világban. Társaságunk Közép-Duna völgyi Területi Szervezetének, valamint Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztályának 1959 óta volt tagja.

2016. december 1-én hunyt el **Mártoni Rezső** mérnök tagtársunk, aki Társaságunk Közép-Duna völgyi Területi Szervezetének, ill. Vízépítési Szakosztályának 1993 óta volt tagja.

Életének 73. évében, 2016. december 20-án hunyt el **dr. Nováky Béla** mérnök tagtársunk, a műszaki tudomány kandidátusa, a SZIE tanszékvezető docense, az MTA-BME Vízgazdálkodási Kutatócsoportjának nyugalmazott tudományos főmunkatársa, aki 2007-ben az IPCC tagjaként testületi Nobel-békedíjban részesült. Társaságunknak 1968 óta volt aktív tagja, szakosztályi munkái mellett részt vett a Társaság lapjainak szerkesztő bizottságaiban.

2017. január 3-án, életének 80. évében hunyt el **Gazsó Sándor** gépészmérnök tagtársunk, a HYDRA Vízellátási és Csatornázási Kft. nyugdíjasa, aki 1987-től Társaságunk Szentesi, majd Szegedi Területi Szervezetének tagja volt.

Életének 51. esztendejében, 2017. január 8-án hunyt el **Huszár István** mérnök tagtársunk, a BÁCSVÍZ Zrt. Kiskunfélegyházi Üzemmérnökségének víztermelési csoportvezetője. Társaságunk Bács-Kiskun megyei Területi Szervezetének 2012-től volt aktív tagja.

2017. február 14-én, életének 82. évében hunyt el **dr. Bratán Mária** aranydiplomás vízépítő mérnök tagtárs-

nőnk, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyugalmazott osztályvezető-helyettese. Társaságunknak 1961-től volt aktív tagja, 1979-ben Pro Aqua, 2003-ban dr. Schafarik Ferenc kitüntetésben részesült. A Magyar Mérnöki Kamara 2006-ban választotta Tiszteleti tagjának.

Életének 83. esztendejében, 2017. március 16-án hunyt el **dr. Varga György** mérnök tagtársunk, a VIZITERV, majd később Víz SZK Kft. ügyvezetője, a vízügyi szabványosítás kiemelkedő szakértője. Társaságunknak 1959-től volt tagja, több szakosztály munkájában vett részt, 2012-ben Pro Aqua kitüntetésben részesült.

2017. április 3-án, életének 96. évében hunyt el **Durkó Margit** szaktanár tagtársnőnk, aki pályafutásának jelentős részét a hazai öntözések ügyének szentelte, s a miskolci VIZIG munkatársaként vonult nyugdíjba. Társaságunknak 1959 óta volt aktív tagja.

Ebben a hónapban érkezett a szomorú hír, hogy életének 77. esztendejében, május 9-én elhunyt **Fazekas László** mérnök tagtársunk, a FETIVIZIG nyugalmazott igazgatója, akinek temetése épp a mai nap lesz a nyíregyházi temetőben. Pályafutása végig egyetlen munkahelyén a vízügyi igazgatóságon zajlott, 2003-ban történt nyugalomba vonulásáig. Részes volt számos árvízi védekezésnek beosztott mérnökként és vízügyi igazgatóként. Munkásságát számos állami kitüntetéssel honorálták, Társaságunkban végzett tevékenységét 2003-ban Pro Aqua éremmel ismertük el.

Elhunytuk idején már nem, vagy korábban sem voltak tagjai Társaságunknak, de meg kell emlékeznünk róluk, így például a 2016. július 23-án, 92 éves korában eltávozott legendás hírű **dr. Benedek Pálról**, aki a VITUKI intézetigazgatójaként, majd nyugállományba vonulása után is meghatározó szakemberként tevékenykedett halála pillanatáig, s aki a nemzetközi szervezetekben végzett munkája révén a hazai vízmérnöki kar ismertségéhez jelentősen hozzájárult. Társaságunk Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztálynak több cikluson át vezetőségi tagja volt.

Ugyancsak meg kell emlékeznünk a február 5-én elhunyt **Katona Kálmánról**, az első Orbán-kormány miniszteréről, aki a sikeresen kivédett ezredvégi árvizek kapcsán került igazán közeli kapcsolatba a vízügyi szakemberekkel, kiváltva azok tiszteletét és megbecsülését.

És meg kell emlékeznünk egy másik VITUKI-s mérnök kollégánk, **Morvay Kálmán** április 13-án bekövetkezett haláláról, aki a 2000. évi tiszai cianid-szennyezést követően került a közérdeklődés homlokterébe, mint az akkor létrehozott Tisza-Szamos Kht. ügyvezetője. Morvay Kálmán a korábbi évtizedekben számos társasági ülés előadója és résztvevője volt.

Életének 84. évében váratlanul elhunyt

Németh Kálmán

a Soproni Vízmű egykori főmérnöke, mb. igazgatója
aki haláláig tevékeny, fáradhatatlan tagja volt
a Magyar Hidrológiai Társaságnak

NÉMETH KÁLMÁN

(Lövő, 1934. május 14. – Sopron, 2017. június)

Középiskolai tanulmányait 1945-1953. között a Soproni Széchenyi István Gimnáziumban végezte. A Nehézipari Műszaki Egyetemen, Sopronban szerzett okl. földmérő mérnök diplomát, (1959), majd a Nehézipari Műszaki Egyetemen, Miskolcon végezte el a bányaművelő mérnök szakot (1969). A Budapesti Műszaki Egyetemen 1975-ben okl. vízellátási-, csatornázási- és egészségügyi szakmérnök diplomát szerzett.

Mérnöki pályafutása a mátrai ércbányászatban indult, a Gyöngyösoroszi Ércbányában volt mérnökség-vezető, üzemvezető helyettes 1959 – 1971. között. 1971-től nyugdíjazásáig (1990-ig) a Soproni Vízmű (Sopron és Környéke Víz- és Csatornamű Vállalat) főmérnöke, mb.

igazgatója volt. Részes volt a vállalat nagy műszaki fejlesztésének, korszerűsítésének. Ez idő alatt sokszorozódott meg Sopron vízellátási kapacitása, vízszolgáltatása, miközben megvalósították a szennyvízkezelés szükséges létesítményeit, üzemeltetésének feltételeit.

1971-től volt az MHT tagja, a 70-es évek elejétől vezetőségi tagja, alelnöke, elnöke a Soproni Területi Szervezetnek. Haláláig tevékeny, fáradhatatlan munkása volt a Magyar Hidrológiai Társaságnak; több cikluson keresztül tagja volt a Hidrológiai Tájékoztató Szerkesztő Bizottságának. Társasági tevékenységéért 1996-ban Pro Aqua emlékérem, 2014-ben Dr. Schafarzik Ferenc emlékérem kitüntetést kapott.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Szlávik Lajos

EGYESÜLETI ESEMÉNYEK

50 éve alakult meg a Fertő-táj Bizottság

A Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Területi Szervezete és a Soproni Egyetem közös emlékülést tartott

2018. november 27. (kedd) 14:00 órakor

Helyszín: Soproni Egyetem - LIGNEUM Látogatóközpont (Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4.)

Levezető elnök: Varga Ákos (az MHT Soproni Területi Szervezetének elnöke)

Program:

14:00 Köszöntők

- Dr. Fodor Tamás (Sopron Megyei Jogú Város polgármestere)
- Dr. Szlávik Lajos Prof. Emeritus (a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke)

14:15 A Fertő-táj Bizottság megalakulásának előzményei, személyiségei

Előadó: Fejér László c. főiskolai docens (az MHT Vízügyi Történeti Bizottságának elnöke)

14:35 A Magyar Tudományos Akadémia vállalásai

Előadó: Dr. Berczik Árpád (akadémikus, egyetemi tanár) és Dr. Dinka Mária a biol. tud. kandidátusa, c. egyetemi docens

14:50 A helyi természetvédelmet megalapozó gerinces zoológiai kutatások 1969-1990 - A természetvédelem hazai és nemzetközi kibontakozása

Előadó: Dr. Kárpáti László c. egyetemi tanár (a Fertő Hansági Nemzeti Park nyugalmazott igazgatója)

15:10 Egy katonatiszti pálya két világháború között: A Fertő-tó mikroszkópos élővilágának kutatója, vitéz Varga Lajos

Előadó: Horváth Csaba (a Széchenyi István Városi Könyvtár igazgatója)

15:30 A Fertő-táj változása a 19-20. században

Előadó: Prof. Dr. Konkoly-Gyuró Éva egyetemi tanár (Soproni Egyetem)

15:50 Zárszó

MEDERBE TERELT VÍZÜGYEK — VÍZÜGYI EMLÉKNAP

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár Mezőgazdasági Könyvtárában
1012 Budapest, Attila út 93.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár Mezőgazdasági Könyvtára hagyományosan minden évben kiállításra és előadói napokra emlékezik meg gyűjtőköréhez kapcsolódó munkásságú elhunyt nagyjainkról.

2017. október 25-én „Magyar Tudós Tárlat – 2017” címmel rendezték meg a tárlatot, amihez kapcsolódva emléknapi rendezvényeket tartanak. Az ismeretterjesztő jellegű előadásokon szakemberek mutatnak be különböző területről kiemelt tudósokat.

A korábbi Vízügyi Könyvtár anyagát is szolgáltató szakkönyvtárként a Magyar Tudós Tárlat rendezvényesorozat keretében egy Vízügyi Emléknapon szeretnék fókuszba hozni a vízügy területén munkálkodó szakemberek életútját, munkásságát, és a vízügy aktualitásait, rövid előadások formájában.

A Vízügyi emléknapi programja a következő volt:

Kállay Miklós és az öntözésügyi törvény

Dr. Ligetvári Ferenc, *professor emeritus*,
MTA Vízgazdálkodási Bizottság tagja

Adalékok a Tisza-szabályozásának történetéből. Vertics Ferenc, Holecz András, Bóros Frigyes mérnökök munkássága

Fejér László, *elnök*, Magyar Hidrológiai Társaság Történeti Bizottsága

A 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság kiadványainak és egyéb folyóiratoknak szerepe a vízgazdálkodásban

Dr. Szlávik Lajos, *professor emeritus*, *elnök*, Magyar Hidrológiai Társaság

Vízi műtárgyak tervezői: Mihálik János, Kherndl Antal és Medveczky Zsigmond

Fejér László, *elnök*, Magyar Hidrológiai Társaság Történeti Bizottsága

Az akvakultúra nagyjai — tárlatvezetés a Tudós portrék a halászat és a haltudományok jeles alakjairól című kiállításban

Bolyki István, *a kiállítás kurátora*; Atlasz Gábor, *festőművész*

DIPLOMAMUNKA PÁLYÁZATOK

BSc kategória

A Duna százhalmattai szakaszának hajózási szempontú modellvizsgálata*

FÜSTÖS VIVIEN

Diplomamunkámban a Duna egy választott, rövid szakaszát (Százhalmattai környezete, s abban két kritikus rész) számítógépes, áramlástanai modellvizsgálatnak vettem alá, mind a jelen állapotra, mind a hajózási akadályok megszüntetését célzó, különböző változatokra, azokat értékelttem, s javaslatot tettem egy esetleges, jövőbeli beavatkozásra.

Bevezetés

Navigare necesse est! – azaz „Hajózni kell!”. A nagyméretű vagy nagy mennyiségű, ugyanakkor nem romlandó termékek leggazdaságosabb és legkörnyezetkímélőbb szállítási módja a vízi úton történő szállítás, akár beföldön, akár országok között, amennyiben a kapacitást kellő mértékben kihasználják. A kihasznált mértéke pedig a hajó tömegén keresztül kihat a merülésre, azaz a vízfelszín és a hajó legalsó pontja közötti függőleges távolságra. Ennélfogva szükség szerű, hogy a kereskedelmi útvonalat jelentő folyószakaszokon biztosított legyen egy adott vízmélység, a biztonságos közlekedéshez. (Ez a feltétel elsősorban kisvizek idején vitális – a hajózás ugyanis mindig is összefüggött a mindenkor vízállással. Miután már rendelkezésre áll a megfelelő technológia, igyekeznünk kell ezt a függést minél inkább elhalványítani, megszüntetni.) Ha ez a vízmélység valahol nem biztosított, akkor ott a hajók vesztegelni kényszerülnek, vagy az a folyószakasz kiesik a szállítási útvonalból. A Dunán hajózhatósági szempontból ma négy kritikus szakaszt tartanak számon, és az egyik gyakorlatilag a teljes magyar szakasz.

A terület bemutatása

A vizsgált szakasz a Csepel-szigeti fő Duna-ágon húzódik (1626+400 – 1615+150 fkm), két szűkületet tartalmaz teljes hosszában, illetve egyet részben, de ez utóbival dolgozatomban nem foglalkoztam. Bemutatásukhoz a Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet (VITUKI) egy 2007-ben született tanulmánya szolgáltatott alapot. A Duna hajózhatóságának javítása tárgyú projektet megalapozó tanulmány címmel. Az első, a megközelítőleg 1100 m hosszú százhalmattai szűkület nem sokkal a hőerőmű hűtővízcsatornája fölött helyezkedik el; a második, az 1600 m hosszún elnyúló dunafüredi szűkület pedig mintegy 3 folyamkilométerrel lentebb, az azonos nevű városrész mellett. Mindkét szűkület a Tököl-Szigetújfalu (a bal parton 1611+250 és 1623+300 fkm-ek között húzódó) üzemelő vízbázishoz esik legközelebb, erre gyakorol hatást, ám a hatások mértéke a földrajzi elhelyezkedés miatt különbözik. A jobb part jellemzően löszfalas, azaz ennek épsége érdekében a beavatkozásokból származó sebességnövekmények nem lehetnek túl nagyok. A hajóút egyik helyen sem helyezhető át, a jelenleg adott szűkület kell kiszélesíteni.

Vízi utak osztályozása

A vízi utak kritériumait, minősítését a 17/2002. (III. 7.) KöViM rendelet tárgyalja a hajózásra alkalmas, illetőleg hajózásra alkalmassá tehető természetes és mesterséges felszíni vizek víziúttá nyilvánításáról. Itt megtalálható a 10 osztály, I-től VII-ig (egyre nagyobb, szélesebb, forgalmasabb) amelybe kötelezően besorolandók a rajtuk közlekedő hajók befoglaló méretei, merülései, úrszelvényei alapján. Az ebbéli értékek a Duna Bizottság 1988-as ajánlásán alapulnak, azonban 2012-ben új ajánlást tettek, ami következtében a magyar Duna-szakasz Bécsből Belgrádig egyöntetűen VI/C besorolást kapott. Az osztály javasolt víziút-szélessége 120-150 méter (ezt a magyar rendelkezés félhivatalosan vette át, így a fenti tartományból az alsó határ mentén mozog a szabályozási szándék, külső konzulensem tájékoztatása alapján az utolsó, még elfogadható szélesség 100 m), a biztosítandó vízmélység 25 dm, 342 napos tartóssággal, 2-3 dm, mederanyagtól függő biztonsági távolsággal.

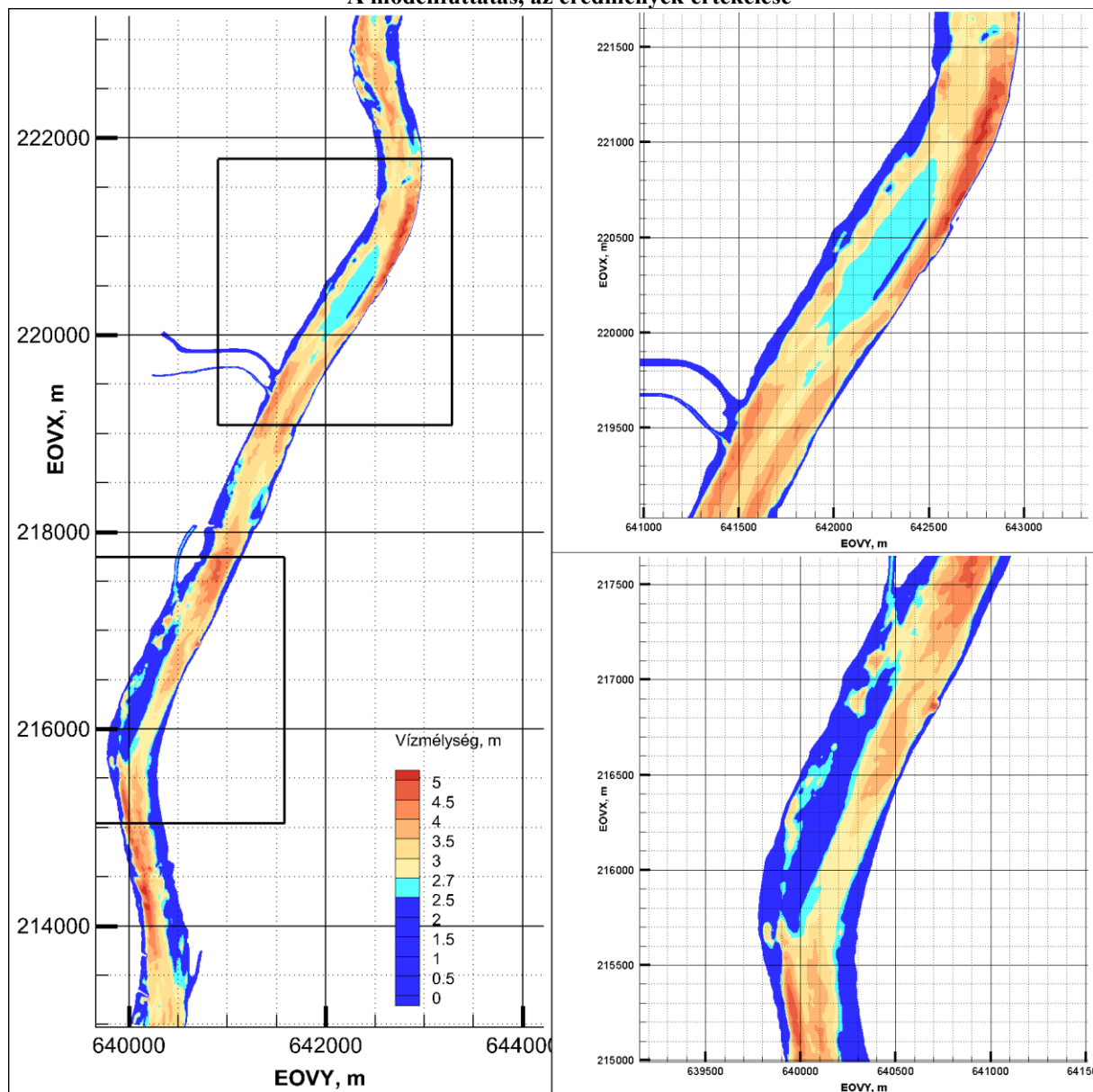
A modell előkészítése

Az előkészítés első fázisa a terepi mérés volt, mely során egyrészt hat, morfológiai szempontok alapján (jellegváltás) kijelölt kereszt-szelvényt mértünk fel (mederalak és sebességmérés); másrészt bizonyos szelvényekből 3-3 pontban zavart mederanyagmintát vettünk. Előbbi a modell későbbi igazolásához, utóbbi a paraméterezéséhez használtuk fel, ennek kiértékelését a BME Építőanyagok és Magasépítés Tanszék anyagtani laboratóriumában végeztem.

A következő fázis a számítási rácsháló felépítése volt. Ezt előbb kétdimenziós kiterjedésben, georeferált térképkivágatok alapján rajzoltam meg az SMS 11.0 szoftver használatával. A szakasz domborzati adatait a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (KDVVIZIG) bocsátotta rendelkezésre, ezután pedig a SSIIM szabad felhasználású numerikus megoldó programmal készítettem az előzőekből háromdimenziós rácshálót, valamint ezzel futtattam az egyes modellváltozatokat is.

A jelenlegi állapotén kívül öt változat rácshálóját készítettem el: négyet külső konzulensem a KDVVIZIG igényeit figyelembe vevő javaslatai alapján, egyet pedig a 2007-es VITUKI-tanulmány ide vonatkozó beavatkozástervezete nyomán. Az előbbi négyben egy-egy beépítendő műtárgy (sarkantyú vagy T-mű) a meghatározó, a négyből kettőben ezt mederkotrással egészítjük ki, a VITUKI-féle változat pedig csak kotrás, ám az előzőekhez képest igen nagymértékű (pl. a százhalmattai szűkületet okozó gázlót teljes egészében elkotornánk).

A modellfuttatás, az eredmények értékelése

I. ábra. A VITUKI-változat hatása a vízmélységekre

A futtatást LKHV-szintre végeztük, mivel hajózási szempontból ez a kritikus, jóllehet, a változatok mederátrendező hatása itt érvényesülne a legkevésbé (de a modell egyébként is csak áramlási, hordaléktranszportot nem számítottunk, a mederátrendező hatásra a fenékcúszató feszültségek alapján adtunk becslést). A peremfeltételeket egy, a KDVVIZIG-től kapott ábra alapján határoztuk meg, mely az 1966 és 2014 közötti kisvízszint-változásokat ábrázolja grafikonon. Az egyes változatok értékeléséhez a vízmélységek, a sebességek és a fenékcúszató-feszültségek megváltozását, valamint a jelen állapotnál és a végül javasolt változatnál a vízszinteket is figyeltük.

A jelen állapotra történő futtatás megmutatta, miért van szükség a beavatkozásokra, ugyanis a mélységekhez igazodni kényszerülő hajóút erősen kanyarog, ezt hajóként nem egyszerű követni. A vizsgált öt változat közül egyik sem okozott olyan mértékű sebességnövekményt, ami vagy a jobb parti löszfalat, vagy a bal parti vízkivételi területet veszélyeztetné (azonban a

kostrások egy része beleesett a vízbázis védőterületébe, ami a kivitelezésben felvetett nehézségeket). A KDVVIZIG-féle változatok modellezése a kismértékű beavatkozások tipikus választást produkálta (relatív csekély, $\pm 20\%$ -on belül történő változások). A VITUKI-változat lett a legmarkánsabb hatású, köszönhetően a fentebb említett nagymértékű kostrásnak, így ezt választottuk javaslatként, ehhez azonban előtte még árvízvédelmi szempontból is értékelni kellett, így végeztünk egy futtatást nagyvízi állapotra is. Eredményül azt kaptuk, hogy a változat nincs számottevő hatással a mértékadó árvízszintekre.

Kétváltozós Q-H görbe

Igen érdekes dolgot vettünk észre a kiválasztott változat vízmélységei megváltozásának szemügyre vételekor (I. ábra): a 2,7 m alatti vízmélységű tartományból (bár ez volt a tanulmánybeli cél) nem esett ki a százhalmattai középzátony területe. Közelebről vizsgálva kiderült, hogy mindössze pár centiméter hiányzik hozzá, ám a tanulmány íróitól efféle elnagyolás idegen volna,

így azzal a feltételezéssel éltünk, hogy a modellezésünk peremfeltételei talán mégsem voltak teljesen pontosak, esetleg nem kapcsolódik olyan szorosan a kisvízes görbe és a mért vízhozam a KDVVIZIG-től kapott ábrán. Külső konzulensem elmondásából kiderült, hogy a folyamat jellegében Budapest és Dunaújváros között valahol van egy váltás, aminek eredményeként utóbbinál már kétváltozós Q-H görbét határoztak meg, azaz a vízhozam nemcsak a vízmélységtől, hanem az eséstől is függ. E váltás pontos helyét nem ismerjük, azt több és összetettebb mérésekkel lehetne meghatározni, mint amelyre e dolgozat vállalkozott, azonban mintegy független, újabb bizonyítékként sejteti a jelenség tényleges létezését. (Mohácsnál már újra egyváltozós a Q-H görbe.) Ez lehet az oka annak, hogy a görbéről vett peremfeltételekkel történt futtatás a VITUKI-változat esetében mégsem hozta azt az eredményt, amire számítottunk.

Összefoglalás

A dolgozatomban négy kismértékű és egy nagyobb, de még mindig nem nagymértékű beavatkozást vizsgált, melyek hatása is ilyen viszonyokat tükröz. Céloom az volt, hogy ezek alapján a fenti nagyságrendben javaslatot tegyek beavatkozásra. A féléves munkám által is

bizonyítást nyert a sejtendő tény: jelentős és tartós javulást a hajózatosságban csak átfogó és nagy volumenű beavatkozás eredményezhetne, illetve azonban nem szoktak engedélyezni. A beavatkozási javaslat a VITUKI 2007-es tanulmányában áll, a szűkületekre vonatkozó két első változat összege. Ez csak kotrást jelent, tehát fenntartása szükséges, mely a költségeket idővel megemelhetheti. A sebességnövekmények szempontjából nem veszélyes se a jobb parti löszfalra, se a bal parti vízbázisra, azonban a kotrás védőterületre esik, ami önmagában meggátolhatja a megvalósítást, ugyanis ilyen területen belül nem szabad kotorni. Ennek feloldását részletes környezeti hatásvizsgálat, valamint a hasznok és veszteségek elemzése jelenthetné, ha egyáltalán. Nagyvízi futtatást is végeztünk, amely kimutatta, hogy a változat nem emeli meg a mértékadó árvízszintet, nem növeli az árvízveszélyt.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani konzulensemnek, dr. Baranya Sándornak és Reichardt Anitának; a KDVVIZIG-nek a modellfelépítéshez szükséges dokumentumokat, valamint mindenkinek, aki bármilyen módon a munkámat segítette.

* A 2016/2017. évi Lászlóffy Woldemár diplomamunka pályázaton BSc kategóriában I. díjat nyert diplomamunka kivonata.

Ammónium ion eltávolítása a tiszalpäri vízműtelepen*

BALOGH ÁDÁM OLIVÉR

Diplomamunkám témája a Tiszalpäron megépült törésponti klórozáson alapuló ivóvíz tisztító telep vizsgálata és javaslatlással biológiai ammónium ion mentesítési eljárásra történő átervezésre.

Bevezetés, célok

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás következtében jelentős mértékben szigorodtak az ivóvíz minőségére vonatkozó határértékek, mely igen nagy kihívást jelentett a víztisztítási technológiák terén. A vízminőségi problémák megoldására jött létre az Ivóvízminőség-Javító Program, melynek keretében Tiszalpäron törésponti klórozáson alapuló technológia épült ki. A település a Tiszakécskei üzemmnökséghez tartozik, a Tiszakécskei Kistérségi Regionális Vízellátó Rendszer részét képezi. Diplomamunkám célja a regionális rendszer és a tiszalpäri technológia tanulmányozása és biológiai ammónium ion mentesítési eljárásra történő átervezése volt.

Módszer

A szakdolgozatban összefoglaltam a különböző technológiai variációkat az ammónium ion eltávolításának lehetőségeiről, továbbá tanulmányoztam és értékeltem a Tiszakécskei

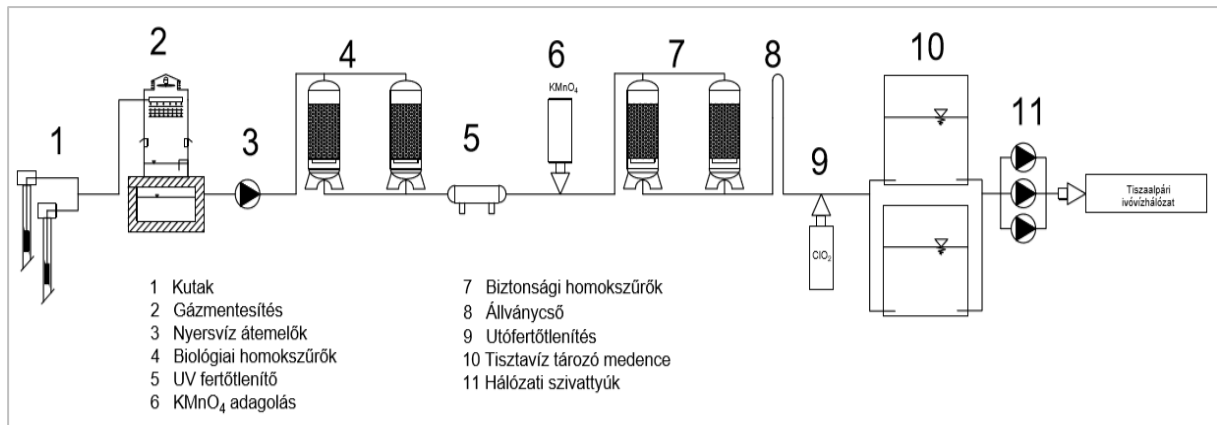
Kistérségi Regionális Vízellátó Rendszert és az Ivóvízminőség-Javító Program keretei között megvalósult tiszalpäri törésponti technológiát.

A Tiszakécskei Kistérségi Regionális Vízellátó Rendszer víztisztítási technológiája két részből tevődik össze. Az egyik a régebben kialakított tiszakécskei biológiai ammónium ion eltávolítási eljárás, a másik a 2015-ben kiépült tiszalpäri törésponti klórozás.

A jelenlegi helyzet azt mutatja, hogy a regionális rendszer vízigényének kb. 60 %-át Tiszakécskéről, 40 %-át Tiszalpärről látják el, ami azt is jelenti, hogy Tiszalpärről történik Lakitelek 40%-ának a vízellátása. Az első változatban a méretezés alapját szolgáló távlati vízigény meghatározásnál megvizsgáltam, mi történne akkor, ha Lakitelek ellátásának 40%-a továbbra is Tiszalpärről valósulna meg. Mivel Tiszakécske jelentős kapacitás tartalékkal rendelkezik, ezért Lakitelek ellátása akár megtörténhet teljes egészében Tiszakécskéről is, így a nyári időszakban elképzelhető, hogy csúcsigények esetén Lakitelek Tiszakécskéről kapná a vizet, és nem történne ellátás Tiszalpärfelől. A második változatban

így azt az esetet vizsgáltam, amikor teljes mértékben Tiszakécskéről történik Lakitelek ellátása.

Ha Lakitelek ellátása – a jelenlegi állapothoz hasonlóan – 40 %-ban Tiszaalpárról történik, akkor a tiszaaipári technológia felől hálózatba táplálendő víz mennyisége csúcsidőszakban 2300 m³/nap. A második változat szerint – amikor Lakitelek ellátása teljes egészében Tiszakécske felől történik – Tiszaalpárról 1750 m³/nap vízmennyiséget szükséges a hálózatba táplálni a nyári csúcsvízigények esetén. Mindkét változatban a jelenleg rendelkezésre álló törésponti technológiát terveztem át biológiai ammónium ion eltávolításra. A számításokat a szolgáltató által a rendelkezésemre bocsátott vízminőségi, víztermelési és vízfogyasztási adatok alapján dolgoztam ki.

1. ábra. Az áttervezett Tiszaalpari tisztítási technológia bloksémája

A biológiai ammónium ion eltávolítási technológia tervezésekor igyekeztem figyelembe venni, hogy előreláthatóan milyen mértékben lehet felhasználni a törésponti klórozáshoz megépült technológiai elemeket, szükséges-e azok átalakítása, kiiktatása, illetve új technológiai egységek létesítése. A méretezés a már korábbiakban ismertetett két vízigényre történt.

A biológiai ammónium ion mentesítéshez nagyon fontos a hatékony levegőztetés. Ennek érdekében úgynevezett GMK típusú gázmentesítőhöz hasonló berendezés került kiválasztásra. Fontos még kialakítani egy külön nyersvíztároló medencét, ugyanis a légtelítő puffertérfogata nem elegendő. Az utóbbi technológiai elem nyersvízáttemelő beépítését teszi szükségessé nyomásfokozás céljából.

Az új távlati vízigények kielégítéséhez nagyobb homokszűrők használata szükséges. A szűrők a vas és mangán pelyhek eltávolítása mellett a nitrifikáló mikroorganizmusok életterét is biztosítják. A biológiai töltet után szükséges egy UV fertőtlenítő berendezés beépítése, majd ezt követően kálium-permanganát adagolására kerül sor. Az alkalmazására nem feltétlen lesz szükség, mivel a nyersvíz határérték közeli mennyiségben tartalmaz mangánt, így a légtelítés során bevitt oxigén feltételezhetően elegendő lesz a mangán oxidálásához. Ennek bizonyításához előzetes vizsgálatok szükségesek, illetve a próbaüzem során nyilvánvalóvá válik a kálium-permanganát adagolásának szükségessége és szükség esetén meghatározásra kerül annak pontos mennyisége. A törésponti technológiáknál használt homokszűrők biztonsági szűrőként üzemelnének tovább.

Technológia értékelése és javaslatok az áttervezésre

A tiszaaipári kutak nyersvizében a metán 4-6 NL/m³ mennyiségben található, így a technológiai sor levegőztetéssel kezdődik. A levegőbekeverés egy oxidációs aknában történik, majd a víz egy egyedi tervezésű légviválasztó tartályba jut.

Ezt követően történik a vegyszeradagolás klórgáz segítségével. A keletkező vas és mangán pelyhek eltávolítását két darab 2,2 m átmérőjű homokszűrő végzi el. A törésponti technológiából származó káros melléktermékek (THM, AOX) eltávolítása érdekében aktív szén adszorbert építettek be. A hálózati fertőtlenítést (klórdioxid adagolást) követően a víz a tisztavíz medencébe, onnan pedig a hálózatba kerül.

A biztonsági szűrőket követően hálózati fertőtlenítés történik, mely a törésponti technológiához is létesített klórdioxid adagolásával valósul meg.

A tisztított víz tároló medencébe kerül. Az új technológia nagyobb tárolókapacitást igényel (a megnövekedett öblítvív igény miatt), így a meglévő tároló medencék bővítésre kerülnek.

Összefoglalás

A választott áttervezés során jelentősen átalakultak a meglévő törésponti klórozás technológiai egységei. Az oxidációs akna és légviválasztó tartály kiváltásra került a hatékony gázmentesítés érdekében egy gázmentesítő, légtelítő tartály által. A tartózkodási idő növelésének érdekében a biológiai és biztonsági homokszűrők esetében méretnövelés történt, illetve beépítésre került egy UV berendezés és kálium-permanganát adagoló. Továbbá szükséges a zagyvíz ülepítő medence bővítése és a tisztavíz tározótérfogat növelése, ez utóbbi esetén azonban nem áll rendelkezésre elegendő hely (a vízműterület bővítése szükséges).

A tiszaaipári víztisztító telep törésponti klórozáson alapuló technológiájának átalakítása további elemzéseket is igényel. A hálózat hidraulikai vizsgálata is segíthet abban a döntésben, hogy melyik a gazdaságosabb megoldás: Lakitelek mindkét településről történő ellátása, vagy annak a változatnak a megvalósítása, amelyben Lakitelekre csak Tiszakécske felől érkezne víz. Az első esetben a tervezési vízhozamot is szükséges felülvizsgálni annak alapján, hogy a jövőben milyen arányban történik a vízellátás Tiszaalpárról és Tiszakécskéről. A vízhozam pontosítása után további részletes gazdasági számítások szükségesek a technológia

átalakításának és üzemeltetésének költségeire vonatkozóan. Figyelembe kell venni azt is, hogy jelenleg Tiszakécskén kapacástartalék van, ugyanakkor lehet, hogy hidraulikailag kedvezőbb lesz a Tiszaalpár felől történő ellátás. Ezen szempontok mérlegelése alapján dönthetnek úgy is, hogy nem bővítik a tiszaaipari technológiát olyan mértékben, ahogyan azt a dolgozatban számítottam (pl.: szűrőméret növelése), hanem inkább kisebb vízhozammal üzemel a biológiai technológiára átvált vízműtelep, és a többlet vízigény Tiszakécske felől érkezik.

Köszönetnyilvánítás

A dolgozat elkészüléséért szeretnék köszönetet mondani a témavezetőmnek *Dr. Laky Dórának* a kitűnő útmutatásáért, a munkám során nyújtott segítségéért, a konzultációkért és a dolgozat gondos áttekintéséért, továbbá köszönöm Vörös Róbertnek, Fitos Ferencnek, Tóth Gergelynek, Vörös Gyulának, és a BÁCSVÍZ Zrt. valamennyi munkatársának a szakmai segítséget és a rendelkezésemre bocsátott információkat.

* A 2016/2017. évi Lászlóffy Woldemár diplomamunka pályázaton BSc kategóriában III. díjat nyert diplomamunka kivonata.

MSc kategória

Árvízi kockázat csökkentésének lehetőségei a területhasználat megváltoztatásával egy közepes méretű vízgyűjtőn Szlovákia Myjava régiójában*

LISOVSZKI EVELIN

Munkám során egy természetes vízviszartartási módszer, a területhasználat megváltoztatásának árvizekre gyakorolt hatását vizsgáltam a szlovákiai Myjava folyó vízgyűjtőterületén.

Bevezetés, célok

Diplomaféléveimet Erasmus+ ösztöndíjjal a Szlovák Műszaki Egyetemen, Pozsonyban töltöttem, ahol az éppen aktuális kutatási munkák közül a címben szereplő vízgyűjtőterület vizsgálataiba kapcsolódhattam be, Peter Rončák doktorandusz mellé. Mivel mindig is érdeklődtem a fenntartható, gazdaságos, és elsősorban környezetbarát, a helyi adottságokat jól használó megoldási lehetőségek iránt, nagyon örültem a lehetőségnek.

Munkám célja tehát az volt, hogy megvizsgáljam, a területhasználat megváltoztatása hogyan befolyásolja egy erózióérzékeny terület villámárvizek okozta káros hatásait, ill. következményeit. Kíváncsi voltam, csökkenthető-e az árvizek hozama, a felszíni lefolyás és erózió mértéke, valamint, hogy lehet-e hatásos módszer egy ilyen jellegű beavatkozás az árvizek kialakulásának megelőzésében, mértékük, intenzitásuk csökkentésében. Ha az előbb felsoroltakra igen a válasz, akkor mindezt milyen hatékonysággal lehet elérni egy közepes méretű vízgyűjtőterületen? Tehát van-e hatása a lokális beavatkozásoknak vízgyűjtőléptékben?

A vizsgált vízgyűjtőterület 642 km² Szlovákia nyugati részén található, melynek egy kis része Csehországba is átnyúlik. A Myjava folyó a Myjava dombokon, a Fehér- és a Kis-Kárpátokon halad keresztül, mielőtt a Morva folyóba torkollik. A terület átlagos csapadékmennyisége 600 - 700 mm/év, viszont a csapadék eloszlása és intenzitása változó. Manapság gyakran előfordulnak nagyon heves, nagy intenzitású csapadékesemények a régióban. Ezek a nagy csapadékok elsőd-

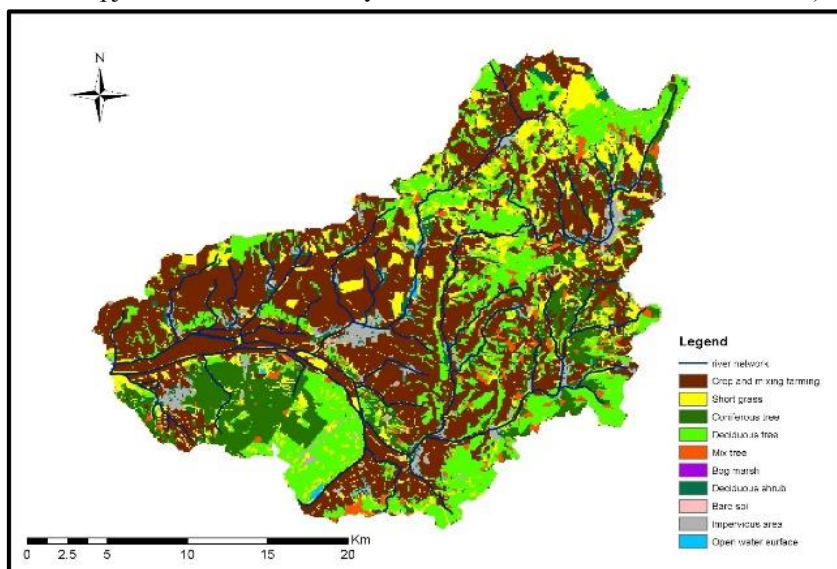
leges okozói a területet veszélyeztető extrém villámárvizek és a jelentős mértékű erózió kialakulásának. Nem elhanyagolható okozati forrás a területen folytatott extenzív mezőgazdasági művelés, a lejtésviszonyok, és a terület nagy részét (>50%) kitevő kötött vagy félig kötött talajok előfordulása. A vízgyűjtő jelenlegi területhasználatát az *1. ábra* szemlélteti.

Alkalmazott módszer

Számításaimat a Belgiumban fejlesztett, GIS-alapú, osztott paraméterű, röviden WetSpa nevű modellel végeztem. A modell teljes angol nevének szó szerinti jelentése: Víz és energia átvitel a talaj, a növények és a légkör között. Alkalmazható árvízi előrejelzésre, vízgyűjtő-gazdálkodási és vízmérleg szimulációk készítésére vízgyűjtőléptékben. A modell hidrológiai rendszere 4 rétegből épül fel. Ezek a következők: lombkorona vagy növényzet, talajfelszín, gyökérszóna, és a telített talajvíztartó réteg. A Myjava vízgyűjtő hidrológiai modelljének elkészítéséhez egy 16 éves vízhozam idősort állt rendelkezésemre, amely az 1997-2012 közötti időszakot foglalta magában. A hidrológiai modell felépítéséhez a vízhozam adatok mellett, bemenő paraméterként adtam meg a talajtípusokat, a területhasználat módját, csapadék idősorokat, hőmérséklet adatokat, és egy tényezővel az evapotranspiráció értékét is, valamint a terület digitális magassági modelljét. Ezt követően a felépített rendszerben a WetSpa modellben rendelkezésre álló 12 változtatható paraméter és 14 féle területhasználati mód alapján próbáltam a valóságot leképezni modelleként, hogy azt kiindulási alapként használva összehasonlíthatóak legyenek az egyes általam felvett forgatókönyvek. Munkám során 6 lehetőséget vizsgáltam. Az első három forgatókönyv esetén extrém változtatásokat alkalmaztam, míg az utolsó háromnál a logikusabb, megvalósíthatóbb, életszerűbb megoldásokat

kerestem. Az első eset, mikor az erdős (38%) és beépített területeken (5%) kívül minden művelt, mezőgazdasági terület (57%). A második lehetőség, hogy minden korábban művelt területet füvesítés vált fel (57% fű, 38% erdő, 5% beépített). A harmadik esetben a beépített területek kivételével (5%) mindent erdő borít (95%). A negyedik forgatókönyv modellezése során szintvonal tartományok alapján kerül megosztásra az erdő (44%) és művelt területek (51%) aránya, a beépítettség változatlan. Az ötödik vizsgálat hasonló az előzőhöz, annyiban viszont különbözik, hogy nem szintvonalak alapján, hanem esésviszonyok

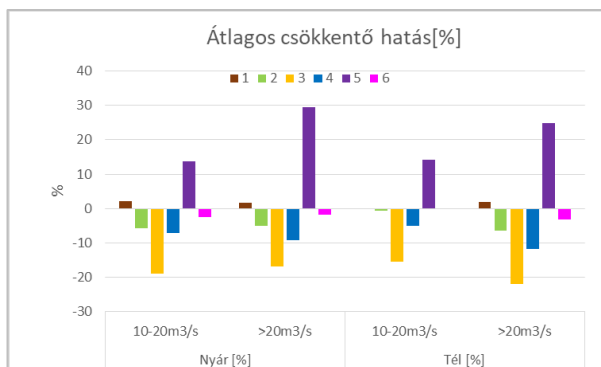
alján kategorizáltam. Kis esésű területeken művelt területet (65%), közepes esés esetén füvesítést (21%), míg a meredek lejtőkön erdősítést alkalmaztam (10%). Végül mindezek kombinációjából létrehoztam a legrealisabb modellt. A 6. forgatókönyvben az esésviszonyokat és a jelenlegi területhasználatot vettem figyelembe. Az 5. verzióval ellentétben azonban, itt olyan eséstartományokat választottam, amelyekkel, sokkal kedvezőbb eredményeket lehetett elérni annak tükrében, hogy ez a változat egy kis ráfordítással akár kivitelezhető is lehetne (44 % művelt terület, 40 % erdő, 11% füvesített terület).

1. ábra. Területhasználat jelentősebb elemei jelenleg: 45% mezőgazdasági művelt terület (barna), 22% lombhullató erdő (világos zöld), 13% füvesített terület (sárga), 9% tűlevelű erdő (sötét zöld), a beépítettség mértéke (szürke) csak 5%.

Eredmények

A 2. ábra szemlélteti az egyes forgatókönyvek lefuttatása során kapott eredmények átlagos csökkentő hatását a vizsgált vízhozam tartományokon, nyári vegetációs időszakban és télen. Az ábrán látható, hogy míg egyes forgatókönyvek (1. és 5.) növelik az árvízi hozamot, addig a többi lehetőség csökkenti azt. Munkám másik nagyon fontos eredménye, hogy a felületi lefolyás is csökkenthető, lassítható ilyen módszerekkel, így a szintén komoly problémákat okozó erózió is megelőzhető, és az általa okozott károk mértéke is minimalizálható.

2. ábra. A területhasználatok megváltoztatásaként kapott átlagos eredmények

Összefoglalás

Végül eredményeim felhasználásával előrejelzést készítettem a jövőben várható árvizek alakulásáról, mely azonban csak becslés, hiszen a 16 éves idősr nem elegendő megbízható előrejelzés készítéséhez. A vízgyűjtőleptékben tapasztalt kismértékű pozitív változások, lokálisan jobban érvényesülhetnek. Ha az eredményeim csak becslések is, magának a módszernek van jövője.

Úgy gondolom, hogy mérnökként feladatunk az észszerűen környezetbarát, természetközeli megoldások keresése, ill. ott ahol mód van rá, és megfelelően hatékony megoldásnak bizonyul, törekednünk kell a lehetőségek kihasználására, alkalmazására is. Ahogyan azt Beszédes József is megírta Mérnöki irányzatok c. munkájában 1843-ban:

„Házad udvarából ne ereszd ki az eső vagy hó levét, míg nem használtad; úgy határodból, vármegyédből, országodból hasztalanul a vizet ki ne bocsássad, mert az ingyen az Isten becses ajándéka”.

Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani konzulenseimnek Dr. Csona Rózsának és prof. Ján Szolgaynak, valamint mindenkinek, aki segítségével hozzájárult a munkámhoz.

* A 2016/2017. évi Lászlóffy Woldemár diplomamunka pályázaton MSc kategóriában Mosonyi Emil különdíjban részesült diplomamunka kivonata.

SAJÓ ELEMÉR PÁLYÁZAT

A 14-16 éves korosztály attitűdvizsgálata környezettudatos vízgazdálkodás témakörben*

KOVÁCS DÁVID - SZÚCS ÁKOS IVÁN

Bevezetés, célok

Kutatási területünk az iskolánk épületében felhasznált ivóvíz, esővíz mennyiségi és céleloszlásának vizsgálata, gazdasági megtakarítási lehetőségek felkutatása, illetve diáktársaink vízzel kapcsolatos ismereteinek, vízfelhasználási szokásainak, attitűdjének feltérképezése, javítása volt.

Észrevettük, hogy diáktársaink és a környezetünkben élők sokszor nincsenek tisztában a Föld valós vízügyi helyzetével, a megtakarítási lehetőségek gazdasági paramétereivel, és kevés ismerettel rossz vízfelhasználási szokásokkal rendelkeznek.

Adatgyűjtés, módszerek

Kérdőíves eljárással gyűjtöttük be az iskolai vízfelhasználásra, használati gyakoriságokra és a vízzel kapcsolatos ismeretekre, attitűdre vonatkozó adatokat, melyeket kódoltunk, rögzítettünk és IBM SPSS Statistic 20 elemző program használatával értékeltünk.

Iskolai vízfogyasztás felmérése

Az iskolai vízfogyasztást (átlagosan 600-620 fő/tanítási nap terheléssel számolva) az alábbi táblázatban rögzítettük:

Vízfogyasztás adatai intézményünkben

	WC használat	Kézmosás	Épület takarítása	Zuhanyzó
m ³ /nap	4,16	0,8	0,38	0,1
m ³ /tanév	823,5	155,1	53,9	19,25

	Tea-konyha	Büfé	Ivóvíz	Össz.
m ³ /nap	0,05	0,1	0,1	5,69
m ³ /tanév	9,68	19,25	19,25	1100

A tanév 10 hónapjára vonatkozó Kecskemét térségi csapadék adatokból, illetve anyagi minőségére jellemző lefolyási tényező alapján meghatároztuk, hogy a térségében lehullott csapadékból mintegy 600 m³ -t lehetne összegyűjteni az iskolánk tetőszerkezetén. Látható, hogy az épületben nem elhanyagolható mennyiségű kézmosásból, tusolásból származó, megfelelő infrastruktúra mellett újrahasznosítható szürkevíz is képződik. A helyi víz-szolgáltató BÁCSVÍZ Zrt. 2016. évi számlázási adatait alapul véve megállapítottuk, hogy iskolánkban egy tanév során mintegy félmillió forintnak megfelelő pénzmennyiséget lehetett volna megtakarítani a vizsgált tanévben.

A kézmosásból származó vízigény indokolatlanul magas értéknek tűnt. A kísérleti mérések – melyről videófelvétel is készült- arra engedtek következtetni, hogy ezért a túlzott mértékű fogyasztásért nem csak a csaptelepek elavult állapota tehető felelőssé, hanem diáktársaink pazarló vízhasználata is.

Attitűd

Egyfajta készenléti állapot, beállítódás, értékelő viszonyulás valamilyen tárgy, személy vagy gondolat irányában. Közvetlenül nem megfigyelhető, csak következtetni lehet rá a személy szóbeli, viselkedéses vagy nem verbális, érzelmi reakcióiból.

Három összetevője van: érzelmi (affektív) amelyet a vízhasználat iránti érzelmi reakcióval azonosítottunk; a gondolati (kognitív) tényező, amely a vízhasználattal összefüggő ismereteket jelentette és a viselkedési összetevő, mely a vízhasználati szokásokat összesíti.

A kutatásunkban mindhárom összetevőre igyekeztünk hatást gyakorolni az általunk készített prezentációval, a fentebb már említett videófilmmel, projektfeladatok kiírásával, végeztetésével.

Elemzés, összefüggés vizsgálat

Az attitűdvizsgálatot tehát kérdőíves előméréssel kezdtük, melyet az ismeretek helyreigazítása, a projektfeladatok és a videórészlet bemutatását követően megisméltünk. Ezekből a kérdésekből egy összevont változót generáltunk és azt vizsgáltuk, hogy az elő és utómérések eredményeinek átlaga között statisztikailag van-e pozitív irányú eltérés.

Az *attitűd kognitív összetevője* erős, szignifikáns pozitív irányú javulást mutatott a prezentációk és projektfeladatok elvégzését követően. ($\bar{X}_{\text{előmérés}}=0,5494$, $\bar{X}_{\text{utómérés}}=0,7357$, sign:0,01) A lányok és fiúk eredményei között nincs különbség, azaz az ismeretek korrigálása, kiegészítése mindkét nem esetén egyformán sikeres volt.

Az *attitűd affektív tényezői* közül említésre méltó a vízzel való takarékoskodás fontosságának felismerése. Biztató, hogy az ivóvízzel való takarékoskodás, önkorlátozó vízfogyasztás fontosságának megítélése – ha nem is szignifikánsan - de javult.

A fiúk és a lányok között nincs különbség tekintetben, hogy fontos takarékoskodni az ivóvízzel, de legalább az előméréshez képest összességében többen gondolják úgy, hogy kell. A zuhanyzás/mosdókagyló használat esetében szignifikánsan javult az odafigyelési

hajlandóság az előméréshez képest és a fiúk a kényelműkről is könnyebben lemondának az ivóvíz javára, mint a lányok. Ez a különbség szignifikáns.

Az attitűd *viselkedési megjelenésének* változását mérni nem tudjuk, de detektálni lehet. Erre vonatkozóan korrelációkat kerestünk, hogy milyen ismeretekkel, tényezőkkel függhet össze a víztakarékos viselkedési minta. Azt tapasztaltuk, hogy sok tanuló fontosnak tartja az ivóvízzel való takarékoskodást, ugyanakkor nem figyel arra, hogy korlátozza a vízfogyasztását. Mindezt a gyenge (Korreláció_{előmérés}=0,015 Korreláció_{utómérés}=0,250, sig:0,01) korrelációs értékek is alátámasztják. Az elvégzett projektfeladatok után a korrelációk szignifikánsan erősödtek, de továbbra sincs erős összefüggés a takarékoskodás és kényelemről való önkéntes vízfogyasztás között.

Ugyanakkor számottevő, szignifikáns összefüggés-erősödés mutatható ki a vízlátnyom fogalmának ismerete és a zuhanyzás vízfogyasztásának önkorlátozása között. (Korreláció_{előmérés}= 0,15 Korreláció_{utómérés}=0,786, sig: 0,05)

Sajnos nem biztató, hogy a vízről való ismeretek és a víztakarékosság fontosságának megítélése között gyenge korrelációs összefüggés van. (Korreláció_{előmérés}=0,09 Korreláció_{utómérés}=0,089) és mindez az utómérésben

sem változott. Ez azt jelenti, hogy megértették diáktársaink a víztakarékosság szükségességét, de még m mérlik fel annak fontosságát. Ezen a területen az ismeretek bővítése és elmélyítése, a probléma személyesebbé tétele javasolható.

Összefoglalás

Összességében levonható az a következtetés, hogy érdekes feladatokkal a környezettudatos vízgazdálkodás témája a korosztályhoz közelebb hozható, érdeklődésük jobban felkelthető, nyitottabbak, befogadóbbak lesznek a fiatalok. Mindez jó kiinduló alapot jelenthet a jövőben az iskolai körülmények között zajló környezeti nevelésben, környezetvédelemmel kapcsolatos helyes szemléletmód kialakításában.

Véleményünk szerint a legnagyobb megtakarítást úgy lehet elérni, hogy a pazarlást szüntetjük meg. Ehhez diáktársainkat, a környezetünkben élőket kell a probléma iránt fogékonyra, személyesen is elkötelezetté, a megoldások felé pedig nyitottá tenni.

Azt gondoljuk, hogy a szemlélet változását maradéktalanul nem várhatjuk el, ha a változáshoz szükséges alapvető körülmények nem állnak rendelkezésre, ha az iskolai vízmű-rendszerek elavultak és nincs igény, anyagi forrás vagy szándék a korszerű, víztakarékos berendezések beépítésére.

* A középiskolás diákok számára meghirdetett 2016/2017. évi országos Sajó Elemér pályázaton I. díjat nyert pályamunka kivonata.

Mosószeres vízlágyító hatásának vizsgálata komplexometriás titrálással*

BENKŐ CINTIA

Pályamunkámban különböző települések vízkeménységeit, továbbá a mosószeres vízlágyító hatásait vizsgáltam komplexometriás titrálással.

Bevezetés, célok

A vizek keménységét a vízben oldott kalcium és magnézium sók mennyisége határozza meg. A kemény víz vízkőképződést eredményez, amely kártékony hatással van a háztartási gépekre, berendezésekre, technológiai műtárgyakra. Azért, hogy mindezeket elkerüljük, különböző módokon lágyítjuk a vizet, megannyi módszer és technológia a rendelkezésünkre áll.

Pályázatomban szeretném bemutatni, hogy Szeged, valamint a Dél-Alföldi régió egyes településeinek víze mennyire kemények, illetve, hogy az egyes, a mi háztartásunkban is fellelhető mosószeres milyen mértékben befolyásolják ezeknek a vizeknek a keménységét.

Céлом, hogy bizonyosságot kapjak arról, valóban szükségünk van-e vízlágyító szerekre, vagy elegendő, ha jó mosószert választ az ember otthonra.

Anyagok és módszerek

A vizek keménységét a gyakorlatban komplexometriás titrálással állapítjuk meg. A komplexometriás titrálás során a fémionok mennyiségének meghatározására olyan többfunkciós ligandumokat használunk, amelyek egy molekulája a fémion összes, koordinációs helyének betöltésére elegendő számú és alkalmas donortomot tartalmaz.

A keménység meghatározásánál komplexonként, mérőoldatként etilén-diamin-tetraecetsavat (Komplexon III.), röviden EDTA-t használunk. A titrálás végpontjelzésére leggyakrabban színes komplexeket adó, úgynevezett fémindikátorok használatosak. Ennek oka, hogy a komplexképző anyag erősebb komplexet alkot a fémionnal, mint az indikátorral, ezért a komplexképző anyag elvonja a színes komplexből (fémion+indikátor) a fémiont és színváltozás jelzi a titrálás végpontját.

A kísérleteimhez a következő helyekről, településekről használtam fel vízmintákat:

- Algyő,
- Mélykút,
- Szeged – Rókus,
- Hódmezővásárhely,
- Mindszent,
- Ópusztaszer,
- Szeged – Kiskundorozsma,
- Szeged – Tápé.

Vizsgálatom során három féle mosószeret használtam. Az első mosószer por állagú, melynek összetevői a következők: 5-15 % anionos felületaktív anyagok, oxigénalapú fehérítőszer, < 5 % nemionos felületaktív anyagok, polikarboxilát, foszfonát, zeolit, enzimek, optikai fehérítő, illatanyagok.

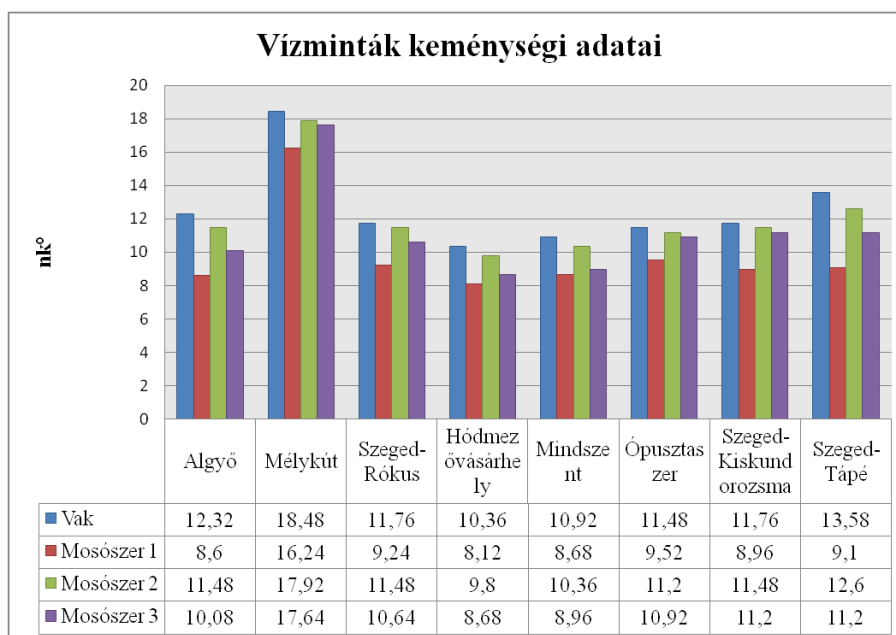
A második mosószer gél állagú, összetevői: 15-30 % anionos felületaktív anyagok, 5-15 % nem ionos felületaktív anyagok, <5 % szappan, foszfonát, enzimek, illatanyagok.

A harmadik mosószer szintén gél állagú, összetevői: 5-15 % anionos felületaktív anyagok, < 5 % nem ionos felületaktív anyagok, szappan, foszfonát, enzimek, illatanyagok.

Fontos még azt is megemlíteni, hogy mindhárom mosószer közép-árkategóriás, bármely boltban megvásárolhatóak, sok háztartásban megtalálhatóak.

Eredmények

Az összes vízminta keménységét és a mosószerek által kiváltott lágyítást a következő diagram jól szemlélteti.

Mindhárom mosószer lágyította a mintákat, volt, amelyik jobban, volt, amelyik kevésbé. A mélykúti víz a legkeményebb a vizsgált minták közül, viszont a mosószerek ugyanolyan határfokkal lágyították, mint a többi vízmintát. A leglágyabbnak a vizsgált minták közül a hódmezővásárhelyi víz bizonyult. A legjobb vízlágyító hatással az 1. számú mosószer rendelkezik, a legrosszabbal a második.

A mosószer legjobban a Szeged - Tápé vízmintát lágyította, hiszen a 13,58-as nk°-kal rendelkező vizet 4,48-al, tehát 9,1 nk°-ra lágyította.

Véleményem szerint egy az 1. mosószer összetevőit tartalmazó más mosószerek mellé Mélykút kivételével a többi településen nincs szükségünk mosógépünkhöz folyamatosan külön vízlágyító szert adagolni, hiszen közel lágy vízzel alakította az amúgy sem kemény vizeket.

Összefoglalás

A mérés során kiderült, hogy a Bajavíz Kft. kezelési területéhez tartozó mélykúti vízminta a legkeményebb, bár ez nem befolyásolta a mosószerek vízlágyító képességét, hiszen mindhárom mosószer majd-

hogynem ugyanolyan határfokkal lágyította, mint a többi vízmintát.

A mosószerek összetevőit megvizsgálva és a mérési eredményeket látva megállapítható, hogy az 1-es számú mosószer lágyítja legjobban a vizet, mert nagyobb mennyiségben tartalmaz zeolitot, polikarboxilátot, anionos felületaktív anyagokat, foszfonátot, mint a többi mosószer. Ezeket az anyagokat a vízlágyító porok összetevői között is megtaláljuk. A 2-es számú mosószer lágyít a legkevésbé, ez annak köszönhető, hogy nagyon csekély mértékben tartalmazza a leírt vízlágyító hatású anyagokat. A 3-as számú mosószer is jól teljesített, viszont még mindig az első számú mögött marad.

Összességében elmondhatom, hogy a víz keménysége településenként változó. Dolgozatomból is kiderül, hogy az Alföldvíz Zrt. és a Szegedi Vízmű Zrt. kezelési területeik alatt álló vezetékes ivóvizek keménysége alacsonyabb, mint a Bajavíz Kft. hatáskörébe tartozó mélykúti vízé. Ennek okát talán a tisztítási technológia eltérése, valamint a hálózati adottságok okozhatják.

A mai mosószerek már annyi vízlágyító összetevővel rendelkeznek, hogy véleményem szerint a közepe-

sen kemény vizeknél elhanyagolhatóak a különböző vízlágyító szerek. A mélykúti típusú vizeknél viszont ajánlott lehet, hiszen mindhárom mosószer, amivel dolgoztam éppen a határérték alá vitte, így vált csak kemény vízből közepesen keménnyé.

Környezetvédelmi szempontból el kellene hagynunk a mesterséges tisztítószereket, és be kellene építenünk a mindennapjainkba a természetes anyagokat, így lehetne társadalmunk igazán környezettudatos. A mosódíó, illetve a mosószóda egyre elterjed-

tebb a hazai háztartásokban is. Egyesek szerint ezek tisztító hatását tekintve ugyanannyit tudnak, mint egy átlagos mosószer, de a természetessége miatt tökéletesebb választás lehet, hisz nem tartalmaz foszfátokat és tenzideket sem.

Köszönetnyilvánítás

A dolgozat elkészüléséért szeretnék köszönetet mondani első sorban konzulensemnek, *Tar-Magyar Tündének*, valamint mindenkinek, aki segítségével hozzájárult a munkámhoz.

* A középiskolás diákok számára meghirdetett 2016/2017. évi országos Sajtó Elemér pályázaton III. díjat nyert pályamunka kivonata.

ÉVFORDULÓK

A hazai vízgazdálkodás évfordulói 2018-ban

A jelölések értelmezése:

† elhunyt

* született

825 éve

1194.

A híradások szerint a Duna Fejér vármegyében kétszer is kiöntött, és sok embert, valamint állatot követelt áldozatul.

köznek akkora kárt okoztak; jövőre az ilyen károknak elhárítására szükséges, hogy a régi gátakat és töltéseket, ...ismét kijavítsák és némely helyeken megújítsák. ...Pozsony és Komárom vármegyének a megnevezett szigeten lakó jobbágyai az említett tizenkét napi munkából hat napi munkát a jelzett töltések kijavítására fordítsanak."

750 éve

1269.

Első alkalommal történt írásos említés egy magyarországi vízimalomról, a veszprémi Korláth (későbbi Gábriel) malomról. A (Gépház u. 16. sz. alatti) malom, bár ipari műemlékké nyilvánították, az 1960-as években elpusztult, ma már romjait is alig találni.

425 éve

1594. március-május

Nagy esőzések voltak az ország egész területén. A Dráva és a Mura a sok esőzés, valamint az erősen olvadó hótól megdagadva kiöntött.

Sopronban májuskor három napos eső esett, a patakok megáradtak, a víz az Ikva híd magasságáig ért, és a csűrökben nagy kárt tett.

725 éve

1294.

Először említik oklevélben az esztergomi Hévíztó lefolyásán lévő káptalani malmokat, a káptalani fürdőt és a malmok vízrekesztőit.

1594.

Az Illésházy család Trencsénteplicen – a melegvízű forrásokra alapozva – nyilvános használatra szánt hat medencéből álló fürdőt építtetett.

525 éve

1494.

Magyarországon, valamint Erdélyben a nyár igen száraz és heves volt, 6 hónapig semmi eső nem esett. A kortársak szerint még a nagy folyók is majdnem elapadtak.

400 éve

1619. december

Az esős időjárás következtében a Duna magyarországi részén kialakult „szörnyű árvíz”-ről tudósítanak az egykorú feljegyzések. Pozsonynál az áradás, valamint a vihar és hullámverés miatt 2 napig nem tudtak a folyón átkelni.

450 éve

1569. október 26.

Miksa király III. dekrétumának 21. cikkelye ("Pozsony és Komárom vármegyék munkája felének a szigetbe áttétele a Duna víztorkolása gátjaihoz és töltéséhez") az 1568-as árvíz pusztítására hivatkozva intézkedik a Csallóköz már meglévő régi gátjainak helyreállításáról, a vidék árvédelmének fejlesztéséről. "...mivel a Dunának gyakori és igen nagy kiáradásai köztudomásúak, amelyek ebben és a múlt évben is az egész Csalló-

350 éve

1669.

Megjelent az 1654 és 1669 között Erdélyben hozott törvények gyűjteménye, a Compillatae Constitutiones, amelynek III. részében található, III. cím, VI. artikulusa, a káros vízi művek (azaz elsősorban az elmocsarasodást okozó vízimalmok) „megigazításának” szükségességét hangsúlyozta.

1669.

A budai Császár fürdő tűzvésznek esett martalékul, és majdnem teljesen elpusztult. Ezt követően elhanyagolt állapotba került mindaddig, míg a város töröktől való visszavétele után magánkézbe nem került.

325 éve

1694. január

A hirtelen olvadás, valamint a hosszan tartó záporosó következtében keletkezett vizek elborították Gyula környékét, ezért a keresztény hadaknak a vár január 18-ára kitűzött ostromát el kellett halasztaniuk.

1694. június

L. F. Marsigli a Dunáról szóló nagy munkájában a Duna vízszintjeiről is írt, s ábrát közölt az 1693 -1695 közötti évek vízállásainak ingadozásáról. A legnagyobb vízállást 1694. június havában, a Duna tipikus nyári árhullámának idején mérte.

1694.

Lower Máté német nyelvű könyvében említette Balatonfüred forrásait, leírva, hogy a tihanyi vártól félóránnyira a Balaton parton buzog föl két forrás. Szeszes, tiszta, savanyú, frissítő és elevenítő a vizük, ezért a pásztorok és parasztok szívesen felkeresik.

1694.

Szokatlanul nagy árvizek pusztítottak Erdélyben, különösen Háromszék és Csík vármegyékben.

300 éve

1719. január 6.

* Joseph Walcher (Linz-/Ausztia/) jezsuita szerzetes, matematikus, hajózási igazgató. Ausztiai sikeres vízépítészeti munkák elvégzését követően nevezték ki Magyarországon a Hajózási Igazgatóság vezetőjének. E minőségében ő tekinthető az ebben az időben kialakuló központi vízügyi igazgatás egyik első vezetőjének. Nevéhez fűződik a Felső-Duna szabályozásának kísérlete, amennyiben 1779-ben a folyó pozsonyi szakaszán gátakat épített, valamint Oroszvárnál rendezte a mosoni Duna-ág kiágazását. Nevezetes szerepet játszott a hazai vízimunkák történetében a Balaton vízszintjének alábbszállítása körüli tevékenységével is. († Bécs, 1803. november 29.)

1719.

A Sopron melletti Lövér oldalában fakadó Deák-kút vizét a városba, a piac díszkútjába vezették.

275 éve

1744. március 4-10.

Jeges árvíz pusztított a pesti Duna szakaszon. Óbudán és Budán 15-15, Pesten pedig 50 ház dőlt össze. Az egykori adatok szerint a kisvíz felett 7,12 m magasságra emelkedett fel az árvíz szintje. Az áradás jelentős károkat okozott Pest-Buda alatt is, ezért pl. Kiskunlacháza település lakói kénytelenek voltak falujukat a Dunától távolabb eső magaslatra átköltöztetni.

1744.

Székesfehérvár tanácsa a vizek tisztaságának védelmére határozatot hozott, amelyben megtiltotta a bőrösöknek, szíjártóknak és a horvát cipészeknek, hogy a bőröket a malompataokban mossák, mert „*a vizet piszkítják, és alább azt gyűjtik össze ivásra, tehát az embereknek piszkos vizet kell inniok.*”

250 éve

1769. március 28.

Szentes városa első szabályrendeletének („statutum”-ának) 1. pontja szerint minden gazdának háza előtt hordóban vagy nagyobb edényben „kapitányvizet” (azaz tüzoltó vizet) kell tartania.

1769. június 24.

Szláby Ferenc, Zala vármegyei orvos elsőként végezte el a Hévízi-tó vízének kémiai és fizikai vizsgálatát.

1769.

Megjelent Ignaz Müller osztrák matematikus (mérnök) Magyarországról készített 1:360.000 léptékű térképe (*„Mappa geographica novissima regni Hungariae”*). A 12 lapos mappán az ország vízrajza lényegesen pontosabban ábrázolt, mint az névrokonának, J.Ch. Müllernek 1709-ben kiadott térképén látható. I. Müller munkája szolgált a II. József-féle katonai felmérések alapjául.

1769.

Vertics Ferenc vármegyei mérnök a folyó szabályozása érdekében elkészítette a „*Conspectus decurcus fluvii Sió. [A Sió folyó átnézeti térképe]*” feliratú map-

páját, amely a Sió eddig ismert legkorábbi geodéziai felvétele.

1769.

Elkészült az első ismert térkép a Hévízi tóról, de azon a tó körvonalai nem egyeznek mai alakjával.

1769.

Befejeződtek a délvidéki mocsarak lecsapolására 1762-ben ásni kezdett az ún. „Terézia csatorna” munkálatai. A csatorna a Temesből (Botosnál) kiindulva – többnyire mély bevágásokkal – Margitica érintésével az Alibunári mocsár széléig, Szent Jánosig húzódik.

1769.

Az elmúlt két esztendő alatt a Fertő tó vízszintje jelentősen megemelkedett, a tó felülete meghaladta az 500 km²-t.

225 éve

1794. április 28.

Sartory József, az egri püspökség mérnöke elkészítette a Baradla-barlang 1:1296 méretarányú kéziratos térképét, amely Európában az egyik legelső barlangtérkép volt. A barlang addig ismert 1,8 km hosszú szakaszának nyomtatott térképét Raisz Keresztély, Gömör vármegye mérnöke készítette el 1802-ben.

1794 nyara

A nagyon száraz időjárás miatt az ország keleti felében vízhiány mutatkozott mind a felszíni, mind a felszín alatti vizekben. Miskolcon a kutak kiszáradtak. Az Alföld jelentős területein élelem- és szénahiány keserítette az emberek és jószágaik életét. Volt, hogy a Berettyó árkában ástak kutat. A tiszai gázlókön térdig is alig ért a víz.

1794. augusztus 20-30.

A Kisalföldön pusztított a Felső-Duna és a Rába árvize. A Csallóköz egy részét is víz borította. Vasvár és Asszonyfa vidékén a Rába kiöntése okozott károkat.

1794.

Petkovics Ferenc mérnök az év folyamán felmérte a Martonos és Horgos közötti mocsarakat és elkészítette térképét.

200 éve

1819. október 30.

* Klasz Márton (Stomfa) mérnök, középítészeti felügyelő. A Tisza szabályozásán dolgozott, majd a pesti Duna-szakasz szabályozási munkáit vezette. Az 1863. évi alföldi aszálykatasztrófa után Bodoki Károllyal és Boros Frigyessel tervet készített a Felső-Tisza-Érvölgy-Körös-csatornára, amely hajózási és öntözési céllal szelte volna át a tiszántúli vidéket. († Budapest, 1881. március 16.)

1819.

Beszédes József mérnököt a pesti egyetem a szép-művészetek és filozófia doktorává avatta. Beszédes ebben az évben készítette el Kapos-szabályozási tervét.

1819.

Huszár Mátyás – a Körösök vízrajzi munkáival összefüggő vízszín rögzítések érdekében – engedélyt kért egy vízmérce felállítására. A mércét a Körös-vidék egyik hídjánál, az ún. "Árendátor hídnál" helyezték el, de hogy pontosan hol, az nem ismert. Ez volt a Körös-völgy első vízmércéje.

1819.

* Farkas Pál (Veszprém) mérnök. Oklevelét 1839-ben szerezte. Először a Duna-mappációnál alkalmazták, majd Szatmár megyébe került, és részt vett mind a Tisza, mind pedig a Szamos felmérésében. († ?)

1819.

* Csánk Nándor (Paks) mérnök. A kiegyezést megelőzően a Tisza-szabályozás Csap-Tiszaújlak közötti szakaszán folyó munkálatait vezette. 1866-ban a Szernyemocsár térképét készítette el. († ?)

1819.

Az Eszterházy uradalom mérnökei, Beszédes József, Herman János és Obersteiner Antal elkészítették a Kapos-szabályozás tervét. A kivitelezési munka 1825-ben vette kezdetét.

175 éve

1844. január 4.

* Lengyel Béla (Budapest) vegyész, akadémikus, egyetemi tanár. A pesti tudományegyetem II. Kémiai Tanszékén az ő vezetésével működött az Ásványvízelemző Intézet, melynek feladatai közé tartozott a hazai gyógyvizek kémiai vizsgálata. († Budapest, 1913. március 11.)

1844. tavasz

Höbbling Miksa, pécsi orvos számolt be először írásban a Mecsek hegységben található „Márfai-kölyuk” barlangról. A barlangban és a benne található patakban azóta számos kutatást végeztek, s amikor az 1950-es években Komló vízellátási gondjain segíteni kívántak, az itteni vizeket vették igénybe a vízmű tervezésekor.

1844. június 12.

A rendkívüli tiszai árvizekre tekintettel József nádor a Helytartótanács néhány tagját, valamint több Tisza menti birtokost értekezletre hívott össze, hogy megvizsgálják, milyen lépéseket kell tenni a Tisza szabályozásának ügyében. Az értekezleten jelen volt gr. Széchenyi István is.

1844. szeptember 20.

Vásárhelyi Pál értekezletet tartott a Zempléni Társulatnál Beszédes József szabályozási tervéről, de valódi megegyezés nem született.

1844. október 5.

* Czekelius Aurél (Csiklovabánya) mérnök. 1869-től a MÁV mérnöke, 1881-től az új műszaki tanács tagja, 1894-től pedig a Dunai Hídosztály vezetője. Nevéhez fűződik a budapesti Erzsébet- és Ferenc József híd, a pozsonyi és komáromi Duna-hidak, valamint a puchói Vág, a tiszaujlaki Tisza- és a marosújvári Maros-hidak építése. († Budapest, 1927. november 14.)

1844. november 30.

* Balló Mátyás (Liptószentmiklós) kémikus, akadémikus. A Fővárosi Vegyészeti Hivatal, majd 1901-1910 között a Székesfehérvári Vegyészeti és Tápszervizsgáló Intézet igazgatójaként sokat foglalkozott az ásványvizek elemzésével, valamint az ivóvízkezelés kérdéseivel. († Budapest, 1930. október 27.)

1844.

Az Egyesült Körös bal partján a Szarvas városi magaslattól a szentandrászi határban lévő terncsői magaslatig 9,065 km hosszú árvízvédelmi gát épült.

1844.

A Csány-percSORAI töltésen megépült a Kis Tiszatorki régi zsilip. 2,53 m nyílással, 1 m küszöbmagassággal. A zsilip az 1855. évi árvízkor bedőlt.

1844.

Hild József tervei alapján felépült a ma ismert formájában a Császár-fürdő, amelynek helyén az előbuk-

kanó melegforrások mellett ősidőktől fogva fürdők működtek.

1844.

Harkányban megépült az (utóbb Kossuth Lajosról elnevezett) nyilvános fürdő. A díszes faépületben a vendégek kiszolgálására 24 márvány kádat helyeztek el. Ugyancsak ekkor alakította ki a tulajdonos Batthyány-család a fürdő körül a közel 400 holdas parkot.

150 éve

1869. január 14.

Sir Morton Peto angol vállalkozó tervezetet juttatott el Pest város tanácsához, amelyben javaslatot tett a város csatornázási rendszerének egyesített módon történő megújítására, s megfelelő főgyűjtőcsatornák megépítésére. A tervezetet (*"Jelentés és tervrajz sz. kir. Pest városa földalatti csatornázásának javítása tárgyában"*) London főmérnöke, W. J. Bazalgette készítette.

1869. április 15.

* Sárközy Imre (Nagybajom) mérnök. A budapesti, valamint a székesfehérvári kultúrmérnöki hivataloknál, majd társulatoknál működött mint igazgató, ill. igazgató főmérnök. Jelentős munkát végzett a Kapos, Sió és Sárvíz szabályozási munkákkal kapcsolatban. Technikatörténeti kutatásokkal is foglalkozott. Fő műve a *"Régi vízi mérnökeink életéből..."* című könyve, amelyben XIX. századi mérnökök pályafutását dolgozta fel. († Budapest, 1927. július 27.)

1869. május 14.

A budapesti Margitszigeten, az 1867-ben létesített Zsigmondy-féle kútra telepítve megnyitotta kapuit a Margit-fürdő. Az Ybl Miklós tervei alapján épített fürdő a második világháború alatt súlyosan megrongálódott, s felújítás helyett 1958-ban lebontották.

1869. június 18.

Megalakult a M. kir. Állami Földtani Intézet (mai rövid nevén a MÁFI), amely hazánk földtani viszonyainak feltárása mellett azóta is behatóan foglalkozik a felszín alatti vizek valamennyi kérdéskörével.

1869. október 3.

A rákosi bűcsúsok a Fertő-tó kiszáradt medrén keresztül mentek át Boldogasszonyba. Az esemény emlékét márványtábla őrzi a Fertőrákos mellett 1869-ben épített virágosmajori kápolna falán. A korabeli sajtó arról is tudósított, hogy a tó medrében kukoricaföldek találhatók és egy Mexikó nevű települést is alapítottak, amelynek száz lakója van.

1869. október 14.

* Anderkó Aurél (Terep) meteorológus, egyetemi tanár. A Meteorológiai Intézetnél 30 éven át működött, mint az ombrometriai (csapadékmérési) osztály vezetője. Bogdánfy Ödönnel együtt tervezte a magyar súlyombrográfot, mely a párizsi világkiállításon díjat nyert. († Budapest, 1940. június 2.)

1869. november 1.

Átadták rendeltetésének a „Pesti ideiglenes vízmű” második ütemének vízellátó hálózatát. (Egy új kúttal, egy hozzátartozó új szivattyúval, valamint 26,5 km csővezetékkel és a 10 800 m³-es első kőbányai víztárolóval gyarapodott a rendszer.)

1869.

A Tisza árvize a felső-tiszai társulatok töltéseit sok helyen meghágtá, csakúgy mint a bácsi társulat árvédelmi gátjait. Az áradás 27 község területét érintette és elöntött 227 km²-t.

1869.

A gyulai képviselő-testület határozata alapján – még az Élővízcsatorna zsiliprendszerének megépítése előtt – rendezték a városon keresztül haladó Fehér-Körös medret. A régi folyóágy közepén 5,7 m széles vezérárkot ástak, mindkét oldalon 7,7 -7,5 m széles ártér meghagyásával.

1869.

A kormány határozatot hozott arról, hogy a Körösök, valamint a Kettős Körös átmetszéseit államköltségen ki kell bővíteni. E célból a Békés vármegyei Gyulán folyammérnöki hivatalt állítottak fel, melynek egyben feladata lett a területén működő ármentesítő társulatok felügyelete, és a szabályozás összhangjának biztosítása.

1869.

Közvetlenül a Duna mentén fekvő Pest vármegyei érdekelt birtokosok kihagyásával – akik a társulatba való bevonást, és így területük ármentesítését ellenezték – megalakult a „Tolna-bátai Dunavédeget Társulat”.

1869.

A Heinrich-család beruházásában, Ybl Miklós tervei alapján átépítették és bővítették a budai lakosság körében mindinkább közkedveletté váló Rác-fürdőt.

1869.

Hódmezővásárhelyen megnyílt a város első gőzfürdője az Anna fürdő, a mai strandfürdővel szemben, a

solti gőzmalom mellett. Három szobájában 2-2 kád állt a vendégek rendelkezésére.

1869.

Orosháza határában – társadalmi összefogással – megépült a mai Gyógy-strand, – és tisztasági fürdő kezdetleges elődje, köznéven Gyopáros-fürdő. A fürdő fokozatosan fejlődött, 1925-től a gyógyfürdő elnevezés használatát is engedélyezték számára.

1869.

Hencz Antal keszthelyi építész befejezte a Hévízi-tó fürdőépületeinek kivitelezési munkáit. Az építés során a tavat részletesen felmérte, s a tó mélységét 43 m-ben jelölte meg.

1869.

A Matematikai és Természettudományi Közlönyben megjelent Molnár János "A hév vizek Buda környékén" c. monográfiája, amely a hazai forráskutatás első alapvető tudományos teljesítménye volt. Molnár megállapította, hogy *"a dunavíz magas állása fürdőink vizének hőfokát nem szállítja alább, az a melegforrásoknak pusztán csak gát gyanánt áll útjában"*.

1869.

Megkezdődtek a rendszeres vízállásészlelések a Balaton siófoki vízmércéjén.

125 éve

1894. január 5.

Az addigi törvényi szabályozás nem írta elő egyértelműen, hogy a folyó medrével kapcsolatos egyes munkák kinek a költségén hajtandók végre. Ez több esetben a társulatok terheinek növelését jelentette, amely ellen a társulatok többször tiltakoztak. Az országgyűlés által *"A Tisza és Bodrog mellék-folyó szabályozásának folytatólagos munkálatairól..."* meghozott III. tc. kimondta, hogy *"a szükséges átvágásokat és mederrendezéseket, nem különben az ezen célból szükséges partbiztosításokat is az állam saját költségén hajtja végre és tartja fenn."*

1894. január 30.

* Bilkei Pap Lajos (Mórág) orvos, balneológus, egy. magántanár. 1934-1945 között a Székesfevárosi Gyógyfürdők igazgatója. Nevéhez fűződik Budapest fürdővárossá fejlesztésének első kísérlete. A háború után a Nemzetközi Reumaellenes Liga főtitkára, a portugál reumakutató intézet alapító igazgatója volt. († Lisszabon, 1976. január 26.)

1894. elején

Megkezdte folyamatos üzemét Brassó 1893-ban épített vízműve, amely 33 000 fő vízellátását biztosította.

1894. február 1.

Megkezdődött a Hanság-csatorna 15 m fenékszélességű vezérárkának kiemelése, 3 db külön erre a célra szerkesztett kis kotró üzembeállításával. A Répce és az Ikva tavaszi árvizei gyakran elöntötték az egész Hanságot, ezért a munkában sok fennakadás volt.

1894. tavasz

Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter az erdélyi munkanélküliség enyhítésére felvetette az országrész vízenergia készletének számbavételét.

1894. augusztus 9.

Nagykároly székhellyel megalakult az Ecsediláplecsapoló és Szamosbalparti Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat, amelynek elnökéül gr. Károlyi Tibort választották. A következő évben összeült közgyűlés döntött a vízimunkák pénzügyi feltételeiről, s műszaki irányítóul meghívták Péchy László folyammérnököt, aki közel négy évtizeden át volt a társulat igazgató főmérnöke.

1894. augusztus 23.

Cholnoky Jenő megkezdte a Balatont tápláló vízforrásokon az első vízhozamméréseket a tó vízháztartásának kutatása érdekében. Cholnoky több-kevesebb rendszerességgel 1900 májusáig végzett méréseket, s az ezt követő fél évszázadban csak alkalmanként történtek megfigyelések e téren.

1894. november 2.

Megépült a Duna alatti (Káposztásmegyer-Palotasziget közötti) vízszállító alagút (bujtató). Magyarországon ez volt az első folyam alatt épített alagút.

1894.

Békés vármegye törvényhatósága felterjesztést intézett a földmívelési miniszterhez a megye területén található szikes területek intenzívebb hasznosítása érdekében. A miniszter intézkedésére az aradi kmh. 1899-ben tervet készített a békéscsabai öntöző mintatelep üzemére, valamint a gyulai és Gyula környéki belvizeknek az Élővíz-csatornából való kiiktatására. (*Köztelek, 1900. 1928-1930.p.*)

1894.

A Körös-Tisza-Marosi Árvíz- és Belvízszabályozó Társulat megépítette a Kurca-toroki (2,15 m³/s) és a mezőberényi (0,5 m³/s átemelőképeségű) gőzüzemű belvíz-szivattyútelepeket.

1894.

A Bodrogekői társulat befejezte az 1857-ben megkezdett, de az 1878. és az 1888. évi árvizek által többször megrongált töltéseinek építési munkálatait.

1894.

Öt évi munka után, 710 ezer m³ föld megmozgatásával befejeződtek a dél-dunántúli Fekete-víz rendezési munkái, amelyek mind a mai napig a Fekete-víz vízgazdálkodási rendszerének gerincét képezik.

1894.

A Tiszán a kolerajárvány miatt hónapokig tiltották a tutajozást.

1894.

Miután az 1846-ban épített keszthelyi kikötőt a Balaton jége többször megrongálta, Zala vármegye újjáépítette és kibővítette. A munka során bazaltkőből bejárómólót, facölöpökből kikötőt és terméskő partfalat építettek.

1894.

Az Országos Halászati Felügyelőség mérnökei Corchus Béla tervei alapján megépítették az első korszerű, 0,75 km² kiterjedésű halastavat, a Tolna megyei Simontornyan.

1894.

A Ferenc-József híd építésekor a híd tengelyébe eső – akkor még Sáros fürdőnek nevezett – Gellért fürdő régi épületeit lebontották. Az építkezés következtében a forrásmedence mélyen az úttest alá került, s a forrásvíz egy negyedszázadon keresztül felhasználatlanul ömlött a Dunába.

1894.

A Rudas fürdő úszómedencéjének alapozásakor két forrást tártak fel, melyeket "Diana" és "Hygiea" névre kereszteltek. Magasságuk a Duna „0” pontja felett 7,16 méterre volt. Vizüket azóta a Rudas fürdő hasznosítja.

1894.

Szolnokon a Kossuth téren megfúrták az első artézi kutat (282 m mélyről, 22,5 °C-os vízzel), melyet 1895-ben követett a Vásár téri, 1896-ban a kórházi, 1901-ben a Nemzeti Szálló udvarán, valamint a Kárász-féle fűrésztelepen fúrt artézi kút.

1894.

Megépült a Járdánháza és Ózd közötti a 22,5 mm-es csővezeték, amelyen az ózdi ipartelepelt bányavízzel lehetett ellátni.

1894.

Megjelent a *Balneológiai Értesítő* első száma.

1894.

A közegészségügyi mérnöki szolgálat – mint Közegészségügyi Mérnöki Osztály – Farkass Kálmán vezetésével, egyelőre 3 fővel önálló szervezetet kapott az Országos Vízépítészeti és Talajjavító Hivatal kebelében. 1901-ben az Országos Vízépítési Igazgatóság V. osztályaként működtek tovább. Személyzete akkor már 4 mérnök, 4 segédmérnök és 4 napidíjas mérnök volt. A szolgálat tulajdonában volt 3 gőzmeghajtású artézikutató berendezés, amellyel a hozzájuk forduló települések számára ivóvízkutakat fúrhattak.

1894.

Pécs József tervei alapján a Sárvári Cukorgyárnak vízművet építettek. A napi 160 000 m³ vizet a Rábából emelték ki és tisztítás után (derítés, szűrés) visszavezették.

1894.

A Vízrajzi Osztály a Dunán megkezdte a kisvízi hajóút kitérését. Erre azért volt szükség, hogy a hajózást a folyó kisvízi viszonyai között is lehetővé tegyék.

1894.

A műegyetemi vízmérnök (kultúrmérnök) hallgatók hidrológiai-hidrometriai mérőgyakorlatait Szobról áthelyezték Nagymarosra, ahol Klimm Mihály professzor megfelelő hidrometriai mérőtelepet alakított ki.

1894.

Befejeződött a Zala szabályozása és árterének lecsapolása. Ez a munka egyébként már 1835-ben megindult, de különböző nehézségek miatt többször évekre elakadt.

100 éve

1919. március 21- augusztus 1.

A Magyar Tanácsköztársaság fennállása alatt az állami vízügyek legfőbb irányítója, a Földművelési Népbizottság vízgazdasági osztályának vezetője, Bogdánfy Ödön volt.

1919. április-június

Rendkívüli árhullámok haladtak le a Tiszán, a Körösökön és a Maroson. A Tisza Tiszafüred felett átlag 25 cm-rel maradt el az addigi legmagasabb 1888. évi árvíz-től, míg az alább fekvő szakaszon átlag 50 cm-rel meghaladta a korábbi maximumot. A tiszai árvédekezést nehezítették a Tanácsköztársaság haderői és a román királyi csapatok közötti harcok, mert sok helyen a védelmi vonalat a tiszai töltések jelentették, amelyek így a hadműveletektől is sérültek. A szolnoki hidat ekkor robbantották fel, s Csongrádon hajókat süllyesztettek el.

Május 13-án Tiszasasznál a vöröskatonák átszakították a Szolnok-Csongrád Tiszabalparti Ármentesítő Társulat Tisza-körösügyi öblözetének védtöltését. Ezzel közel 20 000 kh-nyi terület került víz alá. A Körösökön levonuló árvíz is "korszakos" volt. Ennek hatására határozta el a Fehér-Körös Ármentesítő Társulat a töltéskorona szintjének egy méterrel való megemelését. A Maros árvize viszont alatta maradt a korábbi csúcshoz. A Szamos áradása abnormálisan magas volt, a Bodrogé közepes. Az árvízi tapasztalatok alapján a tiszai gátak 1895-ös méreteihez képest újabb méretnövelést rendeltek el.

1919. május

A Dunai Hajózási Parancsnokság ellenőrzése alatt megszervezték a Szövetségek közti Dunabizottságot, melynek tagjai Anglia, Franciaország, Olaszország és az Egyesült Államok képviselői voltak. 1920. február 1-től a Bizottságot létrehozói olyan intézménnyé alakították, mely a kereskedelmi forgalom újjászervezése érdekében a dunai hajózási kérdésekben teljhatalommal rendelkezett. A Bizottság székhelye 1919. májustól 1922. februárig Budapesten volt.

1919. június 6.

† Kvassay Jenő (Budapest) vízmérnök, a magyar vízügyi szolgálat kimagasló alakja. 1880-tól az általa szervezett Kultúrmérnöki Hivatal, majd 1889-től az Országos Vízépítési és Talajjavító Hivatal vezetője. Négy évtizedes működése (1877-1918) új korszakot jelentett a hazai folyószabályozások és a talajjavítások terén. Nevéhez fűződik a vízjogi törvény tartalmi megalkotása (1885), az Országos Halászati Felügyelőség és a Közegészségügyi Mérnöki Szolgálat megszervezése. Kezdeményezte a balatoni kikötők és a budapesti szabadkikötő megépítését, valamint szorgalmazta a dunai víziközlekedés fejlesztését. Gyakorlati és szervezői mű-

ködéséhez hasonló jelentőségű volt elméleti és szakirodalmi tevékenysége. "Mezőgazdasági vízműtan"-a évtizedeken keresztül a kultúrmérnökök kézikönyve volt. (* Buda, 1850. július 5.)

1919. június 28.

A Versailles-i (Trianoni) Békeszerződés 331. cikkelye a Dunát Ulmtól a torkolatig nemzetközinek nyilvánította.

1919. augusztus 16.

* Illés György (Vasvár), mérnök. 1944-1948 között a Balatoni Kikötők Felügyelőségén dolgozott, később magánmérnökként tevékenykedett. 1953-tól az OVF (OVH) főmérnöke, főosztályvezetője, majd főigazgató-helyettese (elnökhelyettese) lett. Az ő közvetlen vezetésével jött létre a hazai vízellátás-csatornázás egységes szakmai irányítása, alakult ki a vízminőségvédelem szervezete, s fejlődött ki a regionális vízellátó szervezetek hálózata. 1976-1985-ig a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke volt. († Budapest, 1998. január 18.)

1919.

Gödöllőn az Állami Burgonya Kísérleti Telepen megépült az első magyarországi permetező öntözőtelep. Vizét a Rákos patakából szivattyúzták. A homokos talajon kétszer akkora termést (53, ill. 108 q) értek el, mint az öntözetlen területen.

1919.

Debrecenben egyesített rendszerű csatornahálózat létesült.

1919.

Csillaghegyen langyos termál-forrásokra települve – egy korábbi kis természetes tó helyén – három betonmedencét építettek. (Csillaghegyi Árpád strandfürdő).

75 éve

1944. január 29.

† Hoór Tempis Mór (Budapest) villamosmérnök, akadémikus. Nemzetközileg ismert elméleti és gyakorlati szakembere volt a villamos erőművek tervezési kérdéseinek. Az 1910-es évektől kezdve főleg energiagazdálkodási, vízerőhasznosítási és ipartelepítési kérdésekkel foglalkozott. (* Nagyszében, 1867. május 6.)

1944. január

Károlyi Zoltán tervei alapján a Győri Folyammérnöki Hivatalnál új hordalékfogó berendezést készítettek és

ezzel a készülékkel megkezdődtek a Duna hordalékviszonyaira vonatkozó átfogó kísérletek.

1944. március 13.

† Bogdánfy Ödön (Budapest), vízépítőmérnök, a hidrológia hazai tudományának kimagasló művelője. 1890-től állami szolgálatba lépve több kultúrmérnöki hivatal vezetője volt. Tudományos munkásságának elismeréseként a hidrológia műegyetemi magántanára, majd a Vízügyi Közlemények szerkesztője (1911-16 között). A haladó gondolkodású tudós és műszaki szervező a Tanácsköztársaság idején az Országos Vízépítési Igazgatóság főmérnökeként a vízügyi szolgálat vezetője volt. Kényszernyugdíjazása után visszavonult a vízügyi szakmai munkától, s kisebb cikkei és tanulmányai a Természettudományi Közlönyben jelentek meg. Bogdánfy jelentős szerepet játszott a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, különösen annak vízépítési szakosztályában, valamint az alakuló Magyar Hidrológiai Társaság jogelődjében, a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályában, amelynek titkára, 1919-ben pedig elnöke volt. (* Torda, 1863. december 18.)

1944. június 2.

† Németh Béla (Miskolc), mérnök. Tevékenysége a borsodi iparvidék vízimunkálataihoz kapcsolódott, több Sajó-menti öblözet ármentesítésének, vízrendezésének, illetve folyószabályozásának terveit készítette el. (* 1888.)

1944. július 24.

A Természetvédelmi Tanács javaslatára a Földművelésügyi Minisztérium a Pálvölgyi cseppkőbarlangot természetvédelmi területté nyilvánította. A barlangot a háború idején óvóhelyként is használták.

1944. augusztus 25.

† Horusitzky Henrik (Budapest), okl. mezőgazda, geológus, a Magyar Állami Földtani Intézet aligazgatója. Tudományos munkássága elsősorban az agrogeológia és a hidrogeológia területén alapvető. Összeállította Magyarország barlangkataszterét. Számos cikke jelent meg a Hidrológiai Közölny évfolyamaiban. Jelentős szerepet játszott a Magyar Hidrológiai Társaság jogelődjében, a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályában, amelynek elnöke volt. (* Hoch Ujezd, Csehország, 1870. augusztus 3.)

1944.

Befejeződött az 1939. évi jégzajlás következtében életveszélyessé vált badacsonyi kikötő 1940-ben megkezdett átépítése. A Balatoni Kikötők Felügyelősége a munkák során a régi fahidat lebontotta és új, szilárd kikötőt épített. Az építkezés alatt a hajók már 1941-ben egy ideiglenes fahídnál is kiköthettek.

1944.

A Dagály utcában az Árpád-híd és a Rákos patak között strandfürdő céljára sikeres fúrást mélyítettek (Béke forrás). A kút percmenként 6 m³ 41,5 °C fokos vizet adott. A víztermelés megindításának órájában a margitszigeti ún. "I. sz." Zsigmondy -féle fúrásban 1 m-rel csökkent a vízszint, és ekkor szűnt meg a sziget valamikori látványossága, a vízésés.

1944.

Budapesten, a Margitsziget nyugati részén, a Budaújlaki vízműteleppel szemben megépült egy 25 csökútból álló csoport, melyek vizét a Duna alatt vezetett 282 m hosszú bujtatón keresztül juttatták el a Budaújlaki szivattyútelep gépeihez.

1944.

Szönyegbombázás következtében találat érte a Kvassay zsilipet. A vízerőtelep 1924-1925-ben megépült részeit érte a legnagyobb kár.

1944.

A Földtani Intézetben befejeződött Magyarország talajtani és vízföldtani térképezése. A tiszántúli viszonyokat ábrázoló térképlapok nagy részét (97 db. ún. "Kreybig-féle térkép"-et) kiadták, de a háború a többi térkép megjelentetését megakadályozta.

1944.

Kecskemét határában talajvízkísérleti telepet létesítettek. A telep létrehozásában az a Komlói Imre volt a fő szervező, aki a háborús események során tragikus körülmények között elhunyt. A háború során súlyosan sérült telepet 1949-ben építették újjá, s Komlói Imréről nevezték el. A létesítmény 1952 óta a VITUKI kezelésében működik.

1944.

Befejeződtek a két évvel korábban megkezdett makádi bekötő töltés munkálatai, amely a Csepel-sziget alsó, bevédetlenül hagyott csúcsát is megvédte a Duna elöntéseitől.

50 éve

1969.

Ez évtől kezdve az ipari üzemeknek ivóvíz-használati pótdíjat kellett fizetniük a termelésben használt ivóvízért. Az intézkedést magyarázza, hogy az ipar vízforgalma húsz esztendő alatt közel az ötszörösére emelkedett.

1969. január 8.

† Papp Ferenc (Budapest) geológus, műegyetemi tanár. 1924-től haláláig egyetemi oktató, végül tanszékvezető. A mérnöki geológián kívül fő munkaterülete volt a hidrogeológia, ezen belül a főváros és környékének gyógyforrásai, valamint a karszthidrologia. Nevéhez fűződik a Jósvafői Karszt- és Barlangkutató Állomás megszervezése, irányítása stb. 1956-1961 között a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke volt. (* Budapest, 1901. július 31.)

1969. február

A budapesti Műegyetemen új tantervű – négy féléves – szakmérnökképzés indult vízellátás,- csatornázás-, egészségügyi szakkal, valamint mezőgazdasági vízgazdálkodási szakkal.

1969. március 28.

A kormány 1009.sz. határozata jóváhagyta a Velencei-tó és környékének üdülőfejlesztési regionális rendezési tervét, amely – többek között – húsz évre tartalmazta a víz minőségének javítási programját.

1969. április 20.

Fehér Lajos miniszterelnök-helyettes jelenlétében üzembe helyezték a Kettős-Körösön épült Békési duzsasztót.

1969. június 24.

Ünnepélyesen felavatták a napi 2000 m³ termelésű Mátravidéki Regionális Vízművet, melyet üzemelésre a Sajómenti Vízművek vett át. A vízmű fontos eleme volt a Kőszöri-völgyi tározó, amelynek térségében két hét múlva hatalmas felhőszakadás okozott riadalmat. A négy óra alatt lehullott csapadék hatására a tározóban kialakult vízszint 64 cm-rel meghaladta a tározó túlfolyójának szintjét. A sürgős apasztás érdekében meg kellett nyitni a tározó fenékürítőjét is.

1969. nyár

Mezőkovácsházán egy 1966-ban fúrt 2.sz. olajkutató hévízkút 63 °C-os vizére alapozva megnyitotta kapuit a Parkfürdő.

1969. augusztus 31.

Tiszadob határában, az árvédelmi töltés mellett, a Tisza-szabályozás első kapavágásának helyén, Dégen Imre államtitkár ünnepi beszédével felavatták Vásárhelyi Pál emlékművét, Grantner Jenő szobrászművész alkotását.

1969. szeptember 1.

Nyíregyházán megnyílt a Vásárhelyi Pál Vízügyi Szakközépiskola. A városban 1962-től már folyt a középfokú vízügyi képzés a Vasvári Pál Gimnáziumban, majd a Kossuth Lajos Ipari Szakközépiskolában, de most nyílt először arra lehetőség, hogy a vízügyi szolgálat saját oktatási intézményben képezhesse jövőendő szakembereit.

1969. szeptember

A lillafüredi Anna-források által szolgáltatott ivóvíz súlyos coli-fertőzés miatt kikapcsolták Miskolc város vízellátásából. A fertőzés okát csak két esztendő múlva találták meg.

1969. október 5.

Kövegy község vízművének átadásával az országban elsőként a Makói járás vízműfejlesztési programja fejeződött be. Az átadási ünnepségen Dégen Imre, az OVH elnöke méltatta a vízműfejlesztési program jelentőségét.

1969. október 21-25.

A Tisza vízgyűjtőjén fekvő öt állam kormány megbízottjai első alkalommal folytattak átfogó közös tárgyalást a Tisza-völgy vízgazdálkodásáról. A tanácskozás színhelye Budapest volt.

1969. november 1.

A nagy szegedi árvíz 90. évfordulójára Károlyi Zsigmond szerkesztésében megjelent a Vízügyi Történeti Füzetek kiadványsorozat első száma "A szegedi árvíz, 1879." címmel.

1969. november 3.

Új magyar–román határvízi együttműködési egyezményt kötöttek, mely 1970. június 16-án lépett hatályba és 1986. június 6-ig volt érvényben. A korábbi, 1962 júliusában kötött megállapodás három évre szólt, s 1965-ben lejárt. Az azt követő mintegy öt éves időszakban egy "Ideiglenes együttműködési megállapodás egyes vízügyi kérdésekben" c. dokumentum szabályozta a közös magyar–román vízügyi kapcsolatokat.

1969. november 15.

Megalakult a Nemzetközi Vízellátási Szövetség (IWSA) magyar nemzeti bizottsága.

1969. november 25.

A Fővárosi Vízművek részeként üzembe helyezték a Horány-Surányi Vízműrendszer 10 csápos kútját, ame-

lyek napi 50 000 m³ víztermeléssel növelték a Vízművek kapacitását.

1969. december

Átadták Kőszeg városának csatornaművét. A 4,84 km hosszú, elválasztó rendszerű csatornahálózatot az 1800 m³/nap kapacitású biológiai szennyvíztisztító telepre csatlakoztatták.

1969. december 29.

A kormány elfogadta az építésügyi és városfejlesztési miniszter által kidolgoztatott *Balaton Központi Fejlesztési Programot*, amellyel összefüggésben elfogadott kormányhatározat arról is rendelkezett, hogy a Program megvalósítása érdekében ki kell dolgozni a *Balaton Vízgazdálkodási Fejlesztési Programot*, valamint a feladatok finanszírozására egy *Balaton Központi Fejlesztési Alapot* is el kell különíteni a költségvetésben.

1969.

A nyíregyházi Vízügyi Igazgatóság beruházásában elkészültek a tiszabercei, belfői és halásztanyai elektromos meghajtású – egyenként 7,2 m³/s teljesítményű – szivattyútelepek.

1969.

A belvízvédelem fejlesztése során Ökröstön elkészült az első távvezérelt automatikus belvízi szivattyútelep.

1969.

A Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet (VITUKI) felmérte a Velencei-tó vízrajzi viszonyait. A tó első felmérésére 1932-ben került sor.

1969.

Az Által-ér vízgyűjtőjén – tatai központtal – kiépült az első HYDRA rendszerű automatikus vízrajzi-távjelző hálózat. Később a Zagyva-Tarna vízrendszeren és a Felső-Tisza vidékén létesült hasonló hálózat.

1969.

A győri Vízügyi Igazgatóság hidrometeorológiai mérőállomást létesített a Fertő tavon három mérőhellyel (a tó felszínén, a nádasban és a parti állomáson).

1969.

Nagyiván község határában, a térség belvizeinek visszatartására létesítették a 37,1 millió m³-es, 80 km²

kiterjedésű Nagyiván–Sarkadéri belvíztározót, amelyet a Sarkad, Mérges és Sárosér vízfolyások táplálnak.

1969.

A Pécs melletti Orfűi völgyben, Tekerés község határában megépült a völgy harmadik víztározója, a mintegy 3 km² vízfelületű Herman Ottó tó.

1969.

Felavatták a Velencei tó melletti községek ivóvízellátását segítő Bika-völgyi vízművet, a leendő Velencei Regionális Vízmű részét.

1969.

Kőszegen átadták az új strandfürdőt, amelynek elődje a Gyöngyös patak 1965. évi árvize alkalmával ment tönkre. A strandot a Gyöngyös patak látja el vízzel.

1969.

Mesteriben, egy olajkutatáshoz mélyített kútból nyert 60 °C-os vízre alapozva, megnyílt a termálfürdő.

1969.

Országos jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánították a mintegy 2,57 km² kiterjedésű szaporcai Ó-Dráva-medret. A folyónak ebből a lefűződött és el-mocsarasodott holtág-rendszeréből alakult Lanka-tó különleges állat- és növényvilágnak nyújt kedvező életfeltételeket.

1969.

Az ország területén a lakosság vízellátásának javítására, az érdekeltek anyagi erőforrásaira is támaszkodva, több mint 75 – zömében községi – vízmű társulat alakult.

1969.

Az építésügyi és városfejlesztési miniszter a közművesítés terén mutatkozó problémák megoldására jóváhagyta "A közművesítés fejlesztése" tárgyú célprogramot.

1969.

Megjelent Bendefy László és V. Nagy Imre "A Balaton évszázados partvonalváltozásai" című könyve, amelyben a szerzők az egykorú térképek és leírások részletes elemzésével követték nyomon a tó vízviszonyainak változását és az abból következő vízminőségi beavatkozások hatékonyságát.

1969.

A Magyar Tudományos Akadémia égisze alatt megalakult az MTA Fertő-táj Bizottság, a mely célul tűzte ki a Fertő-táj természeti értékeinek és gazdasági lehetőségének feltárását. A Bizottság megalakítását megelőzte, munkáját elősegítette a Magyar Hidrológiai Társaság keretében 1959-ben létrehozott Fertő-tó Kutató Tudományos Bizottság.

25 éve

1994. január 1.

Életbe lépett a "Felszíni vizek minősége, minőségi jellemzők és minősítés" című szabvány.

1994. február 1.

† Kessler Hubert (Budapest), mérnök, hidrológus, 1935-1945. között az Aggteleki-barlang igazgatója, a VITUKI, majd az ALUTRÖSZT kutató hidrológusa, a hazai barlangkutatás kiemelkedő alakja, a karszthidrológia tudományának nemzetközi hírnévű művelője. (* Nagyszében, 1907. november 3.)

1994. május

Megjelent a Kormány "Alföld program"-ról szóló határozata, amely többek közt kiemelten foglalkozott a Duna-Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémáival. Ezzel összefüggésben ősszel megalakult a Duna-Tisza közti Intéző Bizottság, amely a térség fejlesztési programját és annak vízgazdálkodási lehetőségeit kívánta összhangba hozni.

1994. június 1.

† Stéfán Márton (Miskolc), vízmérnök, az Északmagyarországi VIZIG igh.-főmérnöke, aki a Tisza-völgyi árvízvédelmi rendszer fejlesztésének megvalósításában végzett kiemelkedő tevékenységéért megosztott Állami-díjban részesült. (* 1935. december 24.)

1994. június 29.

A Duna védelmére és fenntartható használatára irányuló együttműködésről szóló, Szófiában aláírt egyezmény előszava 13 ország aggodalmát fejezte ki a dunai államok környezetét, gazdaságát és jólétét hosszabb vagy rövidebb távon érő kedvezőtlen hatások előfordulása és fenyegetései miatt, amelyek a Duna-medence vízfolyásai állapotának változásaiból származnak". Ennek megfelelően a Szófiai Konvenció szerződő felei megállapodtak abban, hogy együttműködnek a vízgazdálkodás alapvető kérdéseiben és intézkedéseket tesznek a Duna és a vízgyűjtőjén található vizek jelenlegi környezeti és vízminőségi viszonyainak legalább a fenn-

tartására és javítására, valamint arra, hogy megelőzzék és csökkentsék az előforduló kedvezőtlen hatásokat és változásokat. Szófiában Magyarország képviselője is aláírta *"A Duna megóvásáról és fenntartható használatáról"* szóló nemzetközi konvenciót.

1994. június 29.

Az Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Németország, Magyarország, Moldávia, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna képviselői által aláírt Duna védelmi egyezmény alapján létrehozták a Nemzetközi Duna Védelmi Bizottságot (CPDR), amelynek tagjai az aláíró országok képviselői.

1994. július 15.

Az új kormányban a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium vezetésére dr. Baja Ferenc kapott megbízást.

1994.

A Kormány jóváhagyásával elkészült a "Magyarország vízügyi politikája" című dokumentum, amely a vízügyi szervezet feladatává tette az újfajta, az Európai Unió szabályozási rendjéhez is igazodó vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kidolgozását.

1994.

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya a vízgazdálkodási feladatok ellátására létrehozta az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságot. A Bizottság munkáját négy szakágazati és területi alapon tagozódó albizottság segíti. A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója által vezetett Mura Albizottság végzi a Mura folyóval kapcsolatos határvízi egyeztetéseket. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársai által vezetett Duna és Dráva Vízügyítő Albizottság a Dráva folyóval, valamint a közös érdekű határt metsző kisvízfolyásokkal és árvízvédelmi művekkel összefüggő feladatok mellett a Dráva hajóút-kitűzését és fenntartását is felügyeli.

1994.

Elkészült az Országos Szennyvízelhelyezési Keret-terv, amely 2010-ig a csatorna ellátottsági arány 68%-ra emelése mellett célul tűzte ki a lakosság 33%-ának szakszerű egyedi szennyvízelhelyezését is. A Keret-terv alapján született meg a fejlesztési irányelveket és a feladatok fontossági sorrendjét meghatározó 2207/96.(VII.24.) sz. kormányhatározat.

1994.

Megalakult a Magyar Fürdővárosok Szövetsége.

KÖNYVISMERTETÉS

Harmat Péter: Hódmezővásárhely díszkútjai

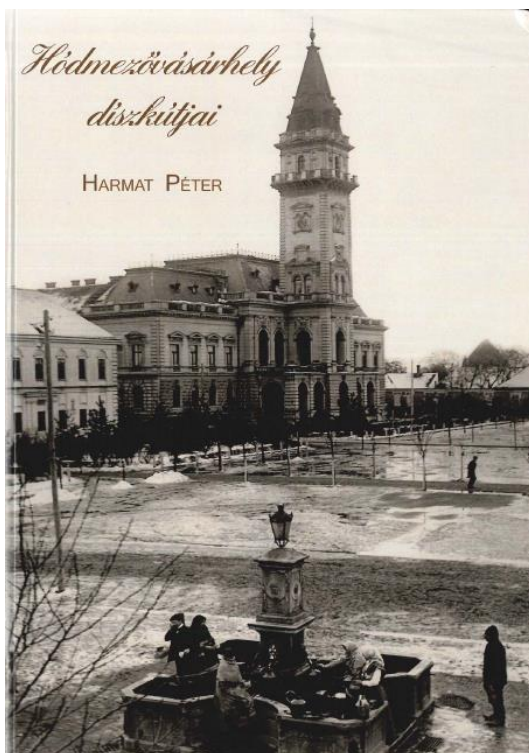
2018. július 7-én Szegeden „Mérnöki alkotások Csongrád megyében és Csongrád megyei mérnökök alkotásai” címmel kiállítás megnyitóján mutatta be Presztóczi Zoltán levéltáros Harmat Péter könyvét.

A kutató szerző Harmat Péter nem alkalmi beugróként vállalkozott a téma bemutatására. Történeti hűséggel tekint vissza a kutak történetére, amikor az 1700-as, 1800-as években ásott kutak, majd fűrt kutak látták el ivóvízzel a lakosságot. Történelmi hitelességgel adja vissza a kút mellékkerülő kifolyós medencék életre hívását, megszületését, és hogy milyen erőfeszítések árán tudták csak megoldani az itt lakó emberek az egészséges vízellátásukat a pusztító járványok közepette is. Az országban itt alakult meg elsősorban a kútúróipar, külföldön is elismert vásárhelyi mesterekkel.

A levéltári kutatások (pl. tanácsülési és egyéb jegyzőkönyvek) eredményei, a történelmi monográfiák leírása, a remekül megválasztott térkép részletek, az eredeti dokumentumok ismertetései, valamint a helyi kiadású korabeli sajtó anyagából szemelvények ismertetése, régi levelező lapokon archív és jelen formájában lényegre mutató szövegekkel.

A 295 oldalas könyv fejezetei az alábbiak:

- I. Hódmezővásárhely vízellátásának története a kezdetekben.
 - II. A Dél-Alföld geológiai felépítése, különös tekintettel a vízföldtani viszonyokra.
 - III. A kútúrás fejlődése Európában és hazánkban.
 - IV. Hódmezővásárhely medencés közfolyói /1880-1935./. 27 közkút ismertetésére került sor.
 - V. Hódmezővásárhely egyéb díszkútjai magán- és közterületen. 10 kút ismertetésével.
- Irodalomjegyzék.
Levéltári jegyzék.

A kutak ismertetésekor a megalakuló kútügyi bizottság megjelenése az általuk kért artézi kút fúrásának a Városi Tanácstól való kérelmezésében a kutak helyének megismertetésével (melyik városrészben volt a kút) a szükséges helyszínrajz melléklésével kezdődik (a szerző következetesen a kút helyét a Grassmann Benedek utóda 1904. évi kiadásában szereplő térképen mutatja be) majd a költségvetés bemutatásával folytatódott. Ez tartalmazta többek között a beépítendő béléscsővek átmérőjét, annak beépítési mélységét. Ekkor derült ki, melyik kútúró-mesterrel történik a szerződés megkötése (pl. Zsigmondy Béla, ifj. Almássy Sándor, id. Soós Károly, stb.). Az ismertetés alkalmával a fellelhető adatok alapján ismertté vált a fúrás kivitelezése, az elvégzett béléscsővezés, majd

a kút befejezését követően az ivóvíz vegyvizsgálata. Végezetül megismerkedhettünk a kút felső részének elkészítéséről (kútmedence, ennek környékének elkészítése, kikövezése), végezetül a felesleges víz elvezetéséről – melyeknek terveit általában hivatalos szerv készített – és a kút hivatalos átadás, átvételéről.

Sok helyett a kút helye már a város építése miatt el-tűnt, a szerző nagyon helyesen egy-egy képen nyíllal jelezte annak helyét. Ahol volt lehetőség, Harmat Péter a kút elnevezőjének képét is közölte (pl. dr. Bakay Lajos, Nagy András – Mucsi Mária, Májerfy Zoltán).

A különböző kori kérvényezések alapján megismerkedhetett az olvasó a város vezetőinek nevével, itt-ott fényképekkel (pl. Ábrai Károly polgármester, a városi főmérnök, a tiszti főorvos, a városi tanácsnokok, a városi főkapitány, stb.).

Harmat Péter munkája mögött egy jól tájékozott, széles látókörű szakember tudása, szakmai igényessége áll. A könyv nemcsak tárgyában, hanem stílusában is újat hozott. A könyv igyekszik behatárolni az olvasó hovatartozását és a kutak ismertetésével foglalkozva a helytörténet iránt érdeklődők figyelmére is igényt tarthat.

*Csath Béla
vasdiplomás bányamérnök*